

تهران بزرگ در انتظار دوستداران کتاب

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به عنوان بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین رویداد سراسری فعالان حوزه نشر و علاقه‌مندان کتاب، از اهمیت بالایی در کشورمان برخوردار است. از این رو توجه روزافزون به برگزاری مناسب و شایسته این نمایشگاه همواره از اولویت‌های معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شمار می‌آید. این در حالی است که در فاصله چند روز مانده به آغاز فعالیت نمایشگاه کتاب، با تلاش ستاد اجرایی و هماهنگی‌های قبلی با نهادهای مختلف، شهر تهران در آمادگی کامل برای پذیرایی از علاقه‌مندان کتاب و کتابخوانی است تا نمایشگاه پرخاطره دیگری را برای آنان رقم زند. در واقع، عزمی ملی و عمومی برای ابراز علاقه و مهر ملی به کتاب، رقم خورده است.

مدیریت کارشناسانه
راهی برای
اصلاح الگوی مصرف

۲۱

جانمایی غرفه‌ها
از نگاه دست‌اندرکاران
برپایی نمایشگاه کتاب

۸

کتابخانه

شنبه ۵ اردیبهشت ۱۳۸۸
۲۹ ربیع الثانی ۱۴۳۰، ۲۵ آوریل ۲۰۰۹
شماره ۱۷۸، پیاپی ۸۲۹
صفحه ۲۰۰، تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۲، طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۶۱۵۱-۴
سازمان آگهی‌ها: ۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

از سوی کتابخانه مجلس انجام شد

خرید مجموعه منحصر به فرد ۱۱۵ جلدی نسخه‌های خطی

غیاث‌الدین، رساله در معما از مولوی احمد، دره‌الفرید فی علم التجوید از حافظ کلان، دیوان مهذب‌الدین احمد بن عبدالرضا بصری (از علمای شیعه) و واضح البیان شرح کتاب مظهر کلام ملا جامی قرآنیکی اشاره کرد.

صیدیه ادامه داد: کتاب‌های مفرح الواعظین از غلام رسول فرزند حاجی عبدالله، تنبیه الغافلین (چهل حدیث) از فتح‌الله بن ابراهیم انصاری، درالمختار فی شرح تنویر الابصار از علاءالدین محمد بن علی حصکفی، شرح مخزن الاسلام، مناقب فخریه (زندگینامه و احوال شاه محمد فخرالدین اورنگ‌آبادی) از شهاب‌الدین نظام حیدرآبادی، از دیگر آثار این مجموعه‌اند.

وی خاطر نشان کرد: با توجه به این که کتابخانه مجلس آمادگی خود را برای خرید نسخه‌های خطی اعلام کرده است، علاقه‌مندان می‌توانند برای عرضه نسخه‌های خود همه روزه به جز تعطیلات رسمی در ساعات اداری به کتابخانه مجلس مراجعه کنند.

کارشناس بخش نسخ خطی کتابخانه موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی از خرید مجموعه ۱۱۵ جلدی نسخه‌های خطی برای کتابخانه مجلس خبر داد که در میان آنها نسخ نادر و منحصر به فردی یافت می‌شود.

به گزارش روابط عمومی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، سیمین صیدیه، کارشناس بخش نسخ خطی کتابخانه مجلس، در این باره گفت: با توجه به این که یکی از فعالیت‌های اصلی کتابخانه

مجلس خریداری نسخ خطی است، به تازگی مجموعه‌ای ارزشمند ۱۱۵ جلدی نسخه خطی در موضوعات گوناگون فقه، منطق، فلسفه، ادبیات و شعر از سوی مسوولان این مرکز خریداری شد. وی افزود: از کتاب‌های این مجموعه می‌توان به آثار فرح‌الملیل، سوال الفصول در علم اصول، جواهر جلالی از حسین بن احمد حسینی بخاری، دیوان عایشه (مشمول بر غزلیات و ساقی‌نامه)، شرح مثنوی گل‌کشتی نجات قمی از مولوی محمد

شاعران یمن: هیچکس نماینده ما نیست

بیش از ۴۰ شاعر زن و مرد یمنی با صدور بیانیه‌ای اعلام کردند، هیچ سازمان، ارگان یا اتحادیه‌ای نماینده شاعران یمن نیست. به گزارش روزنامه القدس العربی چاپ لندن، این شاعران در بیانیه خود خواستار برگزاری جلسه‌ای مشورتی با هدف تأسیس خانه‌ای برای شعر یمن شدند. در این بیانیه همچنین از هیات‌ها و سازمان‌های رسمی خواسته شده هیچ مجموعه یا اتحادیه‌ای را به عنوان نماینده شعرای یمن نپذیرند.

مبارک سالمین یکی از مدیران ارشد اتحادیه نویسندگان و ادیبان یمن در این باره گفت: این بیانیه تأکید دارد آنچه اکنون به نام خانه شعر یمنی موجود است و توسط عبدالسلام الکبسی مدیریت می‌شود، مجموعه‌ای فردی است و هیچ‌یک از شاعران یمن را نمایندگی نمی‌کند. در همین زمینه علی‌المقری شاعر و نویسنده یمنی نیز گفت: دکتر الکبسی خانه شعر را ملک شخصی خود می‌داند که این که صاحب فکر، موسس و مالک این مجموعه نیز خود وی است. او هیچ توافقی با هیچ‌یک از گروه‌ها و سازمان‌های شعرای کشورهای عربی و جهان که نماینده شعرای کشورهای خودشان هستند، ندارد.

کاهش تقاضا برای خرید کتاب در آلمان

میزان تقاضا برای خرید کتاب در آلمان، در مارس ۲۰۰۹ نسبت به مارس ۲۰۰۸ کاهش یافت. اتحادیه کتاب آلمان اعلام کرد میزان فروش کتاب در مارس سال جاری میلادی، نسبت به زمان مشابه در سال گذشته ۵/۱ درصد کاهش داشته است.

میزان کاهش خرید کتاب در سه ماهه نخست امسال در مجموع ۷۱ درصد برآورد شده است. همچنین در مارس امسال، کاهش ۹/۷ درصدی در میزان فروش کتاب‌های ادبی و سفرنامه دیده شد.

علاوه بر این کاهش فروش در بخش کتاب‌های کودک و نوجوان نیز ملموس بود و فروش این آثار نیز در همین دوره با افت ۲/۶ درصدی رو به رو شد. کتاب‌های راهنمای ۵۷ درصد کمتر به فروش رسیدند.

... اسلام به کتاب و خواندن و نوشتن، خیلی اهمیت می دهد. اگر هر منصفی به بیانات نبی مکرم اسلام و ائمه علیهم السلام و پیشوایان اسلام نگاه کند و ببیند که اینها در چه زمانی به کتاب و کتابخوانی دعوت می کردند و فرامی خواندند، همه افسانه ها از ذهنش شسته خواهد شد و خواهد فهمید که دشمنان اسلام راهی جز این نداشتند که افسانه های کتاب سوزی و کتاب ستیزی را بر سر زبان ها بیندازند؛ چون اسلام پرچمدار کتابخوانی است.

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار دست اندرکاران برگزاری هفته کتاب ۱۳۷۵/۷/۳۰

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی:

نمایشگاه کتاب نشانگر جامعه ای زنده است

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نمایشگاه کتاب تهران را نشانگر شکوه و عظمت جامعه ای دانست که با فرهنگ کتابخوانی زنده است. محمدحسین صفار هرندی با اشاره به توجه دولت نهم به قرآن کریم، خاطر نشان کرد: «در دولت گذشته بودجه قرآنی کشور ۶۸۰ میلیون تومان بود که این میزان در دولت فعلی، با افزایش چشمگیری همراه بوده است.»

محمدحسین صفار هرندی که در همایش بررسی مسائل فرهنگی در دولت نهم در جمع دانشجویان پردیس قم، وایسته به دانشگاه تهران سخنرانی می کرد، با اشاره به اقدامات انجام شده در حوزه چاپ و نشر در دولت نهم، گفت: «دولت های گذشته به ما این انتقاد را کرده اند که ما سانسور چاپ و نشر داریم، ولی آمارها نشان داده است که هر ساله تعداد کتاب های چاپ شده افزایش می یابد.»

وی با اشاره به تحقیق و تفحص مجلس از دولت سابق تصریح کرد: «طبق نظر نمایندگان مجلس ۷۰ درصد کتاب هایی که از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سابق مجوز چاپ گرفتند، مخدوش و دارای انحرافات اساسی بوده اند.» وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تاکید کرد: «این در حالی است که اگر تمامی کتاب های مشکل دار را در دولت فعلی جمع کرده و سرشماری کنند به ۲۰ عدد نمی رسد.»

وی با اشاره به توجه دولت نهم به قرآن کریم، خاطر نشان کرد: «در دولت گذشته بودجه قرآنی کشور ۶۸۰ میلیون تومان بود که این میزان در دولت فعلی، با افزایش چشمگیری همراه بوده است.» وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اضافه کرد: «دولت نهم این افتخار را دارد که میزان اهدای بن کتاب در حوزه های علمیه شش برابر افزایش داشته است.»

وی با اشاره به رویکرد برخی افراد دولت سابق به وزارت ارشاد اسلامی، گفت: «برخی در دولت قبل اعتقاد داشتند ارشاد اسلامی یک موضوع زائد است و ما فقط وزارت فرهنگ داریم.» صفار هرندی اضافه کرد: «با این نگرش، طبیعی است که در خیابان های ما شعار «توپ، تانک، بسیجی دیگر اثر ندارد» را سر دهند. کسانی این شعارها را سر می دهند که احساس حمایت از مرکزیت حکومت می کردند و می خواستند فرهنگ قالب را منقلب کنند.»

وی یاد آور شد: «در زمان گذشته تربیت فرهنگی را در محیط دانشجویی به سمتی سوق داده بودند که وقتی آمریکا عراق را اشغال کرد، در کشور ما عده ای کف می زدند و اعتقاد خود را در روزنامه ها چنین می نوشتند: چه زمانی فرامی رسد که آمریکا بیاید و ما را آزاد کند!»

در نشست خبری همایش «تاریخ نگاری انقلاب اسلامی» تأکید شد

ضرورت نقد اندیشمندان تاریخ انقلاب اسلامی

آناهید خزیر

نشست خبری همایش «تاریخ نگاری انقلاب اسلامی» چهارشنبه گذشته (۲ اردیبهشت ماه) در سرای اهل قلم موسسه خانه کتاب برگزار شد. این همایش فردا و پس فردا (۶ و ۷ اردیبهشت ماه) ساعت ۹ تا ۱۸ با حضور کارشناسان، محققان و پژوهشگران تاریخ معاصر و انقلاب اسلامی در تالار سوره حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی برگزار می شود.

در این نشست «حبيب الله اسماعیلی» عضو کمیته علمی همایش تاریخ نگاری انقلاب اسلامی، با اشاره به سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی افزود: «این همایش در شمار مصوبات کمیته مناسبت های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که به مناسبت سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی و با حمایت و مدیریت خانه کتاب برگزار می شود. همایش تاریخ نگاری انقلاب اسلامی با بهره گیری از توانمندی ها و مشاوره های مراکز اسنادی و پژوهشی و نیز صاحب نظران و محققان دانشگاهی و غیردانشگاهی، امکان برگزاری یافته است.»

به گفته سردبیر کتاب ماه تاریخ و جغرافیا، همایش تاریخ نگاری انقلاب اسلامی و دبیرخانه همایش، فعالیت خود را از نیمه نخست سال گذشته آغاز کرد و پس از تدوین و تصویب نهایی فراخوان، علاوه بر ارسال آن به مراکز پژوهشی و دانشگاهی، از طریق سیستم وب نیز در معرض نگاه علاقه مندان قرار گرفت. پس از این مرحله حدود ۶۰ خلاصه مقاله به کمیته علمی ارسال شد که از بین آنها ۲۴ مقاله امتیاز ارائه در همایش را به دست آوردند.

وی همچنین سنگ بنای تاریخ انقلاب اسلامی را پیش از پیروزی انقلاب اسلامی دانست و گفت: «آنچه در حوزه تاریخ نگاری روی داده، گذاشتن سنگ بنای تاریخ نگاری انقلاب اسلامی پیش از انقلاب اسلامی با درایت و هوشمندی رهبر کبیر انقلاب اسلامی است که از این منظر، می توانیم نخستین تاریخ نگار پیش از انقلاب را «حجت الاسلام دکتر سید حمید روحانی» بنامیم که به نمایندگی از انقلابیون و حکم امام خمینی (ره) تاریخ نگاری را اساس گذاشت.»

«اسماعیلی» ضمن اینکه این همایش را گام نخست و درآمدی بر ارزیابی کارنامه تاریخ نگاری انقلاب اسلامی دانست، افزود: «انقلاب اسلامی به رهبری بزرگ مرد دین باور، حضرت امام خمینی (ره) و همراهی آحاد ملت ایران امکان تحقق یافت. این انقلاب بزرگ ترین حادثه تاریخی دهه های پایانی قرن بیستم است که گذر از دنیای به ظاهر متجدد را نوید داده است؛ به همین دلیل تاریخ این انقلاب باید در نظر و عمل با تاریخ انقلاب اسلامی تناسب داشته باشد. همچنین در اثر پر شمار تاریخ انقلاب اسلامی؛ آثار مرتبطی پدید آمده که ضروری است با ارزیابی و نقادی عالمانه در این باب، زمینه شکوفایی و رونق روزافزون آن پدید آید.»

ایران مقر دائمی کتابخانه های ملی عضو اگو

در جلسه روسای کتابخانه های ملی کشورهای عضو اگو که روز سه شنبه اول اردیبهشت ماه در باکو مرکز جمهوری آذربایجان برگزار شد، ایران به عنوان مقر دائمی این کنفرانس و علی اکبر اشعری به عنوان دبیر کل کنفرانس روسای کتابخانه های ملی کشورهای عضو اگو به مدت سه سال انتخاب شدند.

به گزارش روابط عمومی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، در این جلسه که با حضور روسای کتابخانه های ملی کشورهای عضو و جمعی از مسئولان فرهنگی جمهوری آذربایجان برگزار شد، با پیشنهاد کشورمان در مورد راه اندازی پرتال مشترک و کتابخانه منطقه ای اگو موافقت شد.

از دیگر مصوبات کنفرانس روسای کتابخانه های ملی کشورهای عضو اگو، تشکیل پنج کمیته تخصصی شامل کمیته های مرمت و نگهداری به ریاست ترکیه، آموزش به ریاست پاکستان، انتشارات به ریاست کشوری که دبیرخانه در آن مستقر است (جمهوری اسلامی ایران)، هماهنگی و همکاری به ریاست آذربایجان و تامین منابع به ریاست رئیس مجمع بود. همچنین بر اساس اساسنامه مصوب، هدف اصلی کنفرانس ایجاد تعامل، تبادل و هم افزایی اطلاعات، دانش و تجربه در بین سازمان های عضو است.

تاریخ نگاری انقلاب اسلامی اشاره کرد و گفت: «دکتر (محمد رجبی)، دکتر (مرتضی نورایی)، دکتر (مرتضی دهقان نژاد)، دکتر (علی اکبر کجباف)، «شیدا صابری»، «شکوه السادات سمیعی»، «نادر پروین»، دکتر «حسن حضرتی»، «هادی نخعی»، «محمد درویدیان»، «قاسم تبریزی»، «ابراهیم ذوالفقاری»، دکتر «ابوالفضل رضوی»، «محسن کاظمی»، «علی ططری»، «رحیم نیکبخت»، دکتر «محمدعلی علی پور»، «یعقوب توکلی»، «ابوالفضل حسن آبادی»، «کمره ای» و «فاطمه ترک چی» از سخنرانان همایش تاریخ نگاری انقلاب اسلامی اند.»

وی به تعدادی از مباحث و مقالات که در این همایش ارائه می شود اشاره کرد و گفت: «درآمدی بر نظریه های تاریخ نگاری انقلاب اسلامی»، «پیش و انتقال قدرت در انقلاب اسلامی»، «ساز و کارهای نقد در تاریخ شفاهی»، «تاریخ نگاری جنگ ایران و عراق: رویکردها و روش ها»، «آسیب شناسی تاریخ نگاری انقلاب اسلامی»، «بایستگی ها، موانع و مشکلات تاریخ نگاری آموزشی انقلاب اسلامی»، «جریان شناسی تاریخ نگاری انقلاب اسلامی در خارج از ایران»، «امام خمینی (ره) و دانش تاریخ»، «تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی: بیان یک تجربه»، «تاریخ نگاری یا تاریخ نگری در تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی»، «نقد و بررسی خاطرات علی امینی»، «ماهیت و مناسبت های تاریخ نگاری انقلاب اسلامی»، «تحلیلی بر دیوار نوشته های انقلاب اسلامی»، «اهمیت نقش زنان در شکل گیری انقلاب اسلامی و نحوه ثبت و انعکاس آن در تاریخ انقلاب اسلامی»، «طرح واره روش شناسی و تاریخ پژوهی انقلاب اسلامی»، «منبع شناسی تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی»، «فرصت ها در تاریخ نگاری تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی»، «ویژگی های تاریخ نگاری انقلاب اسلامی» و... از جمله مقالاتی اند که در این همایش توسط سخنرانان ارائه می شوند.»

«اسماعیلی» به موضوع روز نخست همایش تاریخ نگاری انقلاب اسلامی اشاره کرد و گفت: «روز نخست «آسیب شناسی تاریخ نگاری انقلاب اسلامی» با حضور «حجت الاسلام معادی خواه»، «حجت الاسلام رسول جعفریان» و «عباس سلیمی نمین» برگزار می شود و محققان و تاریخ نگاران به بررسی آسیب شناسی تاریخ نگاری انقلاب اسلامی می پردازند.»

عضو کمیته علمی همایش تاریخ نگاری انقلاب به نشست روز دوم این همایش نیز اشاره کرد و گفت: «روز دوم همایش تاریخ نگاری انقلاب اسلامی به «نظریه های انقلاب اسلامی، آسیب شناسی و راه های برون رفت از آن» اختصاص دارد که با حضور دکتر «ابوالحسنی»، دکتر «فراستی»، دکتر «محمدحسن رجبی» و «هادی نخعی» برگزار خواهد شد.»

ناشران آثار نازل، از نمایشگاه آینده محروم می شوند

مدیرکمیته نظارت و ارزشیابی بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، گفت: «در نمایشگاه امسال برای ارتقای سطح کیفی نمایشگاه، کتاب‌های ناشران ارزیابی می‌شوند و در صورتی که آثارشان در سطح نازلی باشد و این روند را ادامه دهند، از حضور در نمایشگاه‌های سال بعد محروم خواهند شد.»

محمدعلی رضایی فرانی همچنین گفت: «کتاب‌هایی که به شکل غیرروشنمند در هر حوزه‌ای منتشر شوند، در دسته آثار نازل ارزیابی خواهند شد.»

محمدعلی رضایی فرانی در گفت‌وگو با خبرنگار کتاب ایران (ایبنا) گفت: «برای بررسی کتاب‌های عرضه‌شده در نمایشگاه امسال، گروه‌های تخصصی و کارشناسی با کمیته نظارت و ارزشیابی همکاری می‌کنند تا سطح کیفی ناشران با نگاهی کارشناسانه بررسی شود.»

وی ادامه داد: «مهم‌ترین شاخص برای شناخت کتاب‌های نازل در حوزه دینی، غیرمستند بودن آنهاست، زیرا در کتاب‌های دینی باید مستندات عقلی، قرآنی و احادیث ذکر شده باشند.»

وی با بیان این مطلب که در تالیف آثار دینی باید از روش‌هایی استفاده کرد که براساس مستندات دقیق باشند افزود: «کتاب‌های نازل در حوزه دین آثاری اند که تنها برداشت شخصی مولف را ارائه می‌دهند.»

مدیر اداره کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تصریح کرد: «کتاب‌هایی که به شکل غیرروشنمند در هر حوزه‌ای منتشر شوند، در دسته آثار نازل ارزیابی خواهند شد.»

رضایی گفت: «شیوه روشنمندی تالیف و تحقیق در هر حوزه‌ای روشن است. بنابراین در برخی از حوزه‌ها آثاری که مورد قبول کارشناسان نباشند، نازل به‌شمار می‌آیند. این معیار هم در مورد کتاب‌های حوزه علوم محض و هم در کتاب‌های حوزه علوم انسانی عمل می‌شود.»

وی افزود: «در حوزه هنرهای مکتوب، بیشتر نظر نخبگان ملاک است. ممکن است در این حوزه روش کاملاً استاندارد در اختیار نداشته باشیم اما اجماع متخصصان، حجت خواهد بود، نظیر ضعف یک شعر یا اثر ادبی که باید مورد اجماع جامعه نخبه هنری ما باشد.»

وی درباره بحث کتاب‌سازی نیز گفت: «در این باره جنبه علمی مسئله قابل توجه است و این که آیا ترجمه‌های مختلف یک اثر به راستی مستقل اند یا از یک ترجمه واحد بهره‌برده‌اند که در این صورت در سطح کتاب‌های نازل قلمداد خواهد شد.»

وی در پایان گفت: «این اقدام در هیچ حالتی ناقض حقوق قانونی ناشران نخواهد بود و این اقدامات برای ناشرانی اعمال می‌شود که بخواهند فعالیت‌هایی فراتر از قانون داشته باشند.»

وی ارتقای سطح کیفی آثار عرضه‌شده در نمایشگاه کتاب را دلیل اجرایی شدن این طرح خواند و تصریح کرد: «هدف اصلی، ارتقای سطح نشر کتاب است تا آنهایی که در حوزه خود زمینه رشد دارند، آثارشان را در سطح بالاتری عرضه کنند.»

تازه‌های کتاب ماه

جدیدترین شماره‌های ماهنامه‌های تخصصی کتاب ماه در حوزه‌های ادبیات، هنر، دین، علوم اجتماعی، کلیات، تاریخ و جغرافیا و علوم و فنون روی پیشخوان روزنامه‌فروشی‌ها قرار گرفت.

شماره‌های بهمن و اسفند (۲۲ و ۲۳) کتاب ماه ادبیات در قالب ویژه‌نامه، به بررسی ادبیات انقلاب اسلامی پرداخته است. نگاهی تاریخی - تحلیلی به سیر ادبیات داستانی ایران در پیوند با ادبیات انقلاب اسلامی در گفت‌وگو با دکتر حسینعلی قبادی، تأملی در مفهوم ادبیات انقلاب در گفت‌وگو با دکتر احمد خاتمی، بررسی ادبیات انقلاب اسلامی در گفت‌وگو با سیدمهدی شجاعی، آزادی در سروده‌های قیصر امین‌پور، نقد و بررسی کتاب «شخصیت‌پردازی در داستان‌های کوتاه دفاع مقدس» اثر حسن بارونیان، مروری بر کارنامه بیست و ششمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و ... برخی از موضوعاتی است که در این ویژه‌نامه‌ها به آنها پرداخته‌اند. صد و بیست و ششمین شماره ماهنامه کتاب ماه هنر (اسفند ۸۷) نیز به هنر نگارگری اختصاص یافته است. بررسی نگاره‌های نسخه خطی دیوان خواجه کرمانی در مکتب شیراز، شام آخر، از گورهای دخمه‌ای تا عرصه هنر جدید؛ بررسی نگاره‌های داستان خسرو و شیرین، تأثیر متقابل تصویرسازان ایران و هند در دوره صفویه و ... برخی از مباحثی است که در این شماره کتاب ماه هنر به آنها پرداخته شده است.

صدوسی و ششمین شماره کتاب ماه دین نیز که بهمن ماه سال گذشته منتشر شد در قالب بررسی سه دهه مطالعات دینی و دین‌پژوهی با زیرعنوان مطالعات قرآنی، حدیث‌پژوهی، رجال‌شناسی و فقه‌پژوهی تنظیم شده است. نشست نقد و بررسی ترجمه عهد جدید، نشست نقد و بررسی کتاب رویکرد عقلانی در تفسیر قرآن، کشف فحوای نص در مسیر تاریخ در گفت‌وگو با ناصر حامد ابوزید، آسیب‌شناسی آثار علوم قرآن در گفت‌وگو با دکتر ابراهیم فتح‌اللهی، رویکردهای عقلانی و انتقادی در مطالعات قرآنی در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام ایازی و ... برخی از عناوین این شماره از کتاب ماه دین را به خود اختصاص داده‌اند.

«روش‌های تحقیق» عنوان دوازدهمین شماره کتاب ماه تخصصی علوم اجتماعی (اسفند ۱۳۸۷) است که در چهار زمینه معرفی و نقد کتاب فارسی، معرفی و نقد کتاب لاتین، مقاله و اطلاع‌رسانی بخش بندی شده است که برخی عناوین آن عبارتند از: روش‌شناسی کیو، کاربرد کامپیوتر در علوم انسانی و اجتماعی، روش‌های تحقیق تلفیقی، تحقیق در جامعه اطلاعاتی، مهارت مطالعه و پژوهش، تحقیق در رسانه‌های جمعی، پیمایش الکترونیک و ... در صد و سی و پنجمین شماره کتاب ماه کلیات (اسفند ۱۳۸۷) نیز که با عنوان ویژه‌نامه «حق مولف» طراحی شده است مباحثی نظیر وضع آموزش حقوق مالکیت فکری در ایران، حق مولف در ایران: فرصت‌ها و چالش‌ها، سیر تحولات حق مولف در ایران، حق مولف در دنیای دیجیتال، اصول بنیادین حقوق مولف و حقوق مجاور در جهان و ... مورد مذاکره قرار گرفته‌اند. کتاب ماه تاریخ و جغرافیا نیز این بار در صد و سی و دومین شماره خود (اسفند ۱۳۸۷) مباحثی از جمله: سیر استعمار انگلیس در ایران، مناسبات ایران و روسیه در قرن نوزدهم، کیش مشروطه خواهان در ایران و عثمانی، سلطه و رهایی، پان‌ترکیسم و پان‌آفریسم: مبانی، اهداف و نتایج، اسنادی از روابط ایران و روسیه، از صفویه تا قاجاریه و ... را انعکاس داده است.

علاقه‌مندان کتاب در حوزه علوم و فنون نیز در صد و نهمین شماره کتاب ماه علوم و فنون (دی ۱۳۸۷) می‌توانند برخی اطلاعات و مباحث مورد علاقه خود را در حوزه کتاب دنبال کنند. راهنمای جامع تحقیق در عملیات، علوم ترسناک: انرژی‌های مرگبار، پرورش شتر، تغذیه ورزشکاران، آناتومی عمومی بدن انسان، راهبردهای تغذیه‌ای در فعالیت‌های ورزشی و کنترل وزن و ... برخی از عناوین این شماره از کتاب ماه علوم و فنون را تشکیل داده‌اند. نشریات تخصصی کتاب ماه با قیمت ۱۲۰۰ تومان، همراه لوح فشرده فهرست کتاب‌های منتشر شده همان ماه، در استان تهران و اغلب استان‌های دیگر کشور از طریق باجه‌های مطبوعات و نمایندگی‌های پخش کتاب ماه عرضه می‌شود.

پیشنهاد تامین اعتبار ساخت

کتابخانه مرکزی به رئیس جمهور

در آستانه دور دوم سفر استانی هیأت دولت به شهرستان‌های استان تهران، اداره کل کتابخانه‌های استان، پیشنهاد تامین اعتبار برای ساخت کتابخانه مرکزی استان و نیز کتابخانه مرکزی شهرستان را مطرح کرد.

معاون مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان تهران در گفت‌وگو با خبرنگار کتاب (ایبنا)، به سفر دوم هیأت دولت به شهرستان‌های ورامین، اسلامشهر و شهریار اشاره و خاطر نشان کرد: «جای کتابخانه استاندارد و مرکزی در استان تهران خالی است. امیدواریم از محل اعتبارهای این سفر بتوانیم کتابخانه‌های مرکزی و استاندارد را با ظرفیت مناسب برای راه‌اندازی بخش‌های تخصصی و سالن اجتماعات در شهرستان‌های تهران راه‌اندازی کنیم.»

علی نیکنام افزود: «راه‌اندازی کتابخانه در روستاهای پرجمعیت استان از برنامه‌های اصلی این اداره کل است که پس از کتابخانه مرکزی شهرستان برای تصویب در اعتبارهای سفر پیگیری می‌شود. اکنون جمعیت ۱۳ میلیون و ۵۰۰ هزار نفری استان تهران به ۱۳۶ کتابخانه با زیربنای کلی ۸۱ هزار مترمربع دسترسی دارند.»

در کشور به طور متوسط به ازای هر ۱۰۰ هزار با سواد، سه کتابخانه داریم. این آمار در تهران به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر یکی است. از سوی دیگر در سطح کشور برای هر ۱۰۰ نفر ۲۸ نسخه کتاب در کتابخانه‌ها وجود دارد و در تهران هر ۱۰۰ نفر ۱۷ کتاب دارند. اکنون ۳۷ کتابخانه فعال در شهرستان‌های تهران دایر است که براساس نقش توسعه عمرانی نهاد کتابخانه‌ها، تا پایان سند چشم‌انداز ۲۰ ساله به ۳۰۱ مرکز خواهد رسید. همچنین در سال ۱۴۰۴، اهالی ساوجبلاغ و دماوند صاحب دو کتابخانه جدید می‌شوند.

تا سال ۱۴۰۴ باید ۷۶ کتابخانه جدید در شهرستان کرج ساخته شود. همچنین تا پایان سند چشم‌انداز نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، ۱۱ کتابخانه جدید در ورامین، سه باب در نظرآباد، ۱۷ باب در اسلامشهر، پنج کتابخانه در پاکدشت و ۱۲ باب در ری به بهره‌برداری می‌رسد. تا سال ۱۴۰۴ یک کتابخانه دیگر در فیروزکوه، سه باب در شمیرانات و ۳۶ کتابخانه نیز در شهریار ساخته خواهد شد.

قدردانی فرماندار بندرعباس از

مسئولان نمایشگاه استانی کتاب

فرماندار و رئیس انجمن کتابخانه‌های عمومی بندرعباس، در نامه‌ای به معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، ضمن قدردانی از مسئولان برگزاری ششمین نمایشگاه استانی کتاب بندرعباس، تحقّق شکوفایی استعدادهای فرهنگی هر منطقه را در گرو تلاش مدیران و برنامه‌ریزان دانست.

به گزارش خبرنگار کتاب ایران (ایبنا)، احمد راستی فرماندار بندرعباس در نامه خود خطاب به معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، برگزاری موفق نمایشگاه استانی کتاب در بندرعباس را در سال نوآوری و شکوفایی گواهی بر حمایت و توانایی‌های مدیران فرهنگی برای شکوفایی استعدادهای موجود در هر منطقه دانست.

احمد راستی در این نامه با بیان این مطلب که در آغاز فصل جدید در عرصه فرهنگ استان، همچنان بالندگی استعدادهای ناب فرزندان خلیج فارس را به انتظار نشسته‌ایم، از تلاش مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قدردانی کرد.

ششمین نمایشگاه کتاب بندرعباس، با حضور ۳۳۰ ناشر ۱۹ تا ۲۵ اسفند ماه سال گذشته برگزار و ۵۰ هزار عنوان کتاب به بازدیدکنندگان این نمایشگاه عرضه شد.

بن خرید کتاب

ویژه خواهران طلبه

معاون اداری مالی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران از تخصیص بن‌های خرید کتاب ویژه طلاب خواهر در بیست و دومین نمایشگاه کتاب خبر داد.

اصغر عبداللهی اظهار داشت: «مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران با هدف تأمین منابع آموزشی و تخصصی طلاب در روزهای برگزاری بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در نظر دارد تعدادی بن خرید کتاب در اختیار طلاب خواهر قرار دهد.»

معاون اداری مالی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران افزود: «اعتبار این بن‌ها در غرفه‌هایی است که با این مرکز قرارداد بسته‌اند.»

وی درباره شرایط ارائه بن‌های این مرکز خاطر نشان کرد: «بن‌ها در مبلغ ۱۰ هزار ریال و ۵۰ هزار ریال با طراحی ویژه این مرکز در اختیار طلاب خواهر قرار خواهد گرفت و فقط در روزهای برگزاری بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران اعتبار دارند.»

عبداللهی با اشاره به این که قیمت بن‌های ارائه شده به این مرکز با کسر ۴۰ درصد پرداخت می‌شود، یادآور شد: «مبلغ بن‌های دریافتی حداکثر ۱۰ روز پس از اتمام نمایشگاه به صورت نقدی از سوی این مرکز به ناشران پرداخت می‌شود.»

وی تصریح کرد: «در صورتی که ناشران تمایل به همکاری داشته باشند، می‌توانند به نشانی قم، بلوار امین، کوچه ۵۵ مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران مراجعه کنند یا با شماره‌های ۰۹۱۲۳۵۳۰۱۶۸ - ۲۱۴۴۴۰۰ تماس بگیرند.»

دستاوردهای فرهنگی شهرداری تهران در نمایشگاه ۲۲

شهرداری تهران با مشارکت سازمان فرهنگی و هنری شهرداری، مانند سال گذشته غرفه فرهنگسرای کتاب را در فضای بیرونی شبستان مصلاهی امام خمینی (ره) برپا می کند و خدمات گسترده تری نسبت به سال گذشته ارائه خواهد کرد.

محمدمشاری، معاون فرهنگی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، در گفت و گو با خبرنگار کتاب ایران (اینا)، ضمن اعلام این خبر افزود: «فرهنگسرای کتاب با هدف معرفی فعالیت ها و اهداف شهرداری تهران در حوزه کتاب و کتابخوانی، ترویج فرهنگ کتابخوانی و تعامل بیشتر با نخبگان و سایر قشرهای جامعه در این حوزه با دریافت نظرات آنها در ارائه فعالیت ها و خدمات سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران و ایجاد انگیزه بیشتر در مخاطبان فرهنگسرای کتاب و توجه بیشتر به مطالعه، در نمایشگاه بیست و دوم شرکت می کند.»

وی اظهار داشت: «در این غرفه گزارشی از فعالیت های انجام شده و معرفی ظرفیت های موجود در شهرداری تهران در حوزه کتاب و کتابخوانی ارائه می شود.»

مشاری با بیان این که برنامه های فرهنگسرای کتاب در دو بخش غرفه های نمایشگاهی و برنامه های ترویجی اجرا می شود، عنوان کرد: «علاوه بر برنامه های بخش نمایشگاهی در قالب غرفه های موسسه نشر و مرکز مطالعات شهرداری در شبستان مصلا، در بخش فرهنگسرای کتاب نیز غرفه هایی در قالب معرفی فعالیت های شهرداری تهران در حوزه کتاب برپا می شود که به معرفی فرصت هایی که شهرداری برای کتابخوانی شهروندان ایجاد کرده است و معرفی کتابخانه های شهرداری در سطح شهر تهران، اختصاص دارد.»

معاون فرهنگی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران درباره فعالیت های ترویجی فرهنگسرای کتاب در نمایشگاه تهران اظهار داشت: «در حوزه نشر، برگزاری نشست هایی با حضور نخبگان و نویسندگان ارائه دستاوردهای برنامه های فرهنگی هنری شهرداری در حوزه کتاب و کتابخوانی طی سال گذشته، بخشی از برنامه های فرهنگسرای کتاب به شمار می رود.»

مشاری توره های بازدید از نمایشگاه کتاب را از دیگر برنامه های شهرداری تهران در ایام برگزاری نمایشگاه اعلام کرد. سال گذشته این برنامه با همکاری شرکت راه آهن شهری از مبادی مترو انجام شد.

وی افزود: «به مناسبت برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب «کتاب مترو» و «کتاب شهر» (کتاب اتوبوس) را تولید خواهیم کرد و شهرداری با تبلیغات مناسب در سطح شهر، به اطلاع رسانی درباره نمایشگاه کتاب کمک می کند.»

معاون فرهنگی سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران با اشاره به این که فرهنگسرای کتاب سال گذشته نیز در نمایشگاه کتاب تهران برپا شد، اظهار داشت: «سال گذشته تقریباً بیشتر اهداف ما تحقق یافت زیرا هدف اصلی ما ارتباط بیشتر با مخاطب، معرفی ظرفیت ها و برنامه های شهر در حوزه کتاب بود که به نحو احسن انجام شد.»

مشاری افزود: «سال گذشته همچنین یک بانک اطلاعاتی برای ثبت نظرات و انتقادات مخاطبان تشکیل شد و مخاطبان همراه با خرید کتاب، در برنامه های جنبی که از سوی سازمان فرهنگی هنری برگزار شد، شرکت کردند و به این وسیله ظرفیت بیشتری از مخاطبان این سازمان ظهور و بروز پیدا کرد. دوازدهم نمایشگاه سازمان فرهنگی هنری شهرداری با عقاید مخاطبان نیز بسیار موثر بود.»

با عاملیت بانک صادرات ایران انجام می شود

صدور کارت خرید یارانه ای کتاب های خارجی

(چاپ اول سال ۱۳۸۵ به بعد) شخصیت های فرهنگی هنری با ارائه نمونه ای از آثار علمی و هنری و یا با تاییدیه از مرجع ذی صلاح مرتبط با موضوع فعالیت برای تعیین سقف خرید کتاب خارجی به دفتر ستاد واقع در تهران، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان فجر، ساختمان شماره ۷، طبقه اول مراجعه کنند.

همچنین، نمایندگان موسسات، دانشگاه ها و مراکز آموزشی با در دست داشتن معرفی نامه معتبر و درخواست سقف خرید مورد نیاز با امضای بالاترین مقام مسئول مهور به مهر سازمان به نشانی فوق الذکر مراجعه کنند. اشخاص با مراجعه به شعب منتخب بانک صادرات در تهران و شهرستان ها و تکمیل برگه درخواست کارت یارانه ای همراه با تصویر و اصل مدارک شناسایی و پرداخت مبلغ ۱۰۰۰۰ ریال کارت یارانه ای خرید کتاب خارجی را دریافت می کنند.

همچنین اهل قلم و شخصیت های فرهنگی و هنری با مراجعه به ستاد امور بین الملل کارت یارانه ای دریافت می کنند. موسسات، دانشگاه ها و مراکز آموزشی نیز با ارائه درخواست تعیین سقف خرید و پرداخت مبلغ ۸۰ هزار ریال به ازای هر یک میلیون ریال سهمیه ارزی، کارت یارانه ای دریافت می کنند.

رشت، مرکز بزرگ اسلامی شمال کشور (گلستان) و تاییدیه ائمه محترم جمعه.

بنابر این گزارش، اهل قلم و شخصیت های فرهنگی و هنری نیز با ارائه نمونه ای از آخرین اثرشان

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای توزیع کارت خرید یارانه ای کتاب های خارجی نمایشگاه کتاب برای تهران و مراکز استان ها از اول اردیبهشت با عاملیت بانک صادرات اقدام کرد. زمان دریافت کارت خرید کتاب در تهران از یکم تا سیزدهم اردیبهشت ماه تعیین شده است. این مهلت برای شهرستان ها تا دوازدهم اردیبهشت ماه در نظر گرفته شده است.

به گزارش ستاد خبری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، مدارک لازم برای دریافت کارت خرید کتاب برای قشرهای مختلف به شرح زیر است:

دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاه ها با ارائه کارت دانشجویی یا کارت فارغ التحصیلی، اعضای هیأت علمی با ارائه کارت عضویت هیأت علمی که نشان دهنده مرتبه هیأت علمی باشد یا با ارائه اصل حکم کارگزینی و طلاب و اساتید حوزه های علمیه (در صورت خرید کتاب لاتین) با ارائه تاییدیه از مدیریت حوزه یا دفاتر نمایندگی ولی فقیه در استان ها شامل: مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور، دفتر امور اهل سنت سیستان و بلوچستان، دفتر امور اهل سنت بندر عباس، دفتر امور اهل سنت

«خرد و خردورزی» جدیدترین اثر علی اوجبی

ارجنامه ای برای دکتر ابراهیمی دینانی در نمایشگاه کتاب

بر مقدمه مولف، دورنمایی از حیات استاد غلامحسین ابراهیمی دینانی و گفت و گوی مفصلی با این اندیشمند فلسفی جای گرفته است.

۳۳ مقاله اهدایی صاحب نظران حوزه فلسفه نظیر رضا داوری اردکانی، مصطفی محقق داماد، حجت الاسلام علی اکبر رشاد، محسن جهانگیری، ایرج افشار، اکبر ثبوت، بهاء الدین خرمشاهی، نصرالله حکمت، محمد خوانساری، فرامرز قراملکی و برخی از علاقه مندان به دکتر ابراهیمی دینانی، دومین بخش این مجموعه را تشکیل می دهند. در بخشی از مقدمه نویسنده این کتاب آمده است: «با این که توفیق حضور در کلاس های درسی ایشان را نداشته ام، برای نگارنده که سال هاست از محضر اساتید به نام فلسفه درس آموخته ام، دکتر دینانی شخصیتی ممتاز و استثنایی است. چه ایشان نه شرح منظومه و شفا یا اسفار، بلکه گام نهادن در مسیر فلسفی اندیشیدن و فلسفی نگریستن را به من آموخته اند و از این جهت بسیار وامدار ایشانم.»

صفحات پایانی این نوشتار به ارائه تصویری از غلامحسین ابراهیمی دینانی، استاد فلسفه معاصر اختصاص دارد. کتاب «خرد و خردورزی» نوشته علی اوجبی از سوی موسسه خانه کتاب در شمارگان ۲۰۰۰ نسخه، ۷۸۴ صفحه و بهای ۱۰۰ هزار ریال همزمان با برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران منتشر می شود.

جدیدترین اثر علی اوجبی، نویسنده حوزه فلسفه با عنوان «خرد و خردورزی» که آن را به دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، استاد فلسفه، تقدیم کرده است، همزمان با آغاز نمایشگاه تهران منتشر می شود.

این کتاب علاوه بر گفت و گوی تفصیلی مولف با دکتر دینانی، دربردارنده مجموعه مقالاتی است که از سوی صاحب نظران و اندیشمندان حوزه فلسفه برای تدوین این اثر، تألیف و اهدا شده اند. به اعتقاد نویسنده این اثر، انتشار کتاب هایی چون «ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام» و «دفتر عقل و آیت عشق»، مهم ترین آثار این فیلسوف ژرف اندیش است که او را از تمامی اندیشمندان معاصر ممتاز می سازد. او به فلسفه به مثابه موجود زنده واحد و نه اجزای جدا از هم و به منزله یک جریان سیال و پویا و نه روده های مستقل و جدای از هم نگاه می کند. او پس از سال ها زیستن در بوستان های فلسفی، از منظری بیرونی و از فراز تارک خرد و خردورزی فلسفه را به تماشا می نشیند. گویا دغدغه و درد فلسفی این اندیشمند، متمایز از دیگر فیلسوفان جهان اسلام است. او با تعصب، غیرت و حمیت حکمی به دنبال یافتن خلأها و کاستی های معرفتی است. بی تردید راه دشواری که ایشان آغاز کرده اند به طراوت و بالندگی فلسفه اسلامی خواهد انجامید. کتاب مذکور مشتمل بر دو بخش کلی است. در نخستین بخش این اثر علاوه

نشست ها و کارگاه های سالن کارنامه نشر اعلام شد

فهرست نشست ها و کارگاه های «کارنامه نشر» در سرای اهل قلم بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران اعلام شد. نشست های تخصصی با سه محور «چاپ و نشر»، «کتابداری و اطلاع رسانی» و «روزنامه نگاری» برگزار خواهد شد.

به گزارش خبرنگار کتاب ایران (اینا)، داریوش مطلبی مدیر سالن کارنامه نشر در سرای اهل قلم گفت: «در طول برگزاری نمایشگاه بیست و دوم، کارگاه های آموزشی، هر روز پیش از ظهر با حضور دانشجویان و علاقه مندان حوزه نشر برگزار می شود و سه نشست تخصصی نیز در محورهای یاد شده در برنامه های عصرگاهی پیش بینی شده است.»

رونمایی از لوح بانک اطلاعاتی کتاب سپاه

مراسم رونمایی از لوح فشرده «بانک اطلاعاتی کتاب سپاه» بیست و دوم اردیبهشت در هفتمین روز نمایشگاه کتاب تهران، به همت اداره روابط عمومی و انتشارات سپاه پاسداران برگزار می شود. این لوح، شامل طرح جلد و خلاصه متن بیش از هزار عنوان کتاب منتشر شده توسط سپاه پاسداران است. «بانک اطلاعاتی کتاب سپاه» با توجه به مزیت های الکترونیکی، دسترسی مخاطبان به آثار، توسط معاونت انتشارات اداره روابط عمومی و انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تولید شده است. این لوح فشرده، شامل طرح جلد و خلاصه متن بیش از هزار عنوان کتاب منتشر شده توسط سپاه پاسداران است و قابلیت جست و جو و اضافه کردن عناوین جدید را دارد.

مراسم رونمایی از لوح فشرده «بانک اطلاعاتی کتاب سپاه» روز سه شنبه ۲۲ اردیبهشت در سالن همایش های بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران برگزار می شود. در حاشیه این مراسم، مراکز نشر برگزیده سپاه پاسداران مورد تجلیل قرار خواهند گرفت.

برگزیده های نشر الکترونیک در نمایشگاه کتاب

معاون اجرایی بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از عرضه آثار برگزیده ناشران دیجیتال با هماهنگی مرکز فناوری اطلاعات و رسانه های دیجیتالی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خبر داد.

به گزارش ستاد خبری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، حمید قبادی گفت: آثار برگزیده ناشران دیجیتال با هماهنگی، مسئولیت و مدیریت مرکز فناوری اطلاعات و رسانه های دیجیتال در معرض دید علاقه مندان قرار خواهد گرفت.

وی خاطر نشان کرد: «امسال بخش ویژه ای در سالن سازمان ها و نهادهای نمایشگاه کتاب برای عرضه این آثار پیش بینی شده است.»

بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از ۱۶ تا ۲۶ اردیبهشت در مصلاهی امام خمینی (ره) با حضور ناشران داخلی و خارجی برگزار خواهد شد.

چیستا یثربی: «نامیرا» تعطیل نشده و در نمایشگاه حاضر می شود

چیستا یثربی نویسنده، کارگردان و مدیر انتشارات نامیرا خبر تعطیلی این انتشارات را که در برخی از رسانه ها منعکس شده بود، تکذیب کرد. این انتشارات با دو عنوان کتاب جدید در بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب شرکت می کند.

یثربی با بیان این مطلب به خبرنگاری کتاب ایران (ایبنا)، گفت: «سه سالی است که به دلیل تمرکز بیشتر بر فیلمنامه نویسی، تئاتر و برخی مشکلات مالی که یک شرکت خصوصی توزیع پخش کتاب پدید آورد، از تعداد عناوین منتشر شده نشر نامیرا کاسته شده بود؛ در حالی که پیش تر در این انتشارات هر سال ۱۲ تا ۱۵ کتاب چاپ می کردیم.»

وی ادامه داد: «همچنین، نوشتن چند فیلمنامه از جمله «دعوت» حاتمی کیا و «تله فیلم» متفاوتی که این روزها برای کارگردانان مختلف نوشتیم، باعث شد تا حدی از کار نشر دور شوم تا این که به همت برخی پژوهشگران و نویسندگان در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دوباره انتشارات را توسعه دادم.» به گفته وی مشکلات مالی انتشارات نامیرا با حمایت و پیشنهاد های معاونت فرهنگی وزارت

فرهنگ و ارشاد اسلامی رفع شده است و این انتشارات تلاش دارد کتاب هایی چون «ساختار نمایشی قصه های قرآنی» و «روان شناختی دعا، نیایش و نقش آن در درمان» را آماده چاپ کند. وی این آثار را کتاب هایی فاخر و ارزشمند دانست که

پس از تجلیل از سوی دانشجویان هنر

تمبر یادمان ناظرزاده کرمانی رونمایی می شود

مراسم بزرگداشت فرهاد ناظرزاده جمعه آینده (۱۱ اردیبهشت) در سالن اصلی تئاتر شهر برگزار می شود. در این مراسم علاوه بر تجلیل از کرمانی، تمبر یادمان این محقق ادبیات نمایشی رونمایی می شود. دانشجویان و دانش آموختگان تئاتر سال های ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۸ در مراسم ویژه ای از تلاش های فرهاد ناظرزاده کرمانی در عرصه تئاتر قدردانی کرده و خانه تئاتر نیز به رسم هر ساله جشن های خود، در این مراسم نشان ویژه خود را به این مدرس و پژوهشگر تئاتر اعطا می کند. امیر دژاکام به عنوان نماینده این دانشجویان، مدیریت مراسم را برعهده دارد.

این مراسم ۱۱ اردیبهشت، ساعت ۱۷ تا ۱۸ با دیدار دوستانه هنرمندان و دانشجویان با ناظرزاده کرمانی آغاز می شود و از ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰ مراسم نکوداشت برگزار خواهد شد.

همچنین از تاریخ هفتم اردیبهشت به مدت چهار روز، هشت نمایشنامه از ترجمه ها و نوشته های فرهاد ناظرزاده کرمانی توسط دانش آموختگان او روخوانی خواهد شد.

نمایشگاهی از کتاب های تالیفی، مقالات و پایان نامه های فرهاد ناظرزاده کرمانی طی دو روز در سالن انتظار تالار اصلی مجموعه تئاتر شهر نیز بر پا می شود و یک ویژه نامه با سردبیری فرزین ریحانی شامل مجموعه مقالاتی درباره فعالیت های این استاد تئاتر، شیوه های تدریس او، نمایشنامه شناسی، کتاب شناسی و... توسط نشر افراز به چاپ می رسد.

همزمان با مراسم بزرگداشت فرهاد ناظرزاده کرمانی، تمبر یادمان این پژوهشگر در تالار اصلی مجموعه تئاتر شهر رونمایی می شود.

فرهاد ناظرزاده کرمانی متولد ۱۳۲۶ تهران است. او لیسانس ادبیات نمایشی و لیسانس علوم اجتماعی را از دانشگاه تهران و مدرک دکتری هنرهای ارتباطی نمایشی را از آمریکا اخذ کرد و پس از آن به عضویت هیئت علمی دانشگاه تهران درآمد.

کتاب های «ادبیات نمایشی در روم»، «پنجره ای بر یاد»، «بیدایش ادبیات نمایشی نو در ایرلند»، «پیش درآمدی بر شناخت هنرهای نمایشی در مصر»، «تئاتر پیشتاز، تجربه گرا، عبث گرا»، «تی اس الیوت و نمایشنامه منظوم و مذهبی»، «سبک های اجرایی در تئاتر معاصر جهان»، «گزاره گرایی در ادبیات نمایشی»، «نمادگرایی در ادبیات نمایشی» و «نی لیک و بهمن» از جمله آثار ناظرزاده کرمانی به شمار می آیند.

مؤسسه امام صادق (علیه السلام)
رسائل قصصیه (جلد)
تألیف
حضرت آیت الله العظمی جعفر سبحانی
قم - میدان شهدا - انتشارات توحید
تلفن: ۰۲۵۱۷۷۴۵۴۵۷
همراه: ۰۹۱۴۱۵۱۹۲۷۱

خانه کتاب منتشر کرد
خیابان انقلاب بین فلسطین و صبا
جنبش شماره ۱۱۷۸

انتشار اشعار ۱۴ شاعر جوان

دفتر شعر جوان ۱۴ مجموعه شعر شاعران جوان را همزمان با بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران منتشر می کند.

به گزارش خبرنگاری کتاب ایران (ایبنا)، دفتر شعر جوان در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۲۰ کتاب جدید خود را عرضه می کند که ۱۴ کتاب آن مربوط به مجموعه شعرهای شاعران جوان است.

زهرا حیدری، محمدجواد آسمان، رضا صفریان، محمدرضا رستم پور، آرش شفاهی و مهدی مظاهری از جمله جوانانی هستند که مجموعه شعرهایشان تا نمایشگاه کتاب تهران از سوی دفتر شعر جوان روانه بازار نشر می شود.

کتاب های دیگر آماده چاپ دفتر شعر جوان به اشعار شاعران پیشکسوت و برگزیدگان دو دوره جایزه کتاب سال شعر جوان اختصاص دارد.

این دفتر علاوه بر کتاب های جدید خود، یکصد کتاب قبلی خود را نیز به نمایشگاه می آورد.

عبدالملکیان با یاد قیصر

مجموعه شعر محمدرضا عبدالملکیان که با یاد قیصر امین پور سروده شده است در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران عرضه می شود.

عنوان این مجموعه شعر «وقتی تورفتی» است و انتشارات دارینوش آن را به نمایشگاه می آورد. به گفته عبدالملکیان این مجموعه، ۱۲۰ شعر کوتاه را شامل می شود که تمام آنها با یاد مرحوم قیصر امین پور سروده شده است.

دیگر مجموعه شعر عبدالملکیان «پل خواب» نام دارد که برای نخستین بار از سوی انتشارات دارینوش در نمایشگاه بیست و دوم عرضه خواهد شد.

به نام چنانچه بخش زبان ها

کتاب سال شعر جوان جایزه قیصر امین پور

دفتر شعر جوان، سومین دوره انتخاب کتاب سال شعر جوان - جایزه قیصر امین پور - را از میان آثار منتشر شده در سال ۸۷ برگزار می کند. شاعران جوان سراسر کشور و یا ناشران کتاب های شعر، می توانند ۵ نسخه از هر اثر را به همراه فرم تکمیل شده و تصویر صفحه اول شناسنامه شاعر، حداکثر تا پایان خرداد ۸۸ به نشانی زیر ارسال نمایند.

تهران - خیابان دکتتر شریعتی - خیابان شهید کلاهدوز

نیش خیابان شهید نعمتی - دفتر شعر جوان

تلفن: ۹ - ۲۲۶۱۷۱۷۸ - ۰۲۱

شرایط شرکت:

- ۱- سن شاعر در سال چاپ کتاب بیش از ۳۰ سال نباشد.
- ۲- کتاب چاپ اول باشد.
- ۳- کتاب به زبان و خط فارسی باشد.

فرم شرکت در انتخاب کتاب سال شعر جوان - جایزه قیصر امین پور

اینجانب..... (شاعر / ناشر) مجموعه شعر.....
ضمن ارسال ۵ نسخه از این کتاب، درخواست شرکت در انتخاب کتاب سال شعر جوان، جایزه قیصر امین پور را دارم.
نشانی:.....
تلفن تماس: ثابت..... همراه.....

عزم ملی، مهر ملی

تهران بزرگ در انتظار دوستداران کتاب

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به عنوان بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین رویداد سراسری فعالان حوزه نشر و علاقه‌مندان کتاب، از اهمیت بالایی در کشورمان برخوردار است. از این رو توجه روزافزون به برگزاری مناسب و شایسته این نمایشگاه همواره از اولویت‌های معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شمار می‌آید. این در حالی است که در فاصله چند روز مانده به آغاز فعالیت نمایشگاه کتاب، با تلاش ستاد اجرایی و هماهنگی‌های قبلی با نهادهای مختلف، شهر تهران در آمادگی کامل برای پذیرایی از علاقه‌مندان کتاب و کتابخوانی است تا نمایشگاه پرخطره دیگری را برای آنان رقم زند. در واقع، عزمی ملی و عمومی برای ابراز علاقه و مهر ملی به کتاب، رقم خورده است.

آغاز جلسات شورای سیاستگذاری نمایشگاه بیست و دوم به خرداد سال گذشته باز می‌گردد. معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با تشکیل جلسات کارشناسی تصمیم به ارتقای سطح کیفی برگزاری نمایشگاه گرفت. تشکیل شورای سیاستگذاری نمایشگاه نیز در همین راستا بود و علاوه بر این در این دوره نظرات و پیشنهادهای مختلف بررسی شد. همچنین مدیران بخش‌های مختلف نمایشگاه برنامه‌های خود را برای برگزاری هر چه بهتر نمایشگاه در اختیار این شورا قرار دهند.

ناشران داخلی

ثبت نام از ناشران داخلی نمایشگاه کتاب در اسفند سال گذشته آغاز شد. ناشران داخلی متقاضی حضور در بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از سوم اسفند سال گذشته نسبت به نام‌نویسی در این نمایشگاه اقدام کردند. ثبت نام برای اولین بار در اسفندماه آغاز شد و در همین ماه نیز به پایان رسید.

همچنین آیین نامه نام‌نویسی ناشران داخلی نیز با بررسی در شورای سیاستگذاری با اعمال اصلاحاتی در اختیار کمیته ثبت نام ناشران داخلی قرار گرفت. چهاردهم اسفندماه نیز براساس اعلام قبلی نام‌نویسی ناشران داخلی پایان یافت. این در حالی بود که شورای سیاستگذاری نمایشگاه بیست و دوم با توجه به واگذاری مسئولیت مدیریت سالن‌های نمایشگاه از سوی تشکل‌های فرهنگی هر حوزه، از نمایندگان این تشکل‌ها دعوت کرد تا با حضور در جلسات کارشناسی، نظرات جامع خود را برای ارتقای سطح کیفی نمایشگاه ارائه دهند.

در جلساتی که میان معاونت اجرایی نمایشگاه بیست و دوم و انجمن‌های فرهنگی مختلف برگزار شد، مسائلی چون نحوه همکاری، اشکالات احتمالی، نقاط ضعف و قوت، روش‌های نام‌نویسی ناشران، تنظیم اسناد و اوراق ثبت نام و مسائل و سیاست‌های کلی بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران مرور و بررسی شد.

فضای سالن‌های عرضه کتاب بخش ناشران داخلی در نمایشگاه امسال - با توجه به ضرورت ایجاد فضایی مناسب و هم‌راه با آرامش برای مراجعه کنندگان و ناشران - به میزان ۱۵ درصد افزایش داشته است. به دلیل حضور گسترده ناشران و افزایش پهنای راهروها به ویژه در رواق شرقی که جایگاه اصلی نمایشگاه بیست و دوم است، این رویداد می‌تواند اتفاق خوبی در بخش اجرای بیست و دومین نمایشگاه کتاب تهران ارزیابی شود.

انتخاب ناشران برگزیده سال در این دوره نیز صورت خواهد گرفت. انتخاب ناشران برگزیده سال این فرصت را به فعالان حوزه نشر در کشور خواهد

داد تا با تأمل بیشتر در اندیشه ارتقای سطح کیفی آثار خود باشند. تخصیص غرفه‌های نمایشگاه براساس معیارها و ملاک‌هایی است که پس از ساعت‌ها بررسی و تحقیق راهکارهای تقسیم عادلانه در نمایشگاه به دست آمده است.

حمید قبادی، معاون اجرایی بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نیز در این باره گفت: «مبنای اختصاص غرفه به ناشران براساس تفکیک هر حوزه و ملاک‌هایی چون عنوان ناشر، تعداد کتاب‌های چاپ شده هر ناشر، شمارگان کتاب‌ها و تعداد صفحات هر کتاب است که در هم ضرب می‌شوند و عدد به دست آمده پایه‌ای برای واگذاری غرفه خواهد بود.»

در این دوره ناشران عمومی در سالن شبستان، ناشران دانشگاهی در طبقه دوم رواق شرقی و ناشران کودک و نوجوان و آموزشی در طبقه اول رواق شرقی مستقر خواهند بود.

بخش بین‌الملل

از ویژگی‌های بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌توان به عرضه آثار چاپ اول از دو سال گذشته در بخش یارانه‌ای اشاره کرد که از جمله تسهیلات تازه برگزار کنندگان نمایشگاه به خریداران کتاب در این حوزه به شمار می‌آید. کتاب‌های چاپ اول سال‌های ۲۰۰۷، ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹، از سوی ناشران خارجی در بخش یارانه‌ای نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه خواهند شد. از دلایل تصویب این طرح این است که توانایی عرضه کتاب‌های چاپ اول سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ از سوی ناشران بخش بین‌الملل، کمتر از تقاضایی است که نیاز مخاطبان دانشگاهی را برطرف کند.

حضور نمایشگاه‌های مختلف و معتبر جهانی در نمایشگاه کتاب تهران اتفاق خوبی برای نمایشگاه کتاب تهران است که در فهرست بهترین نمایشگاه‌های کتاب در زمینه استقبال مخاطبان است.

از جمله سیاست‌های برگزار کنندگان نمایشگاه کتاب تهران، تعامل با سایر نمایشگاه‌های بین‌المللی به منظور بهره‌گیری از تجارب و استفاده از خدمات متقابل است. حضور نمایشگاه‌هایی چون پکن، روسیه و پاکستان برای اولین بار و همچنین نمایشگاه‌های کشورهایی چون پاکستان و امارات متحده عربی در چارچوب همین توافقات است. نمایشگاه پکن با گروهی ۱۵ نفره در نمایشگاه امسال شرکت خواهند کرد و اکنون نیز آمادگی خود را

آمادگی نهادهای شهری

با توجه به امضای سند همکاری میان معاونت اجرایی نمایشگاه بیست و دوم و شورای شهر، همکاری کامل نهادهای شهری براساس توافق صورت گرفته، از هفته گذشته نمایندگان نهادهای شهری مانند اورژانس و شهرداری که البته از چند ماه گذشته فعالیت‌های خود را آغاز کرده‌اند، نیروهای نهادهایی چون پست، گمرک، وزارت بهداشت و ... در نمایشگاه استقرار پیدا کرده‌اند و آماده ارائه خدمات خود هستند.

افزایش پهنای باند اینترنت نمایشگاه، فعالیت رادیو اختصاصی نمایشگاه کتاب، تاکسی بانوان، تسهیلات ویژه برای سالمندان و جانبازان، افزایش ایستگاه‌های پست، پیش‌بینی برای ایجاد سه هزار خط مخابراتی مستقل از ترافیک مخابراتی شهری، برنامه‌ریزی توسط راهنمایی رانندگی، شرکت برق منطقه‌ای تهران بزرگ، برنامه‌ریزی مناسب صداوسیما برای تولید برنامه‌های مختلف رادیویی و تلویزیونی برای ایام نمایشگاه کتاب تهران و ... همگی از جمله این فعالیت‌ها هستند.

برق مطمئن نمایشگاه

مسئولان برگزاری نمایشگاه کتاب برای این که بتوانند از نظر تجهیزات برقی به منظور رفاه حال عمومی، فضایی مناسب ایجاد کنند براساس نیازسنجی‌های انجام شده، برنامه ویژه‌ای را برای تامین برق مطمئن نمایشگاه که اضافه بر مصلاست تهیه دیده‌اند.

در این راستا، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی طی مکاتباتی با وزیر نیرو، شرایط مناسب این مرکز را امکان‌پذیر کرد. معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز گفت: مسئله مهم در تامین برق نمایشگاه کتاب این است که برق مورد نیاز مابیش از آن چیزی است که در مصلا وجود دارد و این میزان برق به تنهایی جوابگوی نیاز نمایشگاه نیست.

دکتر پرویز یادآور شد: وزارت نیرو، سال گذشته نیز همکاری خیلی خوبی با ما داشت و برق مورد نیاز را در طول برگزاری نمایشگاه تامین و پشتیبانی کرد و امسال هم با هماهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزیر نیرو، تعامل خوبی به دست آمده و کارشناسان وزارت نیرو در نمایشگاه مستقر شده‌اند. در نهایت شرکت برق منطقه‌ای تهران از هفته گذشته فعالیت‌های اجرایی خود را در مصلا آغاز کرد تا از این نظر بازدید کنندگان و ناشران با مشکل مواجه نشوند.

کمیته جنبی

امسال نیز نشست‌های سرای اهل قلم در سه بخش کارنامه نشر، کودک و نوجوان و سالن اصلی سرای اهل قلم با حضور کارشناسان و علاقه‌مندان به کتاب برگزار خواهد شد.

به گفته علی شجاعی صائین مدیرعامل خانه کتاب حدود ۱۵۰ نشست در سه سرای اصلی «اهل قلم»، «کودک و نوجوان» و «کارنامه نشر» بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار خواهد شد. از جمله این نشست‌ها می‌توان به برگزاری جلساتی با محوریت موضوع اصلاح الگوی مصرف در حوزه فرهنگ و همچنین نشست‌هایی با موضوع آثار مکتوب دربار حضرت فاطمه زهرا (س) اشاره کرد.

بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از شانزدهم تا بیست و ششم اردیبهشت‌ماه امسال در مصلا امام خمینی (ره) تهران برپا خواهد بود.

در بیست و دومین دوره نمایشگاه کتاب تهران، کتاب‌هایی از یک هزار و ۴۰۰ ناشر فعال در ۷۵ کشور جهان در بخش بین‌الملل عرضه می‌شود. همچنین بازار جهانی کتاب نیز هفتمین دوره خود را تجربه خواهد کرد. مدیر کمیته بین‌المللی نمایشگاه در این باره می‌گوید: «این رویداد فرهنگی، فرصت‌هایی برای صنعت چاپ کشور ما و نیز تبادل حقوق کتاب میان ناشران ایرانی و خارجی ایجاد می‌کند.»

در غرفه‌های بازار جهانی کتاب، آثار موسساتی که از سال ۱۳۸۵ تاکنون از سوی پدید آورندگان ایرانی تهیه شده و رویکردی فراکشوری داشته باشند ارائه می‌شود.

افزایش تسهیلات رفاهی

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی روز هشتم فروردین ماه در اولین بازدید خود از نمایشگاه کتاب تهران، بر افزایش سطح خدمات رفاهی تأکید کرد. مسئولان برگزاری نمایشگاه کتاب نیز برنامه‌ریزی مناسبی را برای بالابردن کیفیت خدمات به علاقه‌مندان کتاب انجام داده‌اند.

در این راستا برنامه‌ریزی‌هایی هم برای ارتقای سطح کیفی این امکانات صورت گرفته از جمله ایجاد تعدادی نمازخانه و ایستگاه‌های رفاهی، افزایش مراکز پستی به پنج ایستگاه، گسترده شدن بخش امانات برای تردد آسان‌تر بازدید کنندگان و کم شدن فاصله انبار تحویل و غرفه پست نیز از جمله این اقدامات به شمار می‌آید.

در گفت و گو با مدیر ستاد اجرایی نمایشگاه بیست و دوم مطرح شد

تسهیلات رفاهی و خدماتی در نمایشگاه کتاب

تسهیلات رفاهی و خدماتی نمایشگاه بین‌المللی کتاب از جمله مسائل به ظاهر حاشیه‌ای نمایشگاه کتاب است، اما این مسئله در برگزاری بهتر نمایشگاه کتاب اهمیت ویژه‌ای دارد. همه ساله چند ماه پیش از آغاز نمایشگاه کتاب تهران، کمیته اجرایی نمایشگاه تشکیل می‌شود که یکی از وظایف آن ایجاد ارتباطات و هماهنگی‌های لازم برای امکانات رفاهی و خدماتی نمایشگاه است.

با حسین صفری مدیر کمیته اجرایی نمایشگاه درباره خدمات رفاهی نمایشگاه بیست و دوم و مزایای این نمایشگاه در مقایسه با نمایشگاه گذشته، گفت و گویی انجام داده‌ایم.

او معتقد است که نیازسنجی مناسب در نمایشگاه سال گذشته، زمینه را برای برطرف کردن برخی نقاط ضعف نمایشگاه کتاب تهران فراهم کرده است.

آماده‌سازی نمایشگاه کتاب تهران از مواردی است که از ماه‌ها پیش از برگزاری، مورد توجه مسئولان قرار می‌گیرد. در این میان بهتر است که نخست به زیباسازی محیط نمایشگاه اشاره کنیم.

حسین صفری، مدیر کمیته اجرایی نمایشگاه بیست و دوم درباره زیباسازی محیطی می‌گوید: «زیباسازی محیطی نمایشگاه کتاب به دو بخش فضاهای داخلی و فضاهای بیرونی سالن‌های نمایشگاه تقسیم می‌شود. در محل برگزاری نمایشگاه کتاب فضای سبز زیادی وجود دارد، اما تمرکز آن بیشتر در بالای مصلحت و در اطراف محل برگزاری نمایشگاه فضای سبز زیادی وجود ندارد. اما امسال با هماهنگی‌های موجود، در فضای اطراف سالن‌های نمایشگاه نیز فضای سبز خواهیم داشت. میدان کتاب نیز با گلکاری تزئین شده و سه آبنا نیز در ورودی رواق شرقی (بخش ناشران خارجی) تعبیه شده است. تلاش شده است که مجموعه این عوامل فضای باطراوتی را برای مخاطبان نمایشگاه فراهم کند.»

صفری درباره زیباسازی سالن‌های نمایشگاه نیز می‌گوید: «در بخش‌هایی از رواق شرقی که محل استقرار ناشران کودک و نوجوان است، ستون‌های سالن با رنگ‌های شاد رنگ آمیزی شده تا فضای مفرحی برای کودکان شرکت‌کننده در نمایشگاه فراهم کند. اما دکور فضای داخل غرفه‌های این سالن هم مانند غرفه‌های سایر سالن‌ها توسط خود ناشران انجام می‌شود.»

امکانات مخابراتی

نمایشگاه بیست و یکم، اولین محک برای کارت الکترونیکی خرید کتاب بود. در این نمایشگاه مشکلاتی درباره وصل بودن دستگاه‌های کارتخوان وجود داشت که به گفته صفری در نمایشگاه امسال تا حدود زیادی برطرف خواهد شد. او می‌گوید: «امسال در فرم ثبت نام ناشران قید شده است که حتما باید دستگاه کارتخوان داشته باشند و از همه آنها شماره حساب نیز اخذ شده است. به این طریق مردم می‌توانند علاوه بر کارت‌های معمولی از کارت الکترونیکی خرید کتاب نیز استفاده کنند.»

او در پاسخ به این سوال که آیا مشکلات سال گذشته برطرف شده است یا خیر می‌گوید: «مسئله امکانات مخابراتی، هماهنگی میان ستاد اجرایی، بانک عامل و مخابرات را می‌طلبد. بنابراین از سه ماه پیش جلسات متعددی با مخابرات منطقه هشت داشته‌ایم و یک سویچ ۲ هزار و ۷۰۰ شماره‌ای برای دستگاه‌های

کارتخوان در محل مصلی دایر شده است. البته با هماهنگی‌های انجام شده، سه هزار خط تلفن نیز در سالن‌های نمایشگاه وصل خواهد شد.»

ایستگاه‌های رفاهی و حمل و نقل در نمایشگاه وجود استراحتگاه در مکان‌های نزدیک به سالن‌های نمایشگاه از نظر بازدیدکنندگان نمایشگاه مسئله مهمی است.

صفری می‌گوید: «مکان‌های تمرکز جمعیت در نمایشگاه گذشته بررسی شده است و نسبت به افزایش تعداد استراحتگاه‌های محوطه مصلحت‌اقداماتی انجام داده‌ایم، اما با توجه به این که شبستان اصلی مصلی بسیار وسیع است، تصمیم داریم استراحتگاه‌هایی را هم در سالن‌ها تعبیه کنیم.»

او درباره حمل و نقل مسافران در نمایشگاه می‌گوید: «امسال ظرفیت ون‌ها در حمل و نقل داخلی نمایشگاه دو برابر می‌شود. خودروهای تدارک دیده شده برای نمایشگاه نیز مراجعه‌کنندگان را از ورودی‌های نمایشگاه به محل برگزاری می‌رسانند.» به گفته او تعداد ون‌های مستقر در نمایشگاه امسال به ۳۰ دستگاه رسیده است. او می‌گوید: «با تاکسیرانی، مترو و اتوبوسرانی هماهنگی‌هایی انجام شده است و ان شاء الله امسال ظرفیت خدمات حمل و نقل در نمایشگاه کتاب افزایش می‌یابد. تاکسی بی‌سیم

از سه ماه پیش جلسات متعددی با مخابرات منطقه هشت داشته‌ایم و یک سویچ ۲ هزار و ۷۰۰ شماره‌ای برای دستگاه‌های کارتخوان در محل مصلی دایر شده است

به گفته صفری با هماهنگی‌های انجام شده امسال تعداد ایستگاه‌های پست به پنج ایستگاه افزایش یافته است.

او می‌گوید: «در حال رایزنی هستیم تا غرفه‌های پست را در سالن‌ها هم مستقر کنیم. در صورت عملی شدن این ایده، مردم می‌توانند محموله‌های خود را در محل خریداری تحویل پست بدهند. مرکز اصلی پست در نزدیکی ایستگاه مصلحت مستقر است که قرار است کالاها آنجا جمع‌آوری و از نمایشگاه خارج شود.»

او از انبار کتاب‌های خارجی به عنوان یکی از مکان‌های احتمالی غرفه‌های پست داخل سالن نام می‌برد.

نظافت در نمایشگاه

در نخستین سال برگزاری نمایشگاه در مصلحت، مسئله نظافت محیط بسیار جلب توجه می‌کرد. در روزهای نخست بیست‌مین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب اطراف برخی از غرفه‌های مواد غذایی زباله‌های سرگردانی دیده می‌شد. این مسئله در دوره بیست و یکم نمایشگاه کاملاً برطرف شده بود. صفری می‌گوید: «امسال هم با هماهنگی‌هایی که با شهرداری منطقه ۷ داشته‌ایم، پاکسازی اولیه محیط نمایشگاه انجام شده و حجم زیادی زباله و نخاله از محیط نمایشگاه خارج شده است. سازمان خدمات موتوری شهرداری تهران، پیمانکاری را برای انجام نظافت در ایام برگزاری نمایشگاه معرفی کرده است و از امروز (۳۱ فروردین) ۲۲۰ نیرو با لباس متحدالشکل در محیط نمایشگاه حضور دارند و در روزهای برگزاری نمایشگاه نظافت محیط را بر عهده دارند.»

اطلاع‌رسانی محیطی

یکی از مسائل دیگری که در برگزاری نمایشگاه‌ها و خصوصاً نمایشگاه کتاب اهمیت ویژه‌ای دارد، اطلاع‌رسانی محیطی است. سید سعید میرمحمدصادق مدیر روابط عمومی نمایشگاه در این باره می‌گوید: «مانند سال گذشته تابلوهای متنوعی برای کل سالن‌های نمایشگاه طراحی شده است که مردم را به سمت راه‌های خروجی نمایشگاه و سالن‌ها راهنمایی می‌کند و آنها را در یافتن بهترین راه دسترسی از سالنی به سالن دیگر راهنمایی می‌کند.»

وی می‌گوید: «طبق نظرسنجی‌های انجام شده در سال گذشته مراجعه‌کنندگان برای یافتن راه‌های ورود مشکلی نداشتند، اما در تابلوهای خروجی نقص‌هایی وجود داشت که امسال برطرف شده است.»

پیش‌بینی‌هایی برای نمایشگاه امسال

با توجه به آنچه گفته شد به نظر می‌رسد تداوم لازم برای برگزاری هر چه بهتر نمایشگاه انجام شده است. پیش‌بینی‌های انجام شده درباره غرفه‌های خدماتی و امکانات رفاهی نمایشگاه از سوی مسئولان ستاد برگزاری نمایشگاه بر این امر صحنه می‌گذارد.

صفری می‌گوید: «در معاونت اجرایی نمایشگاه که آقای حمید قیادی در راس آن قرار دارند، از مدت‌ها پیش جلسات متعددی برگزار شده است و با نیازسنجی‌های انجام شده، تلاش کرده‌ایم نقاط ضعف نمایشگاه را برطرف کنیم. همه سازمان‌های همراه نمایشگاه کتاب، آمادگی خود را برای ارائه خدمات محوله اعلام کرده‌اند چون نمایشگاه کتاب یک طرح ملی است و همه در آن سهیم‌اند. ما هم امیدواریم با اقدامات انجام شده، بتوانیم خدمات خوبی را به مخاطبان نمایشگاه کتاب ارائه دهیم.»

بانوان نیز در مصلحت به بانوان خدمات ارائه می‌کند. **غرفه‌های خدماتی در نمایشگاه بیست و دوم** کسانی که در دو سال گذشته از نمایشگاه کتاب تهران بازدید کرده‌اند، می‌دانند که غرفه‌های خدماتی نظیر مواد غذایی، بیرون‌از صحن اصلی مستقر هستند. این مسئله مزایایی دارد که از جمله آنها می‌توان به آلوده نشدن فضای برگزاری نمایشگاه اشاره کرد، اما در عین حال دسترسی به یک شیشه آب خنک یا آبمیوه در پیاده روی‌های طولانی سالن‌های نمایشگاه، ضروری به نظر می‌رسد.

صفری می‌گوید: «با توجه به نیازسنجی‌های انجام شده این تصمیم گرفته شده است که در محیط داخل سالن‌ها هم غرفه‌هایی برای تهیه آب و برخی مواد غذایی که آلودگی ایجاد نمی‌کنند، تعبیه شود.»

در کنار مسئله غرفه‌های مواد غذایی، بحث غرفه‌های امانات نیز مورد توجه قرار گرفته است. صفری می‌گوید: «امسال هم مانند سال گذشته غرفه‌های امانات در نظر گرفته شده است تا بازدیدکنندگان بتوانند وسایل شخصی یا کتاب‌های خریداری شده را در آنها به امانت بگذارند.»

پست و نمایشگاه کتاب

سال گذشته سه ایستگاه خدمات پستی در نمایشگاه فعال بود که محموله‌های کتاب خریداران را دریافت می‌کرد و به شهر محل زندگی آنها می‌فرستاد.

جانمایی غرفه های ناشران از نگاه دست اندرکاران برپایی نمایشگاه کتاب

کاهش مشکلات ناشران دانشگاهی

سال گذشته در خلال برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران برخی ناشران در حالی از مساحت اختصاص یافته و جانمایی غرفه های انتشاراتشان گله مند بودند که واگذاری و جانمایی غرفه ها به تشکل های صنفی آنها واگذار شده بود. امسال پیش از شروع نمایشگاه بیست و دوم سراغ مسئولان واگذاری غرفه ها در بخش های مختلف رفتیم و با آنان درباره چگونگی توزیع غرفه ها، ضوابط قانونی و مصوبه های شورای سیاست گذاری گفت و گو کردیم.

ناشران آموزشی و تاکید بر رعایت ضوابط
مسئولان برپایی نمایشگاه بیست و دوم در حالی برای برگزاری هر چه بهتر نمایشگاه تلاش می کنند که به رغم برخی شائبه ها معیار مشخصی برای واگذاری تراژ غرفه ها به ناشران در نظر گرفته شده است. به گفته حمید قبادی معاون اجرایی بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، تعداد صفحات کتاب های منتشر شده ناشران، تنها معیار و ملاک برای واگذاری غرفه به آنها در نمایشگاه کتاب تهران نیست و مبنای اختصاص غرفه به ناشران بر اساس تفکیک هر حوزه و ملاک هایی چون عنوان ناشر، شمارگان و تعداد صفحات کتاب های چاپ شده است که در هم ضرب می شوند و عدد به دست آمده پایه ای برای واگذاری غرفه خواهد بود.

رئیس هیئت مدیره انجمن ناشران آموزشی در این باره با تاکید بر رعایت ضوابط تعیین شده از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می گوید: «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، امسال قوانین و ضوابطی را متفاوت با سال های گذشته مشخص کرده و این انجمن نیز با توجه به آن غرفه ها را تقسیم کرده است.»

یحیی دهقانی با بیان این که برخی ناشران به دلیل به حد نصاب نرسیدن تعداد کتاب هایشان نمی توانند در نمایشگاه شرکت کنند، می افزاید: «حدود ۲۲ ناشر از میان ناشرانی که برای حضور در نمایشگاه ثبت نام کرده اند، بر اساس ضوابط موجود نمی توانند در نمایشگاه حضور داشته باشند.»

وی می گوید: «به برخی از این ناشران پیشنهاد داده ایم به صورت مشترک با ناشران دیگر، غرفه هایی به مساحت ۹ تا ۱۶ متر بگیرند و کتاب های خود را عرضه کنند.»

دهقانی با اشاره به جانمایی ناشران می گوید: «در این زمینه نیز طبق دستور کلی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، جانمایی غرفه ها باید بر اساس حروف الفبا باشد و در این میان برخی از ناشران به تناسب تعداد کتاب های منتشر شده و فعالیت بیشترشان، فضای بیشتری خواهند داشت.»

وی تصریح می کند: «کانون فرهنگی آموزش، گاج و مبتکران سه ناشری هستند که غرفه هایی بالای ۲۰۰ متر را در اختیار دارند و به همین علت امکانات به گونه ای مهیا شده است که در گوشه های سالن جانمایی شوند.»

وی اجرایی شدن این موضوع را مغایر با دستورات کلی نمی داند و می گوید: «این اقدام با توجه به این که تراژ غرفه ناشران دیگر تناسب بیشتری با یکدیگر دارد و غرفه این سه ناشر

نمی توانست در میان آنها قرار گیرد، عملی شده و استقرار دیگر غرفه های ناشران بر اساس حروف الفبا قطعی شده است.»

به گفته دهقانی، انجمن ناشران آموزشی ۱۰۵ عضو دارد.

افزایش مساحت غرفه ها بر اساس اصول
دبیر اجرایی انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان نیز جانمایی غرفه های ناشران کودک و نوجوان را بر اساس حروف الفبا معرفی می کند و می گوید: «البته در این میان غرفه هایی که تراژ بالایی درخواست کرده اند به علت بر هم ریختن احتمالی غرفه های دیگر از رده حروف الفبا خارج می شوند و در مکان هایی که امکان واگذاری غرفه با تراژ بالا برایشان وجود دارد، مستقر خواهند شد.»

محسن یگانه کاری ادامه می دهد: «البته اساس کار جانمایی غرفه ها بر اساس حروف الفباست و واگذاری غرفه ها تا ۸۰ درصد بر این اساس انجام خواهد شد و ۲۰ درصد باقیمانده جزو شرایط ویژه هستند.»

وی همچنین نحوه واگذاری تراژ غرفه ها را

بر اساس اطلاعات خانه کتاب می داند و می افزاید: «هر ناشری موظف است اطلاعات نشر خود را هر سال به خانه کتاب ارسال کند و در این میان ناشرانی که برای حضور در بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ثبت نام کرده بودند، فعالیت سه سال اخیر آنان بررسی و طبق فرمول محاسبه شد.»

یگانه این قانون را راه حل مناسبی برای جلوگیری از گالیبه ناشران معرفی می کند و می گوید: «البته در این میان برخی ناشران می توانند از شرایط تراژ استحقاقی استفاده کنند، مثلاً بعضی از ناشران متقاضی ۵۰ متر مربع فضا بودند، اما طبق ضوابط فقط ۲۰ متر تراژ در اختیار آنان قرار داده شده است و می توانند با توجه به امکانات نمایشگاه، بین ۱۰ تا ۳۰ درصد از تراژ استحقاقی استفاده کنند.»

وی همچنین از حضور ۲۴۰ ناشر کودک و نوجوان در قالب ۲۰۲ غرفه خبر می دهد و می گوید: «تعدادی از ناشران نیز به صورت مشترک با نمایندگی در نمایشگاه شرکت دارند و کارها به گونه ای تنظیم شده است که تمامی ناشرانی که برای حضور در نمایشگاه ثبت نام کرده اند، با رعایت شرایط اعلام شده و به تناسب امکانات در نمایشگاه حضور یابند.»

به گفته یگانه، جانمایی ۲۵ ناشر بزرگ کودک و نوجوان به دلیل ناهمگون بودن تراژ غرفه ها در فهرست حروف الفبا قرار نگرفته است.

کاهش مشکلات ناشران دانشگاهی

در نمایشگاه ۲۲

مدیرعامل انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی که واگذاری غرفه های ناشران دانشگاهی را بر عهده دارد نیز در سخنانی به یکنواخت نبودن تراژ غرفه ها به دلیل شرایط مختلف ناشران اشاره می کند و می گوید: «در برخی مکان های سالن به

دلیل این که طول و عرض غرفه ها با یکدیگر متفاوت است، دچار مشکلاتی شده ایم که باعث شده برای جانمایی دچار مشکل شویم.»

محمدرضا حاتمی ادامه می دهد: «این موضوع چیدمان کار را مشکل کرد و در واگذاری غرفه ها بر اساس حروف الفبا مشکلاتی را ایجاد کرده است، اما خوشبختانه این مشکلات در مقایسه با

سال گذشته کاهش چشمگیری داشته است.» وی با بیان این که اغلب ناشرانی که برای حضور در نمایشگاه ثبت نام کرده اند در نمایشگاه غرفه دارند می افزاید: «تعداد ۱۱ ناشر به دلیل محدودیت انتشار اثر نتوانستند غرفه ای در نمایشگاه داشته باشند که به آنان توصیه کرده ایم به صورت مشترک برای گرفتن غرفه اقدام کنند.»

حاتمی حضور ۳۵۶ ناشر را در نمایشگاه بیست و دوم قطعی می داند و می گوید: «تمام این ناشران به صورت مستقل غرفه دارند و کمتر پیش آمده که ناشری برای نمایندگی اقدام کند.»

وی همچنین افزایش فضای نمایشگاهی برای ناشران دانشگاهی را یکی دیگر از ویژگی های بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران معرفی می کند و ادامه می دهد: «سال گذشته ناشران دانشگاهی با ۴ هزار و ۶۰۰ متر فضا کتاب های خود را ارائه کردند ولی امسال ناشران در فضای ۶ هزار متری بیش از ۲۵ هزار عنوان کتاب ارائه می کنند.»

وی با بیان این که ناشران دانشگاهی امسال در طبقه دوم رواق شرقی مصلاهی تهران مستقر هستند، می افزاید: «خوشبختانه امسال برخلاف سال گذشته ناشران دانشگاهی در یک سالن و به صورت یکسان کنار هم قرار می گیرند و مخاطبان برای پیدا کردن ناشران در بخش های مختلف دچار سردرگمی نمی شوند.»

تازه‌های ادبیات غیرفارسی در نمایشگاه کتاب

پرستوهای کابل در اتاق نسخه برداری پل استر

نمایشگاه می‌آورد. در این کتاب ۴۰۰ صفحه‌ای زندگی و آثار این نویسنده موشکافی شده و نقدهایی بر آثار وی به چاپ رسیده است. علی‌دهباشی گردآورنده این شناختنامه است.

براتیگان و چند کتاب جدید

ریچارد براتیگان، نویسنده آمریکایی چند ماهی است مورد توجه اهالی کتاب قرار گرفته است. تنوع آثار این نویسنده در نمایشگاه کتاب امسال شاهد این ادعاست. اگر تاکنون فقط رمان معروف «صید قزل‌آلا در آمریکا» با ترجمه هوشیار انصاری فراز این نویسنده در بازار کتاب ایران بود، اکنون می‌توان چند رمان و مجموعه شعر جدید از این شاعر را از ۱۶ تا ۲۶ اردیبهشت در راهروهای شبستان مصلاهی تهران پیدا کرد.

رمان «ترانه قدیمی و دلنشین کلمات» با ترجمه رضا نوحی توسط نشر افق، ترجمه علیرضا بهنام از مجموعه شعر «عاشقانه‌های شاعر گمنام» از سوی نشر مروارید و ترجمه بیژن مشکی از رمان «زن بدبخت؛ سرنوشت» توسط نشر چشمه به نمایشگاه کتاب تهران می‌آیند تا از تازه‌های این نویسنده در نمایشگاه باشند.

چاپ جدیدی از ترجمه پیام یزدانجو از رمان «در رویای بابل» این نویسنده در غرفه نشر چشمه و چاپ دوم ترجمه حسین نوش‌آذر از رمان براتیگان با عنوان «پس باد همه چیز را با خود نخواهد برد» هم در غرفه نشر مروارید عرضه خواهد شد.

سه اثر جدید برای دوستداران آثار پل استر

پل استر، نویسنده آمریکایی هم کم از براتیگان ندارد. این نویسنده هم مورد توجه کتابخوان‌های فارسی زبان قرار گرفته و آثار جدیدی هم از او امسال در نمایشگاه کتاب عرضه می‌شود.

ترجمه خجسته کیهان از رمان این نویسنده با عنوان «موسیقی شناس» را نشر «افق» به نمایشگاه کتاب می‌آورد. «موسیقی شناس» داستان زندگی یک کارمند سابق آتش‌نشانی را نقل می‌کند که زندگی خود را در جاده‌هایی بی‌پایان گم می‌کند تا پس از آشنایی با یک مسافر در این جاده‌ها وارد ماجراهای جدیدی بشود. این ناشر که چاپ سلسله آثار استر را دنبال می‌کند، دو کتاب جدید دیگر هم از او دارد. رمان «سفر در اتاق تحریر» و مجموعه داستان «داستان‌های واقعی از زندگی آمریکایی» که هر دو را مهسا ملک‌مرزبان ترجمه کرده است.

«داستان‌های واقعی زندگی آمریکایی» هم ماجرای جالبی دارد. استر زمانی برای رادیو کار می‌کرده است. او از شنوندگان می‌خواهد تا داستان‌های کوتاه خود را با مضمون «بهترین اتفاقی که در زندگی‌شان افتاده است» بنویسند. داستان‌های کوتاه فراوانی به دست این نویسنده می‌رسد. استر بعدها از میان این داستان‌ها تعدادی را انتخاب و بازنویسی کرده تا در این کتاب چاپ کند.

سفر دختر دوره گرد ایرلندی

«ویلیام ترور» که سال گذشته با رمان «تورگنیف خوانی» در ایران شناخته شد، امسال کتاب جدیدی در نمایشگاه کتاب تهران دارد. الهه دهنوی دومین ترجمه فارسی از این نویسنده را هم به پایان رسانده و کتاب او با نام «سفر فلیشا» در نمایشگاه کتاب امسال در غرفه نشر مروارید خواهد بود. این کتاب مانند دیگر آثار ترور به دنیای زنان تعلق دارد. شخصیت اصلی داستان یک دختر ایرلندی است و نویسنده علاوه بر نقل ماجرای این دختر، دنیای درونی او را نیز واکاوی می‌کند. «سفر فلیشا» در سال ۱۹۹۴ میلادی چاپ شده و جایزه ادبی «وایت برد» و دو جایزه دیگر را برای نویسنده‌اش به ارمغان آورده است.

قیصریه و هاله ناظمی این کتاب را ترجمه کرده‌اند. این ناشر کتاب دیگری هم از این نویسنده ایتالیایی به غرفه خود خواهد آورد: «یک چیز به هر حال یک چیز است»، به عنوان جلد سوم مجموعه «داستان‌های رومی» این نویسنده، با ۲۰ داستان جدید هم منتشر می‌شود. دو جلد قبلی این مجموعه هم پارسل به نام‌های «من که حرفی ندارم» و «آدم بدشانس» چاپ شده‌اند و در نمایشگاه بیست و دوم عرضه خواهند شد.

گابریل گارسیا مارکز هم می‌آید

دو ترجمه از دو کتاب گابریل گارسیا مارکز، برنده کلمبیایی نوبل ادبیات، امسال به نمایشگاه کتاب تهران می‌آید. ترجمه لیلی گلستان از کتاب «گزارش یک مرگ» اثر این نویسنده را که پس از نزدیک به ۲۰ سال دوباره چاپ می‌شود می‌توان در غرفه نشر البرز یافت و تجدید چاپ ترجمه رضاقیصریه از کتاب «سرگذشت یک غریب» را در غرفه نشر نیلوفر. گلستان، کتاب مارکز را از زبان فرانسه به فارسی برگردانده و قیصریه از ایتالیایی. باید دید این دو تجدید چاپ از نویسنده‌ای شناخته شده که مترجمان خوش‌قلمی هم به آن پرداخته‌اند، بازار تجدید چاپی‌های نمایشگاه را هم گرم نگه می‌دارد یا خیر.

شناختنامه‌ها

یکی از لذت‌های ادبی، خواندن آثار نویسندگان است و یکی دیگر از این لذت‌ها پی بردن به زندگی آنها و شناخت نثر و قلم و سبک و سیاق آثارشان. اگر به دنبال کتاب‌هایی برای شناخت نویسندگان غیر ایرانی و آثارشان هستید حتماً به نمایشگاه کتاب سر بزنید.

در نمایشگاه کتاب نشر مرکز کتاب‌هایی برای آشنایی با نویسندگان غیر ایرانی، زندگی و آثارشان عرضه می‌کند. این ناشر تاکنون ۱۵ جلد از این کتاب‌ها را برای آشنایی با نویسندگان و متفکران جهان منتشر کرده و هفت کتاب جدید را هم در ادامه این سلسله امسال به نمایشگاه کتاب می‌آورد. در ادامه این مجموعه، ترجمه مهسا ملک‌مرزبان از کتاب «آشنایی با یورخس» ترجمه سیدرضا نوحی از «آشنایی با داستایفسکی»، ترجمه شیوا مقانلو از «آشنایی با دی‌اچ لارنس» و «آشنایی با همینگوی»، ترجمه احسان نوروزی از «آشنایی با کافکا»، ترجمه مهدی جواهریان از «آشنایی با ولادیمیر ناپاکوف» و ترجمه مرجان رضایی از «آشنایی با ویرجینیا وولف» منتشر شده است و امسال در نمایشگاه کتاب عرضه می‌شود.

برای شناخت نویسندگان غیر ایرانی، کتاب دیگری هم هست. «شناختنامه ویرجینیا وولف» نویسنده بریتانیایی که نشر نگاه آن را منتشر کرده و امسال به

اما کار غبرایی بانمایشگاه تمام‌نشده و کتاب دیگری هم هست: «گفت‌وگو با مهدی غبرایی». در این کتاب می‌توان فهمید چگونه یک مترجم در نیمه دهه هفتم از زندگی‌اش چنین فعال است. این کتاب را هم نشر ثالث از مجموعه تاریخ شفاهی ایران چاپ می‌کند.

زنان جنگ‌زده افغان

محسن عمادی، مترجم جوانی است، اما تسلط او به چند زبان و شناختش از شعر به عنوان یک شاعر، شاید چاپ اولین آثارش را جذاب کند. او همراه نخستین مجموعه شعرش سه کتاب ترجمه شده هم روانه نمایشگاه کتاب می‌کند که همه را می‌توان در غرفه انتشارات «قو» یافت: «آوازهای عشق و مرگ» تک‌بیتی‌هایی از زنان افغانستان است که در زمان حمله ارتش آمریکا به افغانستان و به پشتو سروده شده‌اند. «نام کشتی‌های بادبانی» اولین کتاب فارسی از شاعر نامدار چک «ولادیمیر هولان» و ترجمه فارسی یک مجموعه شعر از شاعری اسپانیایی به نام کلارا خانس. این آخری از دوتای دیگر جذاب‌تر است و قرار است نسخه اصلی مجموعه شعر «شب پلنگ» پس از انتشار کتاب فارسی منتشر شود.

این شاعر اسپانیایی شعرهای این کتاب را با الهام از افسانه‌های مازندران سروده و با ناشر و مترجم ایرانی در تماس است تا پس از انتشار ترجمه شعرهایش به فارسی، نسخه اصلی را در اسپانیا و ترجمه انگلیسی‌اش را روانه بازار جهانی کتاب‌کند. شاید این گونه‌می‌خواهد اردتش را به سرچشمه الهام این شعرها ثابت کند.

ادبیات ایتالیا با دو کتاب جدید

مجموعه داستان «گوساله دریایی» اثر آلبرتو موروا، نویسنده ایتالیایی و کتاب دیگری از همین نویسنده در غرفه انتشارات کتاب خورشید در نمایشگاه انتظار علاقه‌مندان به ادبیات معاصر ایتالیا را خواهد کشید. «گوساله دریایی» ۱۹ داستان از موروا را دارد که برخی با رگه‌هایی از طنز و برخی به شیوه‌های شبیه به «فراواقع‌گرایی» (سوررئالیسم) نوشته شده‌اند. رضا

کتاب جدیدی از هاروکی موراکامی همان نویسنده ژاپنی که پارسال بارمان «کافکا در کرانه» به مخاطبان ایران شناسانده شد، چند کتاب جدید از پل استر، نویسنده آمریکایی، چند نویسنده جدید از شرق و غرب، مجموعه شعری از شاعری اسپانیایی که منتظر چاپ کتابش به زبان فارسی است تا بعد از آن نسخه اسپانیایی را منتشر کند و کتاب‌هایی برای شناخت سبک و سیاق نویسندگان پرآوازه؛ همه را امسال می‌توان در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران یافت.

امسال بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از ۱۶ اردیبهشت به مدت ۱۰ روز، میزبان علاقه‌مندان با سلیقه‌های مختلف است که خود را به مصلاهی تهران می‌رسانند. در میان این کتاب‌دوستان، برخی هم ادبیات غیرفارسی را دنبال می‌کنند و پیدا کردن و خرید این کتاب‌ها برایشان خالی از لطف نیست.

گزارش حاضر نگاهی دارد به تازه‌هایی که در راهروهای شبستان مصلاهی تهران انتظار این دسته از کتابخوان‌ها را می‌کشند.

پرستوهای کابل

مهدی غبرایی، مترجم زبان انگلیسی با وجود موی سپیدی که نشان از کهنسالی است همچنان در عرصه ترجمه ادبی اگر نگوئیم پرکارترین، بی‌شک یکی از پرکارهاست. نمایشگاه کتاب امسال میزبان سه کتاب جدید با ترجمه این مترجم است. اولین ترجمه فارسی از یک نویسنده الجزایری که رمانی است به نام «پرستوهای کابل» دومین رمان فارسی از هاروکی موراکامی با نام «پس از تاریکی» و ترجمه‌ای از پل استر که عنوان «سفر در اتاق نسخه برداری» بر پیشانی‌اش نشسته است.

«پرستوهای کابل» اثری است از محمد مولی السهول، نویسنده ۵۳ ساله الجزایری. او در این رمان زندگی دو مرد و همسرانشان را در شهر کابل و در زمان حکومت طالبان در افغانستان نقل می‌کند. اما اگر دیدید نام یک زن به عنوان نویسنده کتاب درج شده تعجب نکنید؛ مولی السهول عضو ارتش الجزایر بوده و سال‌ها با یک اسم زنانه (یاسمینا خدرا) نوشته‌هایش را منتشر می‌کرده تا آثارش از قانون سانسور عقاید نظامیان در الجزایر محفوظ بماند. «پرستوهای کابل» که توسط این نویسنده در سال ۲۰۰۶ به جایزه ادبی دو بلین دست یافته و همان سال نیز جایزه‌ای ادبی از کشور فرانسه را برای نویسنده‌اش به ارمغان آورده است، از سوی انتشارات «آمیتیس» به نمایشگاه کتاب امسال می‌آید.

هاروکی موراکامی که سال گذشته با رمان «کافکا در کرانه» و مجموعه داستان «کجامکن است پیدایش کنم» در ایران شناخته شد، امسال در نمایشگاه کتاب تهران با رمان دیگری حضور دارد. «پس از تاریکی» داستان دختری است که خواهرش به خوابی طولانی فرورفته؛ او به همین علت خانه را ناامنی می‌بیند و آن را ترک می‌کند. پر سه زدن این دختر در طول یک شب در توکیو دستمایه اصلی داستان رمان است. هر فصل کتاب با ذکر ساعت آغاز می‌شود. پس از ساعت ۱۲ که دیگر قطارها در شهر عبور نمی‌کنند، دختر تنها، ماجراهایی را در پایتخت ژاپن مشاهده می‌کند. این کتاب در غرفه انتشارات «کتابسرای نیک» عرضه می‌شود.

غبرایی همچنین کتابی از پل استر به نمایشگاه می‌فرستد. نویسنده‌ای آمریکایی که با کلماتی برخاسته از دل نیویورک، جامعه آمریکایی و زندگی انسان تنهای مدرن در این کلان‌شهر و جامعه این کشور را به چالشی پست‌مدرن می‌کشد. «سفر در اتاق نسخه برداری» از سوی انتشارات ثالث روانه نمایشگاه کتاب می‌شود.

کلارا خانس، شعرهای

کتابش را با الهام از

افسانه‌های مازندران سروده

و با ناشر ایرانی در تماس

است تا پس از انتشار ترجمه

اثرش، نسخه اصلی را در

اسپانیا منتشر کند

درباره غزلیات شمس تبریزی با گزینش و تفسیر دکتر شفیعی کدکنی

انتخابی برای مخاطبان آسانگیر

شیخ (صلاح الدین) نعره زنان از دکان خود بیرون آمد و سر در قدم مولانا نهاده، بی خود شد. مولانا او را در چرخ گرفته شیخ از حضرتش امان خواست که مرا طاققت سماع خداوندگار نیست. از آنکه از عنایت ریاضت قوی، ضعیف ترکیب شده‌ام، همانا که به شاگردان دکان اشارت کرد که اصلا ایست نکنند و دست از ضرب باز ندارند تا مولانا از سماع فارغ شدن. همچنان از وقت نماز ظهر تا نماز عصر مولانا در سماع بود. از ناگاه گویندگان رسیدند و این غزل آغاز کردند:

«یکی گنجی پدید آمد در این دکان زرکوبی/ زهی صورت، زهی معنی زهی خوبی زهی خوبی.» مدت ارادت و شیفتگی این دو، ده سال به طول انجامید و با مرگ صلاح الدین (در اول محرم ۶۵۷ هـ.ق) این مضراب دیگر تارهای روح مولانا از نواختن بازماند، اما آن روح نآرام در جست و جوی مضرابی دیگر بود که سرود مایه خویش سازد و آن هم با جذبیه حسام الدین چلبی حاصل شد. چگونگی و مدت آشنایی مولانا با صلاح الدین زرکوب را استاد کدکنی این گونه توضیح می‌دهد: «آغاز آشنایی مولانا با صلاح الدین زرکوب از طریق برهان الدین محقق ترمذی به حاصل آمد. زیرا صلاح الدین از جمله مریدان برهان الدین بود و چندان معرفتی نسبت به جهان روحانی مولانا نداشت، تا اینکه در یکی از مساجد قونیه، در مجلس وعظ مولانا حاضر شد و زمام اختیار از کف رها کرد و مرید مولانا شد.

این ارادت به وحدتی روحانی بدل شد، چندان که مولانا نیز شیفته جان نجیب او شد و تا آخر عمر صلاح الدین این پیوستگی معنوی ادامه داشت و حتی سبب شد که میان خاندان مولانا و خاندان صلاح الدین کار به مواصلت انجامد و دختر صلاح الدین فاطمه خاتون به همسری پسر ارشد مولانا بهاء الدین ولد درآید. در شب عروسی ایشان مولانا غزلی دارد به مطلع «بادا مبارک در جهان سور و عروسی های ما» ظاهرا شیفتگی بی حد مولانا نسبت به روحانیت و صفای خاطر صلاح الدین سبب شده است که عده‌ای از پیروان مولانا گرفتار حسادت شوند و با صلاح الدین به دشمنی برخیزند، به ویژه که مولانا، صلاح الدین را به شیخی و پیشوایی جمع دعوت می‌کرد و این کار برای کسانی که معیارهای ظاهری را در نظر داشتند چندان پذیرفته نبود. دوران آمیختگی روحی مولانا و صلاح الدین حدود ۱۰ سال بود و پس از آن صلاح الدین درگذشت. در دیوان کبیر مولانا حدود پنجاه غزل باقی است که در آنها تخلص به نام صلاح الدین زرکوب است.

شمس تبریزی را یکی از انگیزه‌های اصلی مولانا در سرودن غزلیات شورانگیزی می‌شناسند. مولانا به عشق شمس چه در خلوت چه در جمع چه در سماع چه در سجود این همه غزل سرود. روایت کرده‌اند که مولانا دور ستون می‌چرخید و هماهنگ و متناسب با چرخش دور ستون غزل می‌گفت. حتما این پرسش پیش می‌آید که مولانا اگر دیوان غزلیات خود را «دیوان شمس» نامیده و آن را حاصل دیدار با آن پیر می‌داند، «مثنوی» از کجا ناشی می‌شود؟ و تحت چه شرایطی و تحت تاثیر چه کسی سروده شده است؟

دکتر شفیعی در مقدمه کتاب «غزلیات شمس تبریزی» چنین روایت می‌کند: حسام الدین حسن بن محمد بن حسن ارموی (متوفی ۶۸۴) از خاندانی همه اهل فتوت و جوانمردان بود و در روزگار صلاح الدین از ارادتمندان و فداکاران و پس از مرگ صلاح الدین مورد توجه و عنایت خاص مولانا قرار گرفت تا به حدی که محرک اصلی طبع مولانا در سرودن مثنوی شد و یکی از بزرگ‌ترین آثار اندیشه و تفکر بشری از

دارد. گویا قبل از دیدار شمس، مولانا اهل سماع نبوده است و این از تصریح فرزندش سلطان ولد و نیز گفتار فریدون سپهسالار به روشنی دانسته می‌شود. آیا دکتر شفیعی حاصل دیدار مولانا با شمس را فقط در آینه شعر و شاعری می‌بیند یا دگرگونی‌های دیگری نیز در نوع نگاه و اندیشه مولانا به وجود آمد؟ آنچه از دیدار شمس برای مولانا حاصل شد، یک نتیجه بنیادی داشت که معیارهای ارزشی مولانا را دگرگون کرد.

شمس زنجیره این معیارها را درید و به او آموخت که در آن سوی این عرف و عادت‌های توان در جهانی دیگر زیست و با مردمانی دیگر. بسیاری بر این باورند که با غیبت شمس، مولانا پریشان و سرگشته در جست و جوی مراد خود به هر دری می‌زد و جامه‌های خود را به کسی می‌داد که از شمس خبری باز آورد، حتی خبری به دروغ. دکتر شفیعی کدکنی در این زمینه نظر دیگری دارد، او معتقد است صلاح الدین زرکوب تسکینی بر جان بی‌قرار مولانا شد.

پس از غیبت شمس و غروب آن خورشید، شور مایه جان و روح مولانا دیدار صلاح الدین زرکوب بوده است. این مرد ساده‌دل پاک‌جان عامی که از علوم روزگار خود کمترین بهره‌ای نداشته و حتی در کلمات ساده رایج میان توده مردم مرتکب قرائت غلط می‌شده و قفل و مبتلا را قلف و مبتلا تلفظ می‌کرده است، چنان مورد عنایت و توجه مولانا قرار گرفت که آتش حسد را در جان بسیاری از پیروان مولانا برافروخت، اما مولانا هیچ اعتنایی نداشت و از دل بستگی او نسبت به صلاح الدین کاسته نمی‌شد، بلکه این علاقه هر روز افزایش می‌یافت. از شماره غزل‌هایی که مولانا با نام صلاح الدین موشح کرده است. و متجاوز از ۷۰ غزل است. آثار این شور و شیدایی را به خوبی می‌توان بازشناخت. از آنجا که شعر مولوی حاصل تجربه‌ها و لحظه‌های زندگی اوست مناسب است که داستانی از یکی از لحظه‌های زندگی او را که نشان‌دهنده طرز شعرسرایی او و غلبه شور و شیدایی اوست، در اینجا نقل کنیم تا پیوند او را با صلاح الدین نیز دریابیم. نوشته‌اند که یک روز هنگام عبور از بازار زرکوبان «آواز ضرب تق تق ایشان (یعنی زرکوبان) به گوش مبارکش (یعنی مولانا) رسید. از خوشی آن ضرب شوری عجیب در مولانا ظاهر شد و به چرخ درآمد.

چند ماهی وقت صرف کرده بودم در مورد این کتاب می‌توانم خاطر جمع بگویم که حدود سی و پنج سال از عمر خویش را به تفاریق، هزینه کرده‌ام. در هر گونه ادب و فرهنگ ایرانی و اسلامی نکته‌ای دیده‌ام که می‌توانسته است در فهم سخن مولانا یاری دهنده باشد، آن را در تفسیر و شرح غزل‌ها و رباعی‌ها آورده‌ام، کافی است چند تعلیقه را برای نمونه، با تعلیقه‌های کتاب نخستین مقایسه کنید تا میزان تفاوت آنها آشکار شود. در بسیاری موارد به تصحیح متن پرداخته‌ام که با چاپ استاد فروزانفر تفاوت یافته است و دلایل خویش را در این باره به تفصیل یادآور شده‌ام. بسیاری از شعرهایی را که نمی‌توانسته است از آن مولانا باشد، خاطر نشان کرده‌ام و دلیل آن را توضیح داده‌ام.»

به همین سبب در عرصه مطالعات مربوط به دیوان کبیر مولانا خوانندگان اهل و آشنا از کتاب حاضر نمی‌توانند خود را بی‌نیاز بدانند. بسیاری بر این باورند که دیدار مولانا با شمس او را تبدیل به شاعری ممتاز و یگانه کرده است، آیا دکتر شفیعی چنین نظری دارد؟ مولانا از جوانی، گاه‌گاه شعری می‌سروده و چنان‌که بعضی از مولفان زندگینامه‌های او نوشته‌اند، شاعری را با دیدار شمس آغاز نکرده است. بخش عظیمی از مذكران و فقیهان و متکلمان برجسته عصر او، در عین مذکر بودن و فقیه بودن و متکلم بودن، شاعر نیز بوده‌اند. چه در زبان عربی و چه در زبان فارسی. یک نگاه به «لباب الالباب» عوفی، شواهد بی‌شماری را در این باره پیش روی ما می‌آورد. آنچه شمس تبریزی و دیدار او برای مولانا به ارمان آورد، دگرگونی احوال فقیهی بود که گاه‌گاه شعری نیز از سر تن می‌سرود و بدل کردن او به شاعری شیدا و بی‌اختیار که از فقه نیز آگاهی بسیار

اگرچه «دیوان شمس» در ایران چاپ می‌شود، اما همه ناشران از تصحیح استاد فروزانفر بهره می‌برند. در واقع غیر از تصحیح فروزانفر تصحیح دیگری موجود نیست

در واپسین روزهای سال ۱۳۸۷ انتشارات سخن مجموعه‌ای دو جلدی با عنوان «غزلیات شمس تبریزی» سروده مولانا جلال الدین محمد بلخی را منتشر کرد که دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی شاعر، منتقد و استاد دانشگاه تهران کار گزینش و تفسیر این مجموعه را به عهده داشته است. دکتر شفیعی که به دلیل شناخت عمیق و ژرف‌اش از شعر و شاعران کلاسیک فارسی و درک و الایش از عرفان ایرانی-اسلامی یکی از شاخص‌ترین افراد این عرصه، با تفسیرهای بدیع و روشنگر خود درک علاقه‌مندان به مولانا و شعر او را عمق بخشیده است.

شفیعی کدکنی در این اثر طی مقدمه‌ای حدوداً ۱۵۰ صفحه‌ای دیدگاه‌هایش را درباره زندگی و شعر مولانا، دیدار مولانا و عطار، رابطه با شمس تبریزی، صلاح الدین زرکوب، قونیه عصر مولانا، مولانا و ارباب قدرت، مولانا و خاندان رسالت، آثار مولانا، دیوان شمس و دیگر مباحثی از این دست به مطلوب‌ترین شکل مطرح کرده است که بخشی از آن را برای آگاهی علاقه‌مندان و مخاطبان کتاب هفته استخراج کرده و عرضه می‌کنیم تا اگر دوستانان دکتر شفیعی و شیفتگان مولانا خواستند شناخت بهتر و بیشتری از این موضوع داشته باشند، به اصل منبع که همان «غزلیات شمس تبریزی» با مقدمه، گزینش و تفسیر دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی است مراجعه کنند.

مولانا در سروده‌ای زیبا آورده است: «داد جارویی به دستم آن نگار/ گفت از دریا بر انگیزان غبار» دکتر شفیعی کدکنی غباری از این دریا برانگیخت که تاکنون کسی نتوانست.

شفیعی کدکنی در اوایل دهه پنجاه نیز «گزیده غزلیات شمس» را فراهم آورد که سازمان کتاب‌های جیبی چاپ و انتشار آن را به عهده داشت. وی در این زمینه می‌گوید: «در سی و پنج سال اخیر، بسیاری از شیفتگان هنر مولانا دریچه آشنایی خود را با شعر او از رهگذر کتابی می‌دانند که در سال ۱۳۵۲ با عنوان «گزیده غزلیات شمس» به اهتمام اینجانب و توسط سازمان کتاب‌های جیبی در تهران انتشار یافت، آن کتاب در این سی و پنج سال، با همه موانع گوناگونی که بر سر راه نشر آن وجود داشته، بیش از چهل بار، در داخل و خارج ایران تجدید چاپ شده و همواره خوانندگان و خوانندگان خود را داشته است.

«دیوان شمس» اگرچه در ایران توسط اغلب ناشران چاپ و منتشر می‌شود، اما همه این ناشران از تصحیح استاد فروزانفر بهره می‌برند. در واقع غیر از تصحیح استاد فروزانفر تصحیح دیگری از «دیوان شمس» موجود نیست، یعنی هیچ‌کس به خود این زحمت را نداده که دنبال نسخه دیگری از این دیوان بگردد، یا تصحیح دیگری از آن ارائه دهد. ناگزیر همه ناشران بدون آنکه حتی التالیفی پرداخت کنند به سراغ این متن حاضر و آماده می‌روند، اما دکتر شفیعی کدکنی سال‌ها وقت صرف تصحیح و تحقیق در دیوان شمس کرده و سرانجام متنی پیراسته همراه با توضیحات مفصل عرضه کرده است. شفیعی در این باره می‌گوید: «کتابی که اکنون در برابر شما قرار دارد، ممکن است صورت گسترش یافته و کمال پذیرفته همان کتاب در نظر آید، اما در حقیقت کتاب مستقل دیگری است که تمام ظرایف کتاب پیشین را دارد و بسیاری مزیت‌ها بر آن افزوده شده است. نخست آن که حجم غزل‌های مولانا در آن تقریباً سه برابر شده است و درخشان‌ترین رباعی‌های دیوان شمس را نیز به همراه دارد. دیگر اینکه دامنه مقدمه و تعلیقات به گونه چشمگیری چندین برابر گسترش یافته است. اگر در تدوین کتاب نخستین،

«ای رستخیز ناگهان ای رحمت بی منتها/ ای آتش افروخته در بیشه اندیشه‌ها» مجموعه عناصر تصویری این شعر همه از عناصر وسیع و بی کران هستی است. رستاخیز، رحمت بی منتها، آتش افروخته در بیشه، آن هم بیشه اندیشه‌ها که پایانی ندارد و به این قیاس دیوان کبیر را باید خواند و در عناصر تصویری آن دقت کرد تا بی کرانگی روح سراینده را از بی کرانگی عناصر تصویری او دریافت.

دکتر شفیعی کدکنی در زمینه نوآوری‌های مولوی در غزل و تنوعی که در شکل غزل‌های او وجود دارد، بررسی جامعی دارد و معتقد است: «بی گمان در طول تاریخ هزار و صد ساله غزل فارسی که نمایشگاه ذوق و خلاقیت هزاران نابغه مشهور و گمنام قرون و اعصار است، هیچ شاعری، نوآوری‌های مولانا را نداشته است. یعنی تمام کوشش‌های دیگران را می‌توان در یک کفه ترازو نهاد و حاصل خلاقیت و جسارت‌های معنوی او را در کفه دیگر و با اطمینان به این نتیجه رسید که کفه نوآوری‌های او سنگین‌تر است. ممکن است کسانی که مجموعه این نوآوری او یا بعضی از آنها را که خروج از عرف و عادت‌های قرون و اعصار است، امروز نپسندند، چنان که در گذشته بعضی‌ها نپسندیده‌اند. بی گمان در آینده خواهند پسندید، چنان که هم امروز بسیاری کسان می‌پسندند.

اگر سبایی و عطار را که بیشترین سهم را در تحولات معنوی و صوری غزل فارسی، قبل از مولانا داشته‌اند، در نظر آوریم و غزل‌های آن دو نابغه بزرگ شعر عرفانی فارسی را به عنوان معیار و هنجار شناخته شده تا آن روزگار در نظر آوریم، می‌توانیم افزوده‌های مولانا و تجارب نوآیین او را در عرصه ساخت و صورت‌های غزل فارسی در سه سطح مورد بررسی قرار دهیم؛ اول اینکه یکی از چشمگیرترین عرصه‌های نوآوری مولانا در شکل غزل فارسی تنوع جوی‌های بی حد اوست در مسئله قافیه و ردیف و جایگاه سنتی هر یک از اینها و دوم اینکه یکی دیگر از بدعت‌ها و بدایع مولانا در عرصه شکل غزل، غزل‌هایی است که یک بیت فارسی است و بیت دیگر عربی و این صورت با آنچه عرفا شعر ملمع خوانده می‌شود تفاوت دارد و سوم اینکه یکی دیگر از بدعت‌ها و بدایع مولانا در شکل غزل فارسی این است که طول غزل را از عرف رایج آن به بیشترین حد ممکن رسانیده است و غزل‌هایی دارد که تعداد ابیات آن مثلا پنجاه و پنج بیت است.»

شفیعی کدکنی درباره کتاب دوجلدی «غزلیات شمس تبریز» که اخیرا توسط انتشارات سخن منتشر شده است، نقش خودش را در این اثر چنین توضیح می‌دهد: «در این کتاب حدود هزار و هفتاد و پنج غزل و دو بیست و پنجاه و شش رباعی از دیوان شمس تبریز گزینش و تفسیر شده است. کوشیده‌ام که برای معرفی جوانب گوناگون شخصیت مولانا و عوالم روحی او و بدعت‌ها و بدایعش، آگاهی‌های لازم را در اختیار خواننده قرار دهم و هر چه را که نیازمند توضیح است، توضیح دهم. با این همه میزان توفیق مرا، در این راه خوانندگان امروز و آیندگان تعیین خواهند کرد. اینقدر هست که در حد توان خود معیارهای لازم را برای چنین کاری هرگز از یاد نبرده‌ام.»

استاد شفیعی به عنوان شاعر، منتقد و نظریه پرداز در حوزه ادبیات کلاسیک فارسی درباره شیوه گزینش غزل‌ها چنین توضیح می‌دهد: «می‌دانید که بعضی از غزل‌های دیوان شمس گاه چهل - پنجاه بیت است. غزل نود بیتی نیز دارد. من با در نظر گرفتن معیارهایی گاه از میان حدود چهل بیت ۱۲-۱۰ بیت را برگزیده‌ام. کسانی که این کار را نپسندند، دیوان کبیر را کسی از ایشان نگرفته است. می‌توانند بدان کتاب مراجعه کنند.» مجموعه حاضر هم گزینش غزل‌هاست و هم از میان غزل‌ها گزینش ابیات است. این کار حوصله و جسارتی خاص می‌طلبد.

هر نوع سلیقه‌ای که داشته باشید و هر صفحه این کتاب را که باز کنید محال است با شعری بر خورد کنید که شما را مجذوب خود نکند. حال آن که در دیوان کبیر غزل‌هایی هست که گاه حوصله خواننده را به سر می‌آورد و همگان هر قدر شیفته مولانا و عوالم روحی او باشند در همه احوال آمادگی لذت بردن از آن غزل‌ها را ندارند.

استثنایی است. وسعت دامنه تخیل سراینده و آفاق بینش او که می‌تواند ازل و ابد را به هم ببیوندد و از این رهگذر ایمازی به وسعت هستی بیافریند سبب شده است که شعر او به لحاظ تخیل نیز رنگ و بوی و صبغه خاص خود را دارا باشد، تا حدی که بعضی از تصاویر شعر او را، بی آنکه گوینده‌اش را بشناسیم می‌توانیم کاملا تشخیص دهیم که از کیست! زیرا نوع پیوندی که میان عناصر هستی در تخیل او برقرار می‌شود دارای ویژگی‌هایی است که در ذهن دیگر شاعران نمونه آن را به دشواری می‌توان یافت. تصاویر شعر مولوی را به لحاظ عناصر سازنده ایمازها، اگر بخواهیم مورد بررسی

قرار دهیم می‌بینیم که بیشتر از عناصر بی کران و ابدی و وسیع هستی است نه از اجزای کوچک و محدود. اصولا مولانا زیبایی را در عظمت و بی کرانگی می‌جوید به همین دلیل در تخیل او همیشه عناصر پر عظمت هستی از قبیل مرگ و زندگی و رستاخیز و ازل و ابد و عشق و دریا و کوه عناصر سازنده تصاویر هستند. البته تصویری که نماینده اسلوب شاعری او به شمار می‌رود و گرنه در دیوان شمس تشبیهات و مجازهایی از نوع تشبیهات و مجازهای شاعران دیگر نیز می‌توان یافت. این دسته از تصاویر بیشتر تصویری هستند که مولانا آنها را از شعر دیگران گرفته و به خدمت حوزه عاطفی خویش در آورده است. بار عاطفی تصاویر شعر او خود می‌تواند موضوع بحثی جداگانه باشد و ما در اینجا به اختصار از کنار این بحث می‌گذریم.

شفیعی کدکنی درباره گستردگی عناصر سازنده تصاویر در غزل‌های مولانا به چنین نتایجی رسیده است که می‌گوید: از بار عاطفی تصاویر مولانا که بگذریم می‌رسیم به خصوصیتی که در آغاز آن سخن گفتیم و آن گستردگی عناصر سازنده تصاویر اوست. اصولا مولانا به اشیاء حقیر گذرا در زندگی نظر ندارد. به همین مناسبت ایمازهای اصلی شعر او از ترکیب و پیوند این چنین مفاهیم و موادی به دست نیامده، بلکه از پیوند میان دورترین و وسیع‌ترین معانی است. وقتی دلش را طوماری می‌بیند به درازای ابد، یا وقتی که در زندان ابد را می‌خواهد بشکند و هنگامی که از هجران ابد سوز خویش سخن می‌گوید، اینها همه نمونه‌هایی از این اسلوب تصویرسازی اوست. از آنجا که مخاطب وی انسان یا انسان الاهی و گاه وجود مطلق و ذات بی کران صورت بخش جهان، عظمت عناصر سازنده ایمازهای او امری طبیعی است. در همان نخستین غزل دیوان شمس ملاحظه می‌کنید. در همان بیت نخستین

در این کتاب که مقدمه‌ای ۱۵۰ صفحه‌ای دارد، حجم غزل‌های مولانا تقریبا سه برابر شده است و درخشان‌ترین رباعی‌های دیوان شمس را نیز به همراه دارد

چرا در طول پنجاه سال اخیر هیچ کس به طرفت صرفت تصحیح دیگری از این دیوان بر نیامده است، استاد شفیعی این گونه نظر داده است: با اینکه دیوان کبیر چاپ استاد فروزانفر به دست بزرگ‌ترین مولوی شناس قرون و اعصار فراهم آمده است، هنوز هم خالی از اشکال و نقص‌هایی نیست. اجمالا می‌توان گفت که در این دیوان هنوز هم حجم قابل ملاحظه‌ای از شعر دیگران وجود دارد که کار را بر هر پژوهنده‌ای دشوار می‌کند. دیگر اینکه استاد فروزانفر به جای اتکا بر اقدام نسخه‌ها، بیشترین بهره را از نسخه‌ای برده که قریب یک قرن بعد از وفات مولانا کتابت شده است و از آنجا

که نسخه‌ای جامع و خوش خط بوده است همان را اساس کار خود قرار داده است. در صورتی که قواعد جهانی تصحیح متن، در این گونه موارد چنین ایجاب می‌کند که از نسخه‌های کهن‌تری که حجم کم‌تری دارند به عنوان پایه و اساس کار استفاده شوند. به همین دلیل در کنار شعرهای دخیلی که از دیگران در چاپ استاد فروزانفر وارد شده است، در آنچه عین گفتار مولانا بوده نیز ضبط‌ها در مواردی اصیل و درست نمی‌نماید. این دیوان در چاپی که استاد فروزانفر آن را تدوین و تصحیح کرده‌اند شامل سی و شش هزار و سیصد و شصت بیت و دارای سه هزار و دو بیست و بیست و نه غزل و هزار و نهصد و هشتاد و سه رباعی و چهل و چهار ترجیع است.

بسیاری از غزل‌های مولانا با تصاویر سوررئالیستی، بدل به لحظات و آنات بی خویشی می‌شود که خواننده را از جهان مانوس خود جدا می‌کند و به ماوراء می‌برد. این لحظات و تصاویر سوررئالیستی را در کمتر شعر شاعران کلاسیک فارسی می‌بینیم. دکتر شفیعی کدکنی در این باره عقیده دارد: دور از شأن مولانا است که از او به عنوان یک سوررئالیست نام برده شود. اگر چه سوررئالیسم را بزرگ‌ترین جنبش هنری و ادبی قرن بیستم دانسته‌اند. او فراتر از تمام مکتب‌ها و روش‌ها و در آن سوی هر نوع جدول بندی شدن و در مقوله قرار گرفتن است. اما از آنجا که در بعضی جوانب شعر خویش ویژگی‌هایی دارد که در کوشش‌های شاعران سوررئالیست غرب نیز دیده می‌شود، یادآوری این مشابهت بی سود نخواهد بود. مهم‌ترین نکته‌هایی که در وجه شبه مولانا با این جمع می‌توان گفت توجهی است که هر دو به ناخود آگاه دارند. در بحث تلقی مولانا از شعر به تفصیل یاد آور شدیم که شعر مولوی حاصل بی خودی و بی خویشی است و او در لحظه شعر همه فرار داده‌ها و منطق‌ها را به یک سوی می‌نهد و حتی می‌خواهد از دیواره حرف و صوت نیز بگذرد. این گونه از خویش بیرون آمدن‌ها جز در شطحیات صوفیه که آنها نیز جلوه‌های دیگر از بینش مافوق واقع است و در طواسین حلاج و شطحیات بایزید بسطامی و دیگران می‌توان دید، حاصل ضمیر آگاه و ذهن منطقی انسان نیست و به همین مناسبت توصیفی که از این عالم مافوق واقع می‌شود. برای کسی که باینش منطقی به جهان می‌نگرد بی معنی و گاه فکاهی به نظر می‌رسد. استاد کدکنی از دیگر ویژگی‌های غزلیات مولانا به مقوله صور خیال اشاره می‌کند و در بحث پیرامون آن می‌نویسد: دیوان شمس یکی از نمونه‌های نادر و

این بابت مدیون خواش‌ها و کشش‌های او بوده است. مولانا مدت پانزده سال با حسام‌الدین صحبت و دیدار و گفت و گو داشت و مثنوی معنوی حاصل لحظه‌هایی از همین دیدارها و گفتارها بوده است. حسام‌الدین که یکی از بزرگ‌ترین خدمات را به فرهنگ بشری انجام داده و انگیزه سرایش مثنوی شریف بوده است، اگر از خود سطرپی نوشته به جای نگذاشته، سبب شده است که در همه آفاق گیتی همه جا نامش در کنار نام مولانا برده شود. معلوم نیست که اگر کشش و جذب طلب و خواستاری او نبود، مثنوی آیا آغاز می‌شد و تا به این مرحله از کمال می‌رسید یا نه. یک چیز را نباید فراموش کرد که شمس تبریز و صلاح‌الدین و حسام‌الدین «مخاطب»‌های خلاقیت مولانا بوده‌اند. «مخاطب» در همان مفهومی که باخنین به عنوان «من دیگر» گوینده از آن سخن می‌گوید و بنیاد دیالوگ‌گسیم خود را بر آن استوار کرده است.

دکتر شفیعی کدکنی درباره نگاه اعتقادی مولانا نسبت به خاندان ائمه اطهار آورده است: با این که در مواردی از مثنوی، او معنی آل را در مفهومی گسترده‌تر بیان می‌کند و همه کسانی را که از عنصر جان و دل پیامبر (ص) رسته باشند، از مصادیق آل و خلیفه زاده به حساب می‌آورد با این همه در سراسر آثارش عشق و شوقی فزون از اندازه نسبت به آل در مفهوم ویژه خود دارد و ستایشی که او از حضرت مولی‌الموالی امام علی بن ابیطالب (ع)، در مثنوی شریف دارد علی‌التحقیق بالاترین نمونه مدیح آن حضرت در تاریخ ادبیات جهان اسلام است. ما غالبا به این نکته نمی‌اندیشیم که حجم نود و نه درصد مدایح آن حضرت مقداری وصف چشم و ابروی معشوقی خیالی و موهوم است یا اغراق‌های آزاردهنده. مدیح حضرت، بدان زیبایی و ژرفی که مولانا از او سخن می‌گوید، نه در فارسی و عربی که در هیچ جا دیده نشده است.

شاعر کوچک باغ‌های نیشابور درباره نامگذاری مجموعه غزلیات مولانا که «دیوان شمس» و «دیوان کبیر» نامیده می‌شود، چنین توضیح می‌دهد: دیوان شمس که کتاب حاضر (غزلیات شمس تبریز) به اهتمام دکتر شفیعی کدکنی. دوجلدی انتشارات سخن ۱۳۸۷) گزینش و تفسیر و تحلیل آن است، در عرف خاندان مولانا و سلسله مولویه در روزگاران پس از مولانا با عنوان کبیر شناخته می‌شده است، اما به راستی دانسته نیست که از چه تاریخی بر دیوان غزلیات مولانا عنوان «دیوان کبیر» اطلاق شده است. در اسناد نخستین زندگینامه مولانا از قبیل ولدنامه و رساله سپهسالار و مناقب العارفین افلاکی اشاره‌ای، ظاهرا به این نام و عنوان نشده است. در لوحه آغازین نسخه‌های کهن دیوان نیز عنوان دیوان کبیر دیده نمی‌شود. اغلب این نسخه‌های کهن با عباراتی عربی و شاعرانه در ستایش این کتاب و گوینده آن آغاز می‌شود و با آوردن نام مجموعه‌ای از مهم‌ترین کتاب‌های تمدن اسلامی به صورت «براعت استهلال» یا بهتر بگوییم، به گونه نوعی ایهام به پایان می‌رسد، گویا آنچه در تداول مولویان جریان داشته است، همان عنوان «دیوان» یا «غزلیات» بوده است و بعد عنوان «دیوان کبیر» را بر آن اطلاق کرده‌اند. همچنین عنوان «دیوان شمس» یا «کلیات شمس» نیز از عناوینی است که در دوره‌های بعد بدان داده شده است. به اعتبار این که بخش اعظم این غزل‌ها را مولانا خطاب به شمس‌الدین تبریزی سروده است. دکتر شفیعی درباره چاپ «دیوان شمس» در ایران و تصحیح این غزل‌ها می‌گوید: از قدیم نسخه‌های مختصر و کامل این دیوان نزد اهل ذوق و به ویژه اصحاب خانقاه رواج داشته است و پس از رواج چاپ هم با عنوان دیوان شمس تبریزی یا کلیات شمس تبریزی بارها و بارها در ایران و هند به چاپ رسیده است. آخرین، جامع‌ترین و درست‌ترین چاپ آن همان است که بر دست استاد بدیع الزمان فروزانفر در فاصله سال‌های ۱۳۳۶ تا ۱۳۴۵ توسط انتشارات دانشگاه تهران منتشر شده است و اساس کتاب حاضر نیز همان چاپ است. جز اینکه ما علاوه بر گزینشی که کردیم، در مواردی به تصحیح بعضی ابیات نیز پرداختیم و دلایل خویش را نیز در حاشیه یاد آور شدیم. اینکه آیا تصحیح استاد فروزانفر از دیوان شمس کامل‌ترین و بهترین تصحیح غزلیات مولانا است؟ و

بررسی اوضاع کتاب‌های حوزه رسانه در گفت‌وگو با کارشناسان

تألیف و ترجمه با حداقل سرعت

معادل‌سازی واژه‌ها ارتباط زیادی دارد. شاید یکی از راهکارهای مناسب این باشد که واژه‌های تخصصی توسط اهالی رسانه معادل‌سازی شوند، چون مترجم تنها در رشته زبان تخصص دارد و ممکن است معنای اصطلاح رسانه‌ای را به درستی درک نکند و نتواند جایگزین مناسبی برای آن اصطلاح بیابد. بنابراین معادل‌سازی واژه‌ها باید به صورت تخصصی انجام شود و ترجمه تحت‌اللفظی لغت به لغت، مفهوم درستی را منتقل نمی‌کند.

همچنین در کنار انتقال مفهوم، حفظ امانت در قبال نویسنده نیز بسیار مهم است.

از نگاه دکتر فرقانی، نویسنده و عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی نیز معادل‌سازی واژه‌های ارتباطات امری ضروری است، زیرا از نظر زیباشناختی باید زبان فارسی را روزآمد نگه داریم، یعنی زبان فارسی باید بتواند بار دانش‌های جدید را به دوش بکشد و بتواند تولیدات علمی جدید را به خوبی بیان کند.

دکتر فرقانی می‌گوید: «باید اصطلاحات جدیدی را که به لحاظ تولیدات علمی وارد کشور می‌شوند به زبان فارسی برگردانیم. اگر نتوانیم این کار را انجام دهیم، به مرور زمان، زبان فارسی کاربرد خود را از دست می‌دهد، اما در عین حال نباید آن قدر وسواس داشته باشیم که هر معادل ناهنجاری را به علت این که فارسی است، وضع کنیم. برخی واژه‌ها نیز جنبه بین‌المللی پیدا کرده‌اند و خیلی نباید نسبت به آنها حساسیت نشان داد.»

دکتر فرقانی معادل‌سازی واژه‌ها را وظیفه فرهنگستان زبان و ادب فارسی می‌داند و می‌گوید: «حوزه ارتباطات و رسانه تخصصی است و فرهنگ و اصطلاحات خاص خود را دارد. در نتیجه فرهنگستان زبان و ادب فارسی باید این معادل‌سازی را با کمک کارشناسان و متخصصان حوزه رسانه انجام دهد و هیچ یک از این دو گروه بدون کمک دیگری نمی‌توانند این کار را به درستی انجام دهند.»

آنچه مسلم است، سرعت رشد رسانه‌ها و پیشرفت تکنیکی و تکنولوژیکی آنها به شیوه‌ای است که ضرورت تألیف هرچه بیشتر کتاب‌های رسانه توسط اهالی فن و متخصصان این حوزه و دقت هرچه بیشتر در ترجمه آثار خارجی و در نظر گرفتن عامل زمان را به ما یادآوری می‌کند.

در بسیاری از موارد برای دستیابی به این پیشرفت‌ها به بهره‌گیری از کتاب‌های عرصه رسانه که به زبانی غیر از فارسی است روی بیاوریم، اما یکی از مشکلاتی که در این راه وجود دارد، ترجمه صحیح واژه‌ها، به ویژه معادل‌سازی واژه‌های زبان بیگانه است.

دکتر علی اصغر کیا، معاون پژوهشی و دانشیار دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی، معتقد است در صورتی که شورایی بر کار کتاب‌های رسانه نظارت کند، بسیاری از مشکلات برطرف خواهد شد.

این نویسنده و استاد علوم ارتباطات با اشاره به این که علم ارتباطات، وارداتی است و اصطلاحات آن نیز غربی است، معادل‌سازی واژه‌های این حوزه را ضروری می‌داند و می‌گوید: «با توجه به سرعت فناوری اگر مولف یا ناشر هنگام ترجمه کتاب بخواهد دنبال واژه جایگزین بگردد، زمان بسیار زیادی از دست می‌رود، در حالی که در این حوزه برای ترجمه کتاب فرصت کم است. به همین دلیل فرهنگستان زبان و ادب فارسی باید واژه‌هایی را برای اصطلاحات این حوزه جایگزین کند. در شرایط فعلی بین معادل‌سازی واژه‌ها و ترجمه کتاب‌ها فاصله زیادی ایجاد شده است.»

به اعتقاد دکتر کیا، مترجمان با توجه به سوابق و علاقه خود و نوع رشته‌ای که دارند، می‌توانند از واژه‌های استفاده کنند که در فرهنگ ما کاربرد دارد، اما تثبیت این موضوع تا حدودی زمان بر است. یکی از مشکلات این است که اسامی برخی موسسات، نهادها و شرکت‌ها و برخی از واژه‌ها نظیر «اینترنت» یا «mp3» را نمی‌توان به معنای حقیقی‌اش به فارسی معادل‌سازی کرد و ناچاریم در پایان کتاب، بخشی را با عنوان لغت یابی یا واژه‌شناسی قرار دهیم. در معادل‌سازی واژه‌ها در حوزه کتاب‌های رسانه نباید ترجمه محور باشیم، باید تألیف نیز داشته باشیم، بدین معنا که واژه انگلیسی را بنویسیم و بعد منظور از بیان جمله یا واژه را به فارسی شرح دهیم.

دکتر کیا افزود: «اگر واژه‌ها و اصطلاحات معادل‌سازی شوند، سرعت کار ترجمه بیشتر خواهد شد، اما با وضعیت فعلی اگر بخواهیم کتابی را به فارسی ناب ترجمه کنیم، نیاز به زمان زیادی است و این کار به آسانی میسر نیست. مثلاً کتاب منتشر شده در سال ۲۰۰۷ پنج سال بعد به زبان فارسی منتشر می‌شود. سرعت انتشار کتاب در این حوزه با میزان

این حوزه داشته‌ایم، دسته دوم هم کتاب‌ها و منابع کاربردی و موثرند و در حقیقت می‌توانند یک هندبوک برای دست‌اندرکاران رسانه و فعالان این عرصه باشند. این کتاب‌ها باید به گونه‌ای باشند که مراکز آموزشی بتوانند بر اساس آنها آموزش‌های کاربردی را به دانشجویان خود ارائه کنند.»

دکتر فرقانی در عین حال معتقد است: «البته تولیدات ادبیات را تنها نباید محدود به کتاب دانست، زیرا اکنون فناوری‌های جدید، منبع مطالعاتی شده‌اند و پژوهشگران مفاهیم و معانی برخی از واژه‌ها را در اینترنت جست‌وجو می‌کنند، حتی اینترنت منبعی برای تولید دانش است و اطلاعات را الزاماً نباید در شکل کتاب جست‌وجو کرد.»

در این میان نظر اکبر قاضی زاده نویسنده و مترجم حوزه رسانه قدری با دیگران فرق دارد، زیرا او معتقد است: «کتاب‌های این حوزه به لحاظ تعداد آثار تولیدی و ترجمه شده، پرشمارند.» و در عین حال می‌گوید: «البته این کتاب‌ها از نظر تنوع موضوعی تأمین‌کننده نیاز جامعه رسانه نیستند، زیرا در این زمینه باید به صورت تخصصی فعالیت کرد.»

شنیدن راهکار جبران این نقایص از زبان قاضی زاده، نویسنده کتاب «اخلاق روزنامه‌نگاری» نیز خالی از لطف نیست که: «همکاران رسانه‌ای ما باید در حوزه تخصصی خودشان دست به ترجمه یا تألیف کتاب بزنند.»

مشکلی به نام معادل‌سازی واژه‌ها
اگرچه کشورمان در عرصه رسانه صاحب تاریخی قابل تامل و اکنون نیز وضعیت رسانه‌های مختلف کشورمان در سطحی قابل قبول است، اما دست کم پیشرفت‌های رسانه در عرصه جهانی باعث می‌شود

دکتر فرقانی: فرهنگستان زبان و ادب فارسی باید معادل‌سازی را با کمک کارشناسان و متخصصان رسانه انجام دهد و هیچ یک از این دو بدون کمک دیگری نمی‌توانند موفق باشند

اگر بگوییم امروزه دنیا در تسخیر رسانه هاست، به طور یقین سخن به گراف نگفته‌ایم، زیرا رسانه‌ها که روزگاری به روزنامه‌های کاغذی و چند موج رادیویی و چند کانال تلویزیونی محدود می‌شدند، امروزه نه تنها به اشکال مختلف، زندگی بشر را فراگرفته‌اند، بلکه سال‌هاست که با ارسال ماهواره‌ها به فضا و ایجاد اینترنت، رسانه به همراهی همیشگی برای انسان امروزی تبدیل شده است.

بدون شک تنوع را می‌توان یکی از ویژگی‌های قابل ذکر دنیای رسانه نام برد، تنوعی که از رسانه‌های نوشتاری کاغذی نظیر روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌ها شروع می‌شود و تافضای تقریباً نامتناهی سایبر (cyber) ادامه پیدا می‌کند. در چنین شرایطی ضرورت دارد کتاب‌های این حوزه، هم برای آموزش افراد شاغل در حرفه خبرنگاری و هم ارائه تصویری صحیح از عملکرد و اهداف رسانه‌ها به میزان کافی و در تنوع زیاد منتشر شود و اتفاقاً این همان پاشنه آشیل کتاب‌های حوزه رسانه است.

در حقیقت تعداد و تنوع موضوعی کتاب‌های عرصه رسانه تناسب قابل قبولی با رسانه‌های موجود در کشورمان و افراد شاغل در آنها از یک طرف و همچنین نیاز آنها به آگاهی یافتن از موضوعات و پیشرفت‌های فنی این حوزه از طرف دیگر ندارد و این موضوعی است که اکثر استادان و متخصصان عرصه رسانه به آن اعتقاد دارند.

دکتر رضافاضل، نویسنده حوزه رسانه و ارتباطات و استاد دانشگاه، در این باره معتقد است که کتاب‌های حوزه رسانه کم‌شمارند و پاسخگوی نیازهای جامعه نیستند. وی با اشاره به افزایش تعداد رسانه‌ها در باره کتاب‌های این حوزه می‌گوید: «نه تنها در حوزه رسانه که در تمامی حوزه‌ها، کتاب‌ها پاسخگوی نیازهای جامعه نیستند و به ویژه کتاب‌های حوزه رسانه به هیچ وجه جوابگوی نیازهای دانشگاهی و حتی نیازهای عموم افراد جامعه نیستند.»

دکتر علی اصغر کیا، معاون پژوهشی و دانشیار دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی نیز با این نظر موافق است و می‌گوید: «وضعیت کمی و کیفی کتاب‌های حوزه رسانه و ارتباطات در تمامی زمینه‌ها مانند نظریه‌ها، روش‌ها و سایر مباحث این حوزه، نسبت به دهه اول انقلاب پیشرفت کرده است، اما هنوز هم جای کار بیشتری دارد.»

به عقیده دکتر کیا، کتاب‌ها در حوزه رسانه نوین، روابط عمومی الکترونیکی و فن‌آوری‌های ارتباطی کم‌شمارند و اگر در این زمینه‌ها بیشتر کار شود، دانشجویان نیز بیشتر استفاده می‌کنند. البته این روند شروع شده و رو به رشد است.

اگر به نظرات این دو متخصص حوزه رسانه، نظر دکتر محمد مهدی فرقانی، نویسنده و عضو علمی دانشگاه علامه طباطبایی را نیز بیفزاییم، فقر تعداد و تنوع کم کتاب‌های حوزه رسانه بیشتر نمایان می‌شود. دکتر فرقانی که سابقه‌ای طولانی در عرصه رسانه و تدریس این حوزه دارد، تنوع موضوعی کتاب‌های رسانه را کافی نمی‌داند و می‌گوید: «کتاب‌های این حوزه از نظر تنوع موضوعی پاسخگوی نیاز جامعه رسانه نیستند.»

او معتقد است: «برای کتاب‌های این حوزه دو گروه نیاز کلی می‌توانیم تعیین کنیم. گروه اول نیازهای نظری و تئوریک است که ضرورت دارد کتاب‌های مربوط به نظریه‌های ارتباطات و مدیریت ارتباطات به شکل بومی تألیف و ترجمه شوند. البته در دهه اخیر تولیدات تألیفی و ترجمه‌های خوبی در

در گفت و گو با نویسندگان کودک و نوجوان مطرح شد

جن و پری در داستان های نوجوانان

افسانه، داستانی است که در آن انسان ها، جانوران، اشیاء یا موجودات تخیلی، ماجراهای گوناگون و باورنکردنی را شکل می دهند. برای نمونه در بعضی افسانه ها، از قالیچه یا تخت یا بال هایی سخن گفته شده که انسان به کمک آنها پرواز می کرده است.

افسانه ها، گرچه واقعیت ندارند، اما از آرزوی انسان برای کاستن از رنج و ناتوانی خود سخن می گویند. بسیاری از صاحب نظران و پژوهشگران بر این باورند که نخستین افسانه ها را مردم عادی پدید آورده و سینه به سینه نقل کرده و به نسل حاضر رسانده اند، اما برخی چون دکتر عبدالحسین زرین کوب معتقدند: «آنچه از توده مردم گفته می شود، وجود اتزاعی دارد و موجود مستقل، ممتاز و مجزایی نیست و ناچار از عهده خلق و ابداع بر نمی آید. این هنرمندان و شاعران بی نام و نشان و خوش قریحه اند که بین عامه و توده مردم زندگی می کنند و به زبان آنها سخن می گویند و ناچار ترانه ها، افسانه ها، اندرزها و پندارهای آنهاست که بین عامه، انتشار و رواج می یابد.»

افسانه های سحرآمیز، از کهن ترین افسانه ها هستند که عناصری چون جادو و جادوگری، باورهای اساطیری و اعتقاد به نیروهای طبیعی چون باد و خورشید را در آنها می توان یافت.

مجموعه داستان های هری پاتر، ارباب حلقه ها، ماجراهای نارنیا و... را می توان در شمار این گونه افسانه ها به شمار آورد. کتاب هایی که در این سال ها توانسته اند دل بسیاری از خوانندگان را در سراسر دنیا به دست آورند و آنان را با خود همراه کنند؛ گرچه پیش از این نیز «هانس کریستین آندرسن» و برادران گرمیم با گردآوری افسانه ها، به ایفای چنین نقش مهمی پرداخته بودند.

البته روی آوردن انسان به مباحث رازآمیز در عرصه حاضر چندان غیر منتظره نیست. گویی انسان از هم گسیخته امروز بر آن است تا با گرایش به مباحث رازآمیز خود را از دنیایی که در آن، عدل ناپیدا، دوستی ها ضعیف، ارزش ها کم رنگ، راستی ها مهجور و نیکمردان رنجور و دل آزرده اند برهاند و به دنیایی دیگر پناه ببرد.

مصطفی رحماندوست، شاعر و نویسنده کودک و نوجوان بر این باور است که افسانه های جادو و جادوگری از آرزوهای نوجوانان سخن می گویند و ناتوانی های آنها را می پوشانند. به این معنی که نوجوانان، با پشت سر گذاشتن دوران کودکی، فکر می کنند دنیا را می توانند زیرورو کنند و به هر آنچه می خواهند برسند، در صورتی که در دنیای واقعیت چنین چیزی امکان ناپذیر است.

نویسنده قصه «دوتا لاک پشت تنها»، فکر می کند قصه ها و افسانه های جادو و جادوگری هیچ تاثیر منفی بر مخاطب نمی گذارد بلکه به او این امکان را می دهد که با قهرمان داستان همذات پنداری کند و همچون او، کارهای خارق العاده انجام دهد. همچنین این کتاب ها لذت مطالعه را به نوجوانان می چشاند. اگر چه بعضی بر این باورند که این گونه کتاب ها، بچه ها را دچار مالیخولی می کند، اما چنین چیزی، اتفاق نمی افتد، چرا که نوجوانان با پشت سر گذاشتن دوره نوجوانی، منطقی پذیر می شوند و خواه ناخواه، این گونه کتاب ها را از دور خارج می کنند.

رحماندوست معتقد است نوجوانان به خیالی بودن داستان های جن و پری یا جادو و جادوگری آگاهند، اما دلشان می خواهد ماجراهای داستان را واقعی ببینند و این ذهنیت بزرگسالانه ماست که فکر می کنیم اینگونه قصه ها، نوجوانان را از واقعیت

دور و در جهان رویاغرق می کند. او می گوید: «همان گونه که کودکان همه چیز از جمله عروسک خود را جاندار می دانند نوجوانان نیز اینگونه افسانه ها را حقیقت می پندارند. حالا اگر بزرگسالان، عروسک را جاندار و اینگونه داستان ها را واقعیت تلقی کنند دچار ناهنجاری های شخصیتی شده اند، زیرا پروبال خیال ما قیچی شده است.»

بیگانه با افسانه

«قصه ها و افسانه ها به قدرت ذهن و تخیل ما پروبال می دهند، اما نویسنده های ما، افسانه ها و قدرت جادویی شان را چندان که باید و شاید نمی شناسند.»

محمد رضا شمس، نویسنده کودک و نوجوان نیز بر این باور است که بسیاری از نویسندگان ما راز ماندگاری و اهمیت آشنایی با قصه ها را درک نکرده اند و نمی دانند افسانه هایی که در طول تاریخ سینه به سینه نقل و ویرایش شده اند، چه گنجینه های گرانبهایی هستند؛ در صورتی که در کشورهای مختلف برای پرورش نویسندگان خوب از قالب افسانه استفاده می کنند. به این معنی که ابتدا از هنرجویان می خواهند برای مثال، قصه سیندرلا را بدون کم و کاستی بنویسند، بعد نام او را تغییر دهند، آنگاه بر اساس این افسانه قدیمی، قصه ای نو بنویسند. در حقیقت آنها ساختار افسانه را به هنرجویان خود آموزش می دهند و بعد آنان را با باز نویسی و باز آفرینی قصه ها آشنا می کنند.

نویسنده کتاب «من، بابام، دماغ زن بابام»، افسانه را به دوران کودکی بشر نسبت می دهد و می گوید: «افسانه ها از این جهت برای کودکان جذابند که به دوره کودکی بشر تعلق دارند. از سوی دیگر قصه ها لایه لایه هستند و بچه ها، لایه های رویی و بزرگ ترها سطوح زیرین را درک می کنند.»

شمس علت جذاب بودن قصه ها و افسانه های جادو و جادوگری برای نوجوانان را خاصیت جبرانی اینگونه داستان ها می داند و معتقد است: «یکی از علت هایی که موجب خواندنی شدن افسانه های جادوگری برای نوجوانان می شود، خاصیت دارا بودن مکانیسم جبران برای آنهاست.»

به این معنی که آرزوهای نوجوانان که خواسته های سرکوب شده بشری در قالب قصه و افسانه است متجلی می شود که این البته به معنی فرورفتن در دنیای غیرواقعی نیست بلکه تنها به مفهوم پروبال دادن به خیال و رشد و گسترش آن است. برای مثال،

روزگاری انسان ها از قالیچه پرنده سخن می گفتند و این خیال پردازی آنها نه تنها بد نبود که موجب پیدایش هوایما و تحقق آرزوی دیرینه پرواز در وجود انسان شد. به همین خاطر است که وقتی مادری از انیشتین می پرسد: «چه کنم تا پسرم، درس بخواند و ریاضی را بفهمد» با اصرار به او می گوید: «بگذار افسانه های جن و پری بخواند. چرا که در اینگونه افسانه ها، امکان پرواز بیشتری برای روح و تخیل انسان وجود دارد.» وی افسانه ها را هویت ملی و فرهنگی ما ایرانیان می داند و می گوید: «نویسندگان ما باید به طور خلاصانه با قصه ها برخورد کنند و آن را به کودکان و نوجوانان بشناسانند. آنها همچنین باید از تخیل بکری که در افسانه ها وجود دارد بهره ببرند.»

اندیشه و خیال، دو روی یک سکه

در دل قصه ها و اسطوره ها اندیشه های عمیقی پنهان است. مجید شفیع، نویسنده کودک و نوجوان همچنین بر این باور است که افسانه ها، علاوه بر گسترش تخیل کودک، موجب تخلیه هیجانات منفی و تصفیه روحی او نیز می شوند. او به اندیشه عمیق نهفته در لایه های پنهان افسانه ها اشاره می کند و می گوید: «یکی از قسمت های «ارباب حلقه ها» «اباز گشت پادشاه» بر اساس مکاشفات یوحنا است.» نویسنده کتاب «ماه پیشونی قصه ما»، با اشاره به اینکه پیرو روان شناسی یونگ، انسان با یک سری نشانه ها متولد می شود می گوید: «با استفاده از نمادهایی که در قصه ها و افسانه ها پنهان است می توان به عمق روان کودک و نوجوان دست یافت. به همین خاطر، شناخت افسانه ها به شناخت انسان و لایه های پنهان وجود او می انجامد.»

سپیده خلیلی، روان شناس و مترجم کودک نیز افسانه ها را همزاد انسان می داند و معتقد است: «روزگاری انتشار داستان های جن و پری و جادو و جادوگری مخالفانی داشت، اما حالا دیگر این سد از میان برداشته شده و کودکان و نوجوانان می خواهند جادو را بشناسند و با افسانه ها آشنا شوند و این برعهده ماست تا به آنها بقبولانیم که جادو، واقعیت ندارد و بدون خواست خداوند، حتی برگ هم از درخت فرو نمی افتد.»

وی، ادبیات را جهانی می داند که باید با دنیای واقعیت، مشابهت داشته باشد و همه خوبی ها و بدی ها را ترسیم کند و به مخاطبان خود بقبولاند که زشتی و بدی و سپیدی و سیاهی، با هم و کنار یکدیگرند.

کودک و نمایشگاه

۲۰۲ غرفه کودک و نوجوان

در نمایشگاه

خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا): دبیر اجرایی انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان، روند آماده سازی غرفه های سالن کودک و نوجوان در نمایشگاه کتاب تهران را مطلوب دانست و گفت: «۲۴۰ ناشر کودک و نوجوان، ۲۰۲ غرفه خود را تا ۱۰ اردیبهشت تحویل می گیرند.»

محسن یگانه افزود: «غرفه بندی سالن کودک و نوجوان از روز ۲۴ فروردین آغاز شده و تقسیم بندی کلی سالن پایان یافته است.»

یگانه با بیان اینکه ۶ روز زمان برای آماده سازی غرفه ها از سوی ناشران کافی است تصریح کرد: «امسال با استفاده از تجربیات دو سال قبل سالن کودک و نوجوان شرایط بهتری برای حضور بازدیدکنندگان خواهد داشت.»

به گفته دبیر اجرایی انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان حدود ۳۰۰ ناشر فعال کودک و نوجوان در ایران وجود دارد که از این میان تعداد محدودی در نمایشگاه کتاب حضور ندارند.

وی تصریح کرد: «تقریباً ناشران فعال در نمایشگاه ۲۲ حضور دارند و تولیدات جدید خود را به نمایشگاه می آورند.»

یگانه همچنین درباره نحوه توزیع و مساحت غرفه های سالن کودک و نوجوان اظهار داشت: «غرفه ها با توجه به درخواست ناشران و تعداد کتاب های آنها به ترتیب حروف الفبا به ناشران واگذار می شود.»

وی در پاسخ به این سوال که آیا سالن کودک و نوجوان نمایشگاه امسال مجزوتر از سال های قبل خواهد بود؟ خاطر نشان کرد: «در دو سال گذشته سالن تخصصی کودک و نوجوان نمایشگاه با مشکلاتی روبه رو بود که قطعاً امسال شرایط بهتر از دو سال گذشته خواهد بود و تمام تلاش انجمن و مسئولان نمایشگاه آماده سازی فضایی مناسب با حال و روز کودکان است.»

یگانه، اصلی ترین مشکل کتاب کودک در ایران را نبود عادت مطالعه و نوع تبلیغات عنوان کرد و گفت: «کتاب به دست کودکان می رسد؛ اما بی علاقه ای به کتابخوانی مهم ترین مشکل کودکان و نوجوانان است که باید روی آن تمرکز و تامل شود.» نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۶ تا ۲۶ اردیبهشت در مصلى امام خمینی (ره) تهران برگزار می شود.

انتشار ۱۳۲ عنوان کتاب کودک

در نیمه فروردین

خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا): ناشران کشور نخستین هفته کاری امسال (۱۵ تا ۲۱ فروردین) را با چاپ ۱۳۲ عنوان کتاب کودک و نوجوان آغاز کرده اند که ۵۷ عنوان آن چاپ نخست است.

آمارهای ارائه شده از سوی مرکز اطلاع رسانی خانه کتاب حاکی از آن است که از میان ۱۳۲ عنوان کتاب منتشر شده در حوزه کودک و نوجوان، ۶۹ عنوان آن تالیفی و در مقابل ۶۳ کتاب ترجمه است. ناشران ایرانی آخرین هفته سال گذشته را با چاپ ۱۷۶ عنوان کتاب کودک و نوجوان به پایان بردند که ۱۵۳ عنوان آن تالیفی بود.

آمارها نشان می دهد ناشران در شهرستان، در نخستین هفته امسال هیچ کتابی در حوزه کودک و نوجوان منتشر نکرده اند.

ناشران شهرستانی اواخر سال گذشته یکصد عنوان کتاب کودک و نوجوان منتشر کرده بودند، اما به طور معمول آنها هفته ای ۴ یا ۵ عنوان کتاب کودک و نوجوان منتشر می کنند.

انسان‌های عروسکی

سینمای هالیوود معرف و نشانگر نوع تجاری و عامه پسند سینماست و بیش از آن که به هنر محض و ویژگی‌های حقیقت‌طلبانه هنر بها دهد در بند سرمایه است. تئاتر برادوی نیز بیشتر در فکر فروش و گیشه است، اما تئاترهای دیگری در مقابل برادوی وجود دارند که کار فکری، رسیدن به جوهر هنر و حقیقت را سرلوحه کار خود قرار می‌دهند. آف برادوی اولین تئاتر مخالف جریان تجاری تئاتر بود. پس از آن نیز تئاترهای آف آف آف برادوی و آف آف آف برادوی تشکیل شدند که به ترتیب مخاطبانشان خاص تر یا به تعبیری روشنفکر تر هستند. این سه تئاتر اخیر کاملاً از جریان اصلی تئاتر نیویورک دورند و حتی با آن مخالفت نیز می‌کنند. بسیاری از فعالان این تئاترها را هنرمندان مهاجری تشکیل می‌دهند که غالباً در محافل رسمی آمریکا مورد بی‌توجهی یا کم‌توجهی قرار می‌گیرند. ماریا ایرنه فورنس از کارگردانان و نمایشنامه‌نویسان آف آف برادوی است. او متولد ۱۹۳۰ در هاوانای کوبا است که در ۱۵ سالگی به ایالات متحده مهاجرت کرد و هر چند در ابتدا نقاش بود، اما امروزه به یکی از نمایشنامه‌نویسان و کارگردانان سرشناس تئاتر آمریکا تبدیل شده است به طوری که راس و تزن از منتقدان سرشناس تئاتر او را یکی از پنج یا شش درام‌نویس برتر آمریکا می‌داند. این در حالی است که آثار فورنس را کمتر در مراکز بزرگ آمریکا به صحنه آورده‌اند و تا مدت‌ها کمتر نمایشنامه‌ای از او برای چاپ در جنگ‌ها و گلچین‌های متون نمایش انتخاب می‌شد. بی‌توجهی به این هنرمند و نمایشنامه‌نویس مهاجر آمریکایی به حدی است که لئورد و ونسون درباره اش گفته است: «او یکی از تک‌خال‌های ماست؛ شرم‌آور است که او همیشه ناگزیر در گمنامی کار کرده؛ کار او بکر و بی‌سابقه است و از هیچ کجا برداشت نشده.»

فورنس در نمایشنامه «دانوب» نیز همانند سایر آثارش موجز عمل می‌کند. گرایش به موجز گویی هم در دیالوگ‌ها و هم در قصه‌گویی و شخصیت‌پردازی به چشم می‌خورد. البته این کم‌گویی باعث سردرگمی مخاطب نمی‌شود، بلکه نوعی زیباشناسی با خود دارد که در طول اثر، آرام آرام تبدیل به ویژگی نمایشنامه می‌شود. شخصیت‌ها در طول نمایشنامه، طوطی‌وار دیالوگ‌های نوار آموزش زبان را تکرار می‌کنند. آنها چیزی جز جملات پایه‌ای بر زبان نمی‌آورند، همان جمله‌هایی که با پایان یافتن آنها، مخاطب به‌خلاقسی، زبانی و عاطفی‌گونه‌شان پی می‌برد و این گونه ابعاد گسترده و خشونت‌آمیز جنگ، از طریق خصومت، خشونت، بیماری، گرسنگی و تشنگی شخصیت‌ها نشان داده می‌شود. در نمایشنامه «دانوب» وقایع قبل، میانه و بعد از جنگ جهانی دوم به صورت نمادین در روند شخصیت‌پردازی بیان می‌شوند. زبان اثر فاقد سرزندگی، روح و نشاط است. وقایع در تکه‌های کوتاه روایت می‌شوند، شخصیت‌ها بیشتر شبیه ماسک‌ها و عروسک‌هایی هستند که در صحنه جان می‌گیرند، هیچ‌یک از اطلاعات داده شده توسط آنها را نمی‌توان باور کرد و همه اینها در روند منطقی و پیوسته طرح نمایشنامه جان می‌گیرند.

استفاده از عروسک و تکرار صحنه‌ها در این نمایشنامه، تمهیدی است برای نشان دادن تباهی بشر. مطابق دستور نمایشنامه، چند صحنه که توسط بازیگران اجرامی می‌شود، بلافاصله در صحنه بعدی به وسیله عروسک نیز اجرا می‌گردد. به این صورت، استعاره‌ای صریح از نابودی و تباهی انسان و تبدیل شدن او به ماشینی بی‌روح شکل می‌گیرد. به زعم نویسنده، این فرآیند است که تحت تأثیر جنگ در زمانه ما به وقوع پیوسته است. انسان‌های نمایشنامه فورنس مانند عروسک حرف می‌زنند و عمل می‌کنند؛ چرا که جنگ در جهان مدرن همان‌طور که بدن‌های آنها را نابود کرده است، روح آنها را نیز خالی از انسانیت کرده و حساسیت مغز هایشان را هم تحت تأثیر قرار داده است.

تأملی بر نمایشنامه «دانوب»، نوشته ماریا ایرنه فورنس، ترجمه حمید امجد

ابهام، تأثیرگذارتر از صراحت

نمایش با زبانی ساده و مشابه سخن می‌گویند، یا به زبانی دیگر، هنگامی که همه آدم‌های نمایش دچار یکدستی در کلام هستند، دیگر با شخصیت‌هایی که هر کدامشان پیچیدگی روانی خاصی دارند روبه‌رو نیستیم. به این ترتیب، ذهن مخاطب بیشتر از اینکه درگیر کشف درونیات شخصیت‌ها شود، متوجه واقعه می‌شود و این دقیقاً همان چیزی است که نویسنده به دنبال آن است.

دومین نتیجه استفاده از کلمات، جملات و دستور زبان ساده، القای وضعیت بسیار معمولی و دور از هر گونه پیچیدگی است. کاملاً مشخص است که جملات معمولی زبان، همچون جملاتی که برای احوالپرسی یا خرید به کار می‌روند، تداعی‌کننده مفاهیم فلسفی نیستند و بیشتر به یک فضای روزمره اشاره می‌کنند. به این ترتیب فورنس نشان می‌دهد که موضوعی که در حال طرح آن است به یک وضعیت، موقعیت و یا مردمی خاص محدود نیست، بلکه کاملاً فراگیر و جهانشمول است. اما همین سادگی و صمیمیتی که حاصل استفاده از زبانی ابتدایی است، اگر در وضعیتی متفاوت به کار رود می‌تواند حسی غیر از سادگی و روانی داشته باشد. حسی که می‌توان از آن به عنوان سومین رهاورد و ویژگی استفاده از جملات ابتدایی زبان یاد کرد. این ویژگی، ماشینی و مکانیکی شدن کلام است. در نمایشنامه، هنگامی که پل در اثر نتایج منفی حاصل از تسلیحات هسته‌ای، دچار توهماتی می‌شود، میز را می‌شکند، خانه را به هم می‌ریزد و به ایو توهین می‌کند و او را مسبب تمام بدبختی‌هایش می‌داند. در این میان ایو فریاد می‌زند: «مغزت داره از کار می‌افته، پل. داری عین ماشین حرف می‌زنی. حرف‌هایی می‌زنی که از ماشین برمی‌آد.» در مقابل، پل هم نه تنها سخن او را رد نمی‌کند، بلکه به طور تلویحی آن را می‌پذیرد. به این ترتیب می‌بینیم که سلاح‌ها، انسانیت را از مردم سلب می‌کنند و این معنایی است که با باز کردن وجه ماشینی زبان پیش پا افتاده، نمایان می‌شود.

ابهام در نمایشنامه

با وجودی که داستان در فضایی روزمره اتفاق می‌افتد، ابهام نمایشنامه تا حدی زیاد است که نمی‌توان از آن چشم پوشید. «دانوب» علیه جنگ و کاربرد سلاح‌های کشتار جمعی نوشته شده است؛ بنابراین نمایشنامه در زمره آثار سیاسی است. آنچه به عنوان یک پیش‌فرض در آثار سیاسی مطرح می‌شود، منش جدی، صراحت و تند و تیزی این آثار است. اما عجباً که در «دانوب» اصلاً خبری از این تند و تیزی نیست. نمایشنامه هیچ صحبتی درباره سلاح‌ها، اثرات آنها و جنگ نمی‌کند. تنها نشانه‌هایی دیده می‌شوند: هوا خراب می‌شود، آدم‌ها به گونه‌ای غریب آشفته می‌شوند، بر پوست آنها لکه‌هایی آشکار می‌شود و مردم گاهی خاکستر لباس هایشان را می‌تکانند.

علاوه بر اینها، بیماری افراد، عوارضی مانند عوارض سلاح‌های اتمی بر بدن انسان دارد، اما این نشانه‌ها در حدی نیست که علت ماجرا را مشخص کند. به این ترتیب، ذهن مخاطب کنجکاوانه در این ابهام به دنبال علت اتفاقات می‌گردد. نشانه‌ها گرچه هیچ‌یک به تنهایی گویای علت نیستند، اما یکدیگر را آرام آرام تکمیل می‌کنند. از قرار گرفتن همه نشانه‌ها، کنار یکدیگر و دودی که از کف سالن به هوا بلند می‌شود، ناگهان و در اثر تلاش فکری تماشاچی (و نه بازگویی نمایشنامه) متوجه می‌شویم که همه این بدبختی‌ها در اثر سلاح‌های کشتار جمعی است. چنین درکی بسیار تأثیرگذار است؛ چون مانند یک تلاش و مکاشفه شخصی رخ می‌دهد. اینجاست که ابهام موجود در نمایشنامه نه تنها تأثیرگذاری آن را کم نکرده، بلکه آن را از اثری صریح و شعاری تأثیرگذارتر هم کرده است.

کشتار جمعی بر حیات بشر پرداخته است. آری، ویژگی چنین توصیفی از کشتن، مرگ و دردورنج، سهمگینی و تکان‌دهنده بودن آن است.

زبانی ابتدایی اما تأثیرگذار

روزی ماریا ایرنه فورنس، هنگام قدم زدن در شهر و عبور از کنار یک مغازه دست دوم فروشی، چشمش افتاد به چند عدد صفحه هفتاد و هشت دور گرامافون که برای فروش توی صندوقچه‌ای گذاشته بودند. ایرنه فورنس با انگیزشی ناگهانی یکی از صفحات را خرید. آنچه او خرید بود یک صفحه آموزش زبان مجارستانی - متعلق به چند دهه قبل - بود که شامل ساده‌ترین جملات، نخست به زبان مجاری و سپس به زبان انگلیسی، می‌شد. در آن درس‌های آموزش زبان، چند شخصیت اسم و شغلشان را به یکدیگر می‌گویند، درباره وضع آب و هوا گفت‌وگو می‌کنند یا طرز سفارش دادن خوراکی در رستوران‌ها را آموزش می‌دهند. آدم‌هایی که این نمایشواره‌ها را اجرا می‌کنند، از آغاز تا پایان، قدم به قدم، مسیر مناسبات قراردادی و مرسوم در زندگی هر روزه را می‌پیمایند. چند هفته بعد، هنگامی که فورنس می‌خواست راجع به تسلیحات کشتار جمعی بنویسد، به سرعت ذهنش به سوی این صفحه می‌رود. او در این باره می‌گوید:

«یک جور احساس رقت و شفت در آن صحنه‌های کوچک موج می‌زند. [من در آن زمان] به دل‌تنگی و اندوهی اندیشیدم که کهنگی و سپری شدگی دوران آن صفحه، آن صحنه و آن آدم‌ها در من برمی‌انگیخت و اینکه چقدر اندوهناک خواهد بود از کف دادن خوشی‌های ساده دوران خودمان.»

مکالمات دانوب نیز مانند فضای آن از شیوه همان

صفحه آموزش زبان مجاری پیروی می‌کنند. مکالماتی که یک سر از مجموعه روابط پیش پا افتاده با جملات ابتدایی تشکیل شده است که شبیه‌اند به جملات مقدماتی آموزش زبان. در واقع، عبارات به زبان‌های مجاری و انگلیسی تکرار می‌شوند و قصه ساده زندگی پل و ایو را باز می‌گویند که با هم آشنا می‌شوند، به هم دل می‌بازند، با هم ازدواج می‌کنند و اندک اندک نشانه‌هایی شوم، زندگی‌شان را فرا می‌گیرد. اما این ویژگی زبانی چند رهاورد با خود دارد: نخست موجب از میان رفتن شخصیت می‌شود. هنگامی که همه آدم‌های

«دانوب» عنوان نمایشنامه‌ای از ماریا ایرنه فورنس نمایشنامه‌نویس آمریکایی است که اواخر سال ۸۷ با ترجمه حمید امجد از سوی، نشر نیلا به بازار کتاب عرضه شد. این نمایشنامه که موفق به دریافت جایزه ادبی سال ۱۹۸۴ شده، اثری است که با یک داستان کمابیش واقع‌گرایانه و البته ساده‌عشقی شروع می‌شود و در روند گسترش خود، فضای توهم‌انگیزی پیدا می‌کند. داستان این نمایشنامه در مورد جنگ است. خط داستانی دانوب در فضایی کاملاً ابهام‌آمیز و نامتعارف پیش می‌رود. جوانی آمریکایی که به بوداپست مجارستان آمده، به مرور دل‌باخته دختری می‌شود و به سرعت با او ازدواج می‌کند. پل و ایو دل‌باخته هم می‌شوند و در آستانه آغاز یک زندگی ساده و معمولی قرار می‌گیرند. اما ناگهان همه چیز به هم می‌ریزد. همه شخصیت‌ها دچار بیماری‌هایی می‌شوند که هیچ پیش‌آگاهی خاصی در متن، نسبت به این بیماری‌ها و علل وقوع‌شان وجود نداشته است. همه چیز چنان سریع رخ می‌دهد که در ابتدا نمی‌توان پذیرفت پای یک بیماری فراگیر آن هم در اثر استفاده از تسلیحات کشتار جمعی در میان است. اول بار حال ایو به هم می‌خورد. صورتش رعشه می‌گیرد، فشارخونش پایین می‌افتد، پوستش خشک می‌شود و به تدریج نفس کشیدنش سخت می‌شود. کار ایو به سرعت به جایی می‌رسد که دیگر حتی نمی‌تواند وانمود کند که حالش خوب است. با این حال پل در کنار ایو می‌ماند؛ هرچند او هم دچار بیماری می‌شود و سرانجام سر از یک آسایشگاه درمی‌آورد. او دچار بیماری روانی هم شده است. کم‌کم می‌فهمیم پدر ایو و در نهایت بسیاری از مردم دچار بیماری شده‌اند. اما نمایشنامه هیچ حرفی از جنگی مشخص به میان نمی‌آورد و در نهایت، پل و همسرش بی‌هدف و ناامید، با بیماری‌هایی بسیار دلخراش بوداپست را ترک می‌کنند.

توصیف مرگ و سلاح‌های کشتار جمعی

داستان، به ظاهر مسیری بسیار کوتاه را می‌پیماید: دختر و پسری خارجی عاشق هم می‌شوند و ازدواج می‌کنند. آنها هر دو دچار بیماری می‌شوند؛ بیماری‌شان شدت می‌گیرد و سرانجام مجبور به ترک بوداپست می‌شوند. اما تنها یک سوم از نمایشنامه به ملاقات پل با خانواده ایو و ازدواج آنها می‌پردازد و در باقی متن، نمایشنامه‌نویس با تاکیدی خیره‌کننده جزء جزء و در رنج قربانیان و به ویژه پل و ایو را به تصویر می‌کشد.

مشخص است که در این نمایشنامه، نه طرح پیچیده و نه شخصیت‌های پیچیده‌ای وجود دارد. در عوض، تمرکز بر جزئیات فیزیکی بیماری و کیفیت ناپسامانی است. دانوب مشقات حاصل از سلاح‌های کشتار جمعی را به صورت اغراق‌شده نمایان می‌کند.

پان کات درباره کیفیت توصیف کشتن در آثار هومر می‌نویسد که او کشتن در

جنگ را به صورت مکانیکی و با جزئیات کاملاً واقع‌گرایانه توصیف می‌کند. این نوع توصیف یادآور نگاهی خشن یا به لحاظ روانی «سایکو تیک» است که در آن هیچ نوع معنا و احساسی وجود ندارد. در نمایشنامه «دانوب» توصیف ادبار مردمی که گرفتار اثرات مرگبار سلاح‌های کشتار جمعی شده‌اند تا حدودی شبیه آن چیزی است که در روایت‌های هومری از کشتن می‌بینیم. دقیقاً به همین خاطر است که برخی از منتقدان بزرگ تئاتر اعتقاد دارند که تاکنون کمتر اثری به سهمگینی «دانوب»، به اثرات منفی سلاح‌های

نگاهی به کتاب اصول اساسی یادگیری و شرطی سازی

یادگیری و ویژگی‌های بنیادین

اصول یادگیری و شرطی سازی در بسیاری از زمینه‌های روان‌شناسی و رشته‌های مرتبط با آن به کار گرفته می‌شوند. مفاهیم و اصول یادگیری و شرطی سازی در طراحی روش‌های رفتار درمانی و موقعیت‌های آموزشی گوناگون از جمله آموزش و پرورش استثنایی، آموزش توانبخشی و آموزش دوره ابتدایی به کار رفته‌اند. اصول یادگیری و شرطی سازی در علوم رفتاری عصب‌پایه، روان‌شناسی فیزیولوژیک، روان‌شناسی رشد، داروشناسی روانی و روان‌شناسی تطبیقی نیز مطرح و مهم‌اند.

پژوهشگران این زمینه‌ها مشتاق هستند بدانند موجودات زنده‌ای که دارای کلام نیستند اطلاعات را چگونه فراگیری، فرآوری و یادآوری می‌کنند. این که جانوران و نیز آزمودنی‌های انسانی فاقد کلام، چگونه یاد می‌گیرند و می‌اندیشند، همیشه مستلزم کاربرد روش‌های شرطی سازی است. کتاب «اصول اساسی یادگیری و شرطی سازی» در همین زمینه به رشته تحریر درآمده است.

مایکل دامیان نویسنده کتاب، استاد و مدیر گروه روان‌شناسی دانشگاه تگزاس و سردبیر نشریه «روان‌شناسی آزمایشی: فرایندهای رفتار جانوران» و عضو هیأت تحریریه نشریه «یادگیری و انگیزش» است. وی دارای جوایز و آثار معتبری در حوزه روان‌شناسی و یادگیری است و در مقدمه کتاب آورده است: «هدف از تدوین این کتاب ارائه خلاصه‌ای موجز، روزآمد و موثکافانه از اصول یادگیری و شرطی سازی برای دانشجویان و متخصصان در رشته‌های یاد شده است.»

تغییر در رفتار

فصل نخست کتاب به مفاهیم اساسی و توصیف‌های اصول یادگیری و شرطی سازی و پاسخ‌ها اختصاص دارد: «ما آدمیان یاد می‌گیریم دوستان را از غریبه‌ها تمیز دهیم. یاد می‌گیریم گوشی تلفن را چگونه به دست بگیریم و یاد می‌گیریم وقتی تلفن زنگ می‌زند آن را برداریم. یاد می‌گیریم شنا کنیم، دو چرخه سواری کنیم و پا در چاله چوله نگذاریم. در تمام این موارد ملاک یادگیری «تغییر در رفتار» است. شناگر و دو چرخه سوار مجرب بسیار متفاوت از کسی عمل می‌کند که هنوز شنا یا دو چرخه سواری را به طور کامل نیاموخته است. اگر چه ملاک تمام یادگیری‌ها نوعی تغییر رفتار است، ولی همیشه در تغییر رفتاری، نتیجه، یادگیری نیست. بنابراین تشخیص بین یادگیری و سرچشمه‌های دیگر تغییر در رفتار، مهم است. یک خصوصیت مهم یادگیری که آن را از اشکال دیگر تغییر رفتار متفاوت می‌کند این است که یادگیری نسبتاً بلندمدت است.»

یادگیری، عملکرد و سطوح بررسی، آزمایش بنیادین یادگیری و مشکل کنترل متغیرها در بررسی یادگیری از دیگر عناوین فصل اول کتاب است.

حساس شدن و خوگیری

عنوان فصل بعدی کتاب ساختار رفتار غیر شرطی است: «تمام موارد یادگیری، محصول تعامل بین روش‌های یاد دادن و رفتارهایی که جاندار از پیش دارد هستند. بنابراین برای درک این که یادگیری چگونه روی می‌دهد، باید مکانیسم‌های رفتار غیر شرطی را دانست. رفتار غیر شرطی رفتار همگن و قابل تغییر در تمام جهات نیست. رفتار غیر شرطی ساختار خاص خود را دارد. ساده‌ترین واحد رفتار غیر شرطی بازتاب است که از محرک فراخوان معین و پاسخ فراخوانده مربوطه تشکیل می‌شود. شکل‌های پیچیده‌تر رفتار فراخوانده که مورد بررسی کردار شناسان قرار می‌گیرند، الگوهای عمل ثابت هستند که محرک‌های نشانه آنها را فرامی‌خوانند (ایجاد می‌کنند).

اما در فصل «خوگیری و حساس شدن» به خصوصیات پدیده خوگیری، پدیده حساس شدن، نظریه فرآیندهای دوگانه خوگیری و حساس شدن و نتایج ضمن آن، می‌پردازد: «نظریه فرآیندهای دوگانه می‌تواند بسیاری از یافته‌ها در مورد خوگیری و حساس شدن را توضیح دهد. بنابراین نظریه، فرآیندهایی که موجب کاهش پاسخ می‌شوند در سیستم محرک پاسخ روی می‌دهند. هر بار که یک محرک فراخوان ارائه شود سیستم محرک پاسخ فعال می‌شود و این امر خوگیری را به صورت خصوصیت عام و مشترک رفتار فراخوانده در می‌آورد (فرآیند خوگیری همیشه با رفتار فراخوانده همراه است). برخلاف آن، فرآیند حساس شدن فقط زمانی روی می‌دهد که جاندار با محرکی روبه‌رو شود که به حدی شدید یا مهم باشد که سیستم حالت را فعال کند. دو فرآیند خوگیری و حساس شدن، از طریق اثر جمعی یا خالص خود، نیرومندی رفتار فراخوانده را تنظیم می‌کنند.»

تنبیه مؤثر و نامؤثر

شرطی سازی پاولفی و خاموشی پاولفی، روابط محرک‌ها در شرطی شدن پاولفی، شرطی سازی وسیله‌ای یا شرطی سازی عامل، برنامه‌های تقویت و نظریه‌های تقویت، عناوین فصول دیگر کتاب «اصول اساسی یادگیری و شرطی سازی» هستند. اما در فصل نهم که اختصاص به تنبیه دارد این مباحث آمده است: چه وقت تنبیه ناموفق است؟ چه وقت تنبیه موفق است؟ تنبیه با علامت، تنبیه همراه با تقویت رفتار جایگزین، اثرات متناقض نمای تنبیه، جایگزین‌های تنبیه و ...

خلاصه پایانی این فصل این گونه آغاز می‌شود: «در روش تنبیه، محرک آزارنده‌ای که وابسته به پاسخ وسیله‌ای است ارائه می‌شود. تنبیه در جلوگیری از پاسخ هدف در صورتی بسیار مؤثر است که بدون تاخیر، از آغاز با شدت زیاد و هر بار که آن پاسخ روی می‌دهد، اعمال شود.» در پایان آمده است: «در زندگی روزمره استفاده از تنبیه غالباً به حالت هیجانی فردی که محرک آزارنده را به کار می‌برد مربوط می‌شود. به هنگام ناکامی یا خشم، به تنبیه متمایل می‌شویم. در این شرایط به بسیاری از عناصر تنبیه اثربخش بی‌توجهی می‌شود و در نتیجه، هیچ تغییر سازنده‌ای در رفتار صورت نمی‌گیرد. مشکلات موجود در استفاده از تنبیه، موجب شده به جای تنبیه به روش‌های دیگری از قبیل محروم سازی و تقویت افتراقی رفتارهای دیگر روی آورده شود. برای کاربرد موفقیت آمیز هر یک از روش‌های سرکوب پاسخ نه

تنها باید پاسخ‌های نامطلوب را در نظر گرفت بلکه باید به فعالیت‌های دیگر فرد و منابع دیگر تقویت نیز توجه داشت.»

یادگیری اجتناب

«اجتناب، نوعی شرطی شدن (یا شرطی سازی) وسیله‌ای است که در آن، پاسخ وسیله‌ای از ارائه محرکی آزارنده جلوگیری می‌کند.» فصل دهم و پایانی کتاب با این جمله آغاز می‌شود و در ادامه می‌آید: «تنبیه تنها یکی از انواع مهم شرطی سازی وسیله‌ای است که در آنها از محرک‌های آزارنده استفاده می‌شود. نوع دیگر کنترل با استفاده از محرک آزارنده، شرطی سازی اجتناب است. در روش تنبیه، اجرای پاسخ وسیله‌ای، موجب ارائه محرکی آزارنده می‌شود، در صورتی که در شرطی سازی اجتنابی، اجرای پاسخ وسیله‌ای از ارائه رویداد آزارنده جلوگیری می‌کند یا موجب قطع آن می‌شود.»

ذیل عنوان «سابقه پژوهش در یادگیری اجتناب» نیز آمده است: «در مورد یادگیری اجتناب نخستین بار دانشمند روسی، بختریف (۱۹۱۳)، به پژوهش پرداخت. روشن است که چرا او نمی‌خواست از نصب لوله برای ترشح بزاق سگ که پاولف و شاگردانش به کار می‌بردند، استفاده کند. روشی که بختریف به کار می‌برد بسیار ساده بود. او از آزمودنی‌ها می‌خواست انگشت خود را بر الکتروده‌های فلزی که روی میز قرار داشتند بگذرانند. جریان برق خفیفی را از الکتروده‌ها عبور می‌داد و این موجب می‌شد آزمودنی انگشتش را از روی الکتروده‌ها بردارد. بنابراین پاسخ غیر شرطی، برداشتن انگشت بود. بختریف برای این که وضعیت را به صورت شرطی سازی کلاسیک درآورد، هر بار، محرک هشداردهنده کوتاه مدتی را بلافاصله قبل از شوک برقی ارائه می‌کرد. همان‌طور که می‌توان حدس زد، آزمودنی‌ها به سرعت می‌آموختند که به موقع انگشت خود را از الکتروده‌ها بردارند و همین پاسخ، پاسخ شرطی به شمار می‌آمد.»

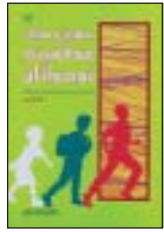
از امتیازات کتاب «اصول اساسی یادگیری و شرطی سازی» طرح چند سوال در موضوع مورد بحث و خلاصه پایانی آن است. هرچند نمی‌توان از اصطلاحات فنی اختصاصی هر فصل که معادل‌های فارسی را ارائه می‌کند و پیشنهاد منابع برای مطالعه هم به سادگی گذشت.

«اصول اساسی یادگیری و شرطی سازی» را دکتر رضا زمانی و دکتر فیروزه طاهر پور ترجمه کرده‌اند و انتشارات رشد آن را در ۲۴۰ صفحه با قیمت ۳۸۰۰ تومان روانه بازار کرده است.

معرفی کتاب

محمد رضا قاضی زاهدی

مهارت‌های موفقیت نوجوانان

«وقتی نوجوان بودم فکر می‌کردم با مدرسه رفتن، نمرات خوب گرفتن و رتبه شاخص به دست آوردن می‌توانم شغل خوبی داشته باشم و پول زیادی دریاورم و موفق باشم. نمی‌دانستم شغل عالی چیست، پول

زیاد یعنی چه، حتی معنای واقعی موفقیت را نمی‌دانستم، اما تمام اینها به نظر من خیلی خوب بودند و فکر می‌کردم وقتی بزرگ‌تر شدم معنی آنها را خواهم فهمید. پانزده سال طول کشید تا این چیزها را فهمیدم. لطفاً نگذارید این اتفاق برای شما هم بیفتد.» این بخشی از مقدمه کتاب «مهارت‌های موفقیت نوجوانان» تألیف چاد فاستر است که به قلم لادن شریعت زاده جنیدی ترجمه شده است.

فاستر در این کتاب قصد داشته مهارت‌های موفقیت نوجوانان را به وسیله آماده‌سازی آنان برای ورود به دنیای واقعی برایشان تبیین کند.

نویسنده، تمامی مباحث را در سه بخش اصلی «مهارت‌های موفقیت»، «آینده» و «ایان‌راه کارگری» یا کنار بگذارد. سامان داده که هر یک از فصل‌ها، خود به مباحث دیگری تقسیم شده‌اند. نویسنده در یادداشت ابتدای کتاب می‌نویسد: «از زمانی که به یاد می‌آورم، مسافرت و ملاقات با مردم، دو سرگرمی مورد علاقه‌ام برای گذراندن اوقات فراغت بوده است و معتقدم هیچ چیز جالب‌تر از چهره‌ها و مکان‌های جدید نیست.»

نکته قابل توجه درباره کتاب «مهارت‌های موفقیت نوجوانان» آن است که هر فصل به شیوه‌ای داستان گونه آغاز می‌شود و نویسنده تمامی مباحث را در قالب داستان شرح می‌دهد. البته پیش‌تر هم در اغلب کتب حوزه روان‌شناسی این سبک نگارش را که شیوه‌ای آمریکایی شناخته می‌شود دیده بودیم. همچنین در هر صفحه تلفظ کلمات و اصطلاحات دشوار در قالب پاورقی به خوانش راحت‌تر آن لغات کمک کرده است، اما کمترین اطلاعاتی از نویسنده و سوابق علمی و تحصیلی او به دست نداد و خواننده را در شناخت نویسنده و انگیزه او از تألیف کتاب بی‌پاسخ گذاشته است.

از آنجا که مخاطبان اصلی کتاب «مهارت‌های موفقیت نوجوانان» را نوجوانان تشکیل می‌دهند، به نظر می‌رسد نثر ساده و روان کتاب بتواند به درک بهتر و سریع‌تر مفاهیم به مخاطبان نوجوان کمک کند. مولف در متن کتاب خواننده را با پرسش‌هایی مواجه می‌کند که پاسخ روشن به آنان، شیوه‌ای روشمندانانه و مبتنی بر واقعیت را پیش روی خواننده قرار می‌دهد. به عنوان مثال در صفحه ۵۲ کتاب می‌خوانید: «اگر می‌خواهید انسان مطلع باشید، رازش در این است که دامنه و موضوع دانسته‌های خود را گسترش دهید. امروزه دیگر اطلاع دقیق از یک موضوع کافی نیست و جهان واقعی طلب می‌کند که دانش و آگاهی شما متنوع باشد و راحت‌ترین راه برای رسیدن به چنین هدفی این است که هر چه به دستتان می‌رسد بخوانید.»

در بخش پایانی نیز فصلی با عنوان «نتیجه کلی» آمده است که در آن تمامی مباحث کتاب به صورت کوتاه مورد بررسی و نتیجه‌گیری قرار گرفته و نتایج حاصل از آن به صورت موردی در ۱۲ سطر برای خواننده تبیین شده است. این کتاب از سوی انتشارات رشد که پیش از این نیز کتاب‌های بسیاری در حوزه روان‌شناسی - دانشگاهی و غیردانشگاهی - روانه بازار کرده، به چاپ رسیده است.

کتاب «مهارت‌های موفقیت نوجوانان» به قلم چاد فاستر و با ترجمه لادن شریعت زاده جنیدی در شمارگان ۳ هزار نسخه و قیمت ۲ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

کوتاه درباره کتاب «ارنست همینگوی» نوشته: آنتونی برجس

زنگ‌ها چه وقت به صدا درآمدند

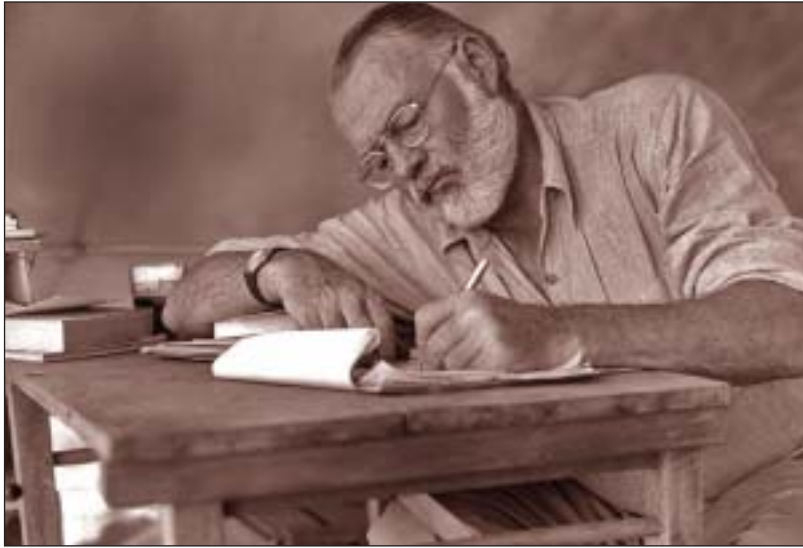
اشتاین یکی از آمریکایی‌های مهاجری بود که تلاش می‌کرد زبان انگلیسی را پاکیزه بنویسد و همینگوی که آنقدر جوان بود که می‌توانست پسر اشتاین باشد، این امکان را داشت که نوشته‌هایش را متواضعانه به او نشان دهد. اشتاین از ارنست جوان خواست که فشرده و متمرکز بنویسد و این پیشنهاد در روزهایی از طرف او مطرح شد که نویسنده‌ای چون جیمز جویس لحظات بسیار کوتاه را در داستان نویسی مدرن بسط و گسترش می‌داد.

در گام بعدی نوشته‌ای از همینگوی توسط شروود اندرسون در نشریه «دیلر نیواورلئان» منتشر شد و این آغاز راهی نو برای او بود. پس از این بود که او داستان‌هایش را در نشریات معتبر به چاپ رساند و ناشران حرفه‌ای راحت‌تر آثارش را منتشر کردند.

ارنست طی این سال‌ها دوستی‌اش را با نویسندگان بزرگ و مطرح بهبود بخشید؛ چنانچه جیمز جویس با همه تفاوتی که از هر نظر با او داشت، درباره‌اش گفت: «نویسنده خوبی است این همینگوی. همان‌طور می‌نویسد که زندگی می‌کند. ما دوستش داریم. او یک روستایی درشت و قوی هیکل است؛ به‌نیر و مندی یک‌گاو میش. ورزشکار است و آماده‌این که همان‌طور که زندگی را وصف می‌کند، زندگی کند. اگر جسمش اجازه آن‌طور زندگی کردن را به او نمی‌داد، هرگز این‌گونه نمی‌نوشت.»

یکی از ویژگی‌های کتاب «ارنست همینگوی» آن است که زندگی این نویسنده در عین آن که ساده و خطی به تصویر کشیده شده است، اما با مقایسه آن با زندگی سایر نویسندگان، نه تنها با ابعاد دیگری از زندگی آنها آشنا می‌شویم، بلکه می‌توانیم با جریان‌های ادبی روز نیز آشنا شویم. به عنوان مثال نویسنده در خلال ارتباط همینگوی با «دوس پاسوس»، «ویلیام ادگار»، «چارلز هاپکینز»، «شروود اندرسون»، «گرتود اشتاین» و «جیمز جویس» نه تنها پیشرفت او را در داستان نویسی نشان می‌دهد بلکه مخاطب را هم در جریان مسائل ادبی روز قرار می‌دهد و سبب می‌شود که او با ادبیات داستانی در سال‌های اوایل قرن بیستم آشنا شود. عکس‌های کتاب نیز همه اطلاعات مخاطب را افزایش می‌دهد.

کتاب «ارنست همینگوی» در شمارگان سه هزار نسخه، با ترجمه احمدکسیایی پور از سوی نشر هرمس منتشر شده است.

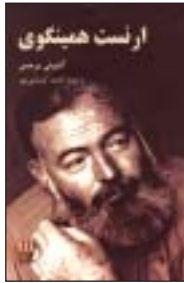

حال بغرنج‌تر بود: «...خبرنگار جوان در کار خود به لحاظ مواد و مصالح کم و کسری نداشت، بنابراین آنها را در بانک خلاقیت ادبی به ودیعه گذاشت و بعدها، همراه با سودی که به صورت یک پینش خلاق نصیبش شد، در قالب آثار داستانی به ما سپرد.»

در صفحات بعد این کتاب، نویسنده به شرح حضور همینگوی در جنگ جهانی اول، حضور و سفر او به پاریس و دیگر ماجراجویی‌های او پرداخته می‌شود. او در طول این سال‌ها نوشته‌های زیادی را شروع کرد و نتوانست به پایان ببرد و نوعی زندگی خانه به دوشانه را از سر می‌گذراند. وضعیت مالی چندان خوبی نداشت و همواره با حق‌التحریر اندکش زندگی می‌کرد. به طور مثال زمانی که قرار بود برای اولین بار ازدواج کند نوشتن یک رمان را شروع کرد، ولی نتوانست آن را به پایان ببرد، چرا که نمی‌توانست داستان‌های کوتاه‌اش را بفروشد و فقط ماهیانه سیصد دلار درآمد داشت و آن هم از سردبیری مجله‌ای بود که ناگزیر بود تقریباً تمام مطالب نشریه را خودش بنویسد.

به اعتقاد آنتونی برجس، دوستی همینگوی با گرتود اشتاین، یکی از نقاط عطف زندگی اوست.

کارهای ثبت شده در دوره پختگی‌اش را داشت. بازگویی ویژگی‌های مختلف رفتاری ارنست جوان در چگونگی شکل‌گیری او به عنوان نویسنده‌ای تاثیرگذار، می‌تواند برای خواننده علاقه‌مند بسیار کارآمد باشد. او به عنوان نمونه از طبع لغزگویی نویسنده جوان یاد می‌کند که کلمات خود را به سبکی نیشدار بیان می‌کرد: «همینگوی در اسم گذاشتن و لقب دادن استاد بود. اسم برادر کوچکش را از روی نام یک شخصیت فکاهی مصور «لسر دستر» گذاشت و خوش داشت خودش را پورتوس بخواند.»

در صفحات بعد، ارنست همینگوی نقش‌اش را به عنوان خبرنگاری جوان و حادثه‌جو به اثبات می‌رساند، اما هنوز از او به عنوان یک نویسنده نام برده نمی‌شود. آنتونی برجس از فضای ادبی سال‌های دهه ۱۹۲۰ و ۳۰ می‌نویسد و با مقایسه ارنست همینگوی و اسکات فیتز جرالده به این نتیجه می‌رسد که سخن گفتن از جاه طلبی همینگوی جوان نادرست است و در مقایسه او با اسکات فیتز جرالده که از همان روزهای نخستین کارش، رمان می‌نوشت، همینگوی به طور غریزی هدف دیگری را دنبال می‌کرد که ساده‌تر و در عین

شاید از کمتر نویسنده‌ای در ادبیات داستانی معاصر جهان به اندازه ارنست همینگوی این همه کتاب، مقاله و مطالب پژوهشی منتشر شده است. همینگوی نویسنده‌ای است که زندگی پرماجری داشته و نقش او را نمی‌توان در ادبیات معاصر نادیده گرفت، چنان‌که بسیاری از کارشناسان ادبی می‌گویند، بسیاری از نویسندگان مطرح ادبیات ایران و جهان با تاثیر از همینگوی آثار خود را خلق کرده‌اند. کتاب «ارنست همینگوی»، نوشته «آنتونی برجس» به زندگی و آثار همینگوی می‌پردازد. نویسنده اثر از کارشناسان و زندگی‌نامه‌نویس‌های شاخص و مطرح است. کتاب تقریباً بعد از دو دهه از مرگ همینگوی منتشر شده است.

کتاب با سپری شدن دوران کودکی او شروع می‌شود: «...دنبال کردن رد پای نیاکان همینگوی تا محل پیاده شدن شان از کشتی در بندرهای آمریکای شمالی سواحل اقیانوس اطلس کار دشواری نیست. هر دو خانواده اجدادی همینگوی انگلوساکسون، کمابیش ثروتمند، اهل کلیسا، میهن پرست، معمولی، اما محترم بودند.»

در همین صفحات به چگونگی شکل‌گیری شخصیت ارنست همینگوی نویسنده پرداخته می‌شود. هرچند که او در روزهایی که پسری پنج-شش ساله بود به ماهیگیری علاقه داشت علاقه‌ای که تا پایان عمر با او بود و از سویی چون دایی‌اش به فلزکاری علاقه مند بود، اما هنگامی که ۹ سال داشت، نخستین نشانه‌های استعداد داستان نویسی در او پدیدار شد. برجس تصویر نامه‌ای را که ارنست همینگوی ۹ ساله نوشته بود، در کتاب آورده است تا نشان دهد که به طور ذاتی به نوشتن علاقه مند بوده است: «...ارنست در دوره دبیرستان و در دبیرستان بزرگ و باشکوه «اوک پارک و ریور فارست تاون شیب» به لحاظ تحصیلی فقط در درس انگلیسی دانش آموز برجسته‌ای بود و بعد از پایان دوره دبیرستان هم هیچ علاقه‌ای به ادامه تحصیل در دانشگاه از خود نشان نداد. همیشه روحیه ضدروشنفکرانه تندی در وجودش احساس می‌شد. به نوشته وی، در آن ایام ارنست جوان تنها به نوشتن نامه‌هایی می‌پرداخت و گزارش‌هایی برای مجله مدرسه تهیه می‌کرد که از نظر چگونگی ثبت واقعه عینی و پرهیز از لفاظی عاطفی رنگ و بوی

نگاهی به کتاب «مسافر روشنی»

حکایت یک ادیب

نگار نجات بخش: علی اکبر دهخدا یکی از نام‌آوران عرصه فرهنگ و ادبیات به شمار می‌آید. این ادیب نام‌آور، علاوه بر این، روزنامه‌نگاری مجرب نیز بود و طنزهایش که در قالب نثر و شعر عرضه می‌شد، یکی از نقاط عطف ادبیات فارسی به شمار می‌آید. با این همه، تحقیقات قابل اعتنا و درخور در عرصه زندگی وی انجام نشده است. کتاب «مسافر روشنی» رمانی است بر اساس زندگی دهخدا و گامی است برای شناخت بهتر او. در این کتاب به نوعی زندگی‌نامه داستانی دهخدا ارائه شده است.

«مسافر روشنی» با شرحی از روزگار کودکی دهخدا آغاز می‌شود، از همان جایی که پدرش را از دست داد. به‌طور قطع نویسنده برای آن که بتواند روایت خود را شکیلی داستانی بیخشد، کمی از تخیل خود در آن وام نهاده است. به عنوان نمونه می‌توان به تصویرپردازی او در ابتدای رمان اشاره کرد: «باران به تندی می‌بارید. جیب خاکستری رنگ در خیابان پیش می‌رفت. قطره‌های درشت باران در نور چراغ ماشین به خوبی دیده می‌شد. ماشین به کوچه پیچید و کمی جلوتر، روبه‌روی در ایستاد. دو نفر پیاده شدند و درحالی که زیر بغل مردی پیر و کم‌جان را گرفته بودند، به در فلزی نزدیک شدند.»

شغل شیشه‌گری پیردازد، مغازه‌دار از او می‌پرسد که چرا این شغل را انتخاب کرده و او در پاسخ می‌گوید که می‌خواهد هزینه تحصیل را بپردازد؛ شیشه‌بری می‌گوید: «با مزد شیشه‌بری، سیاست خواندن؟ و دهخدا در پاسخ می‌گوید: «شیشه و سیاست سر می‌برند.»

در فصل‌های بعدی کتاب، روزهای تحصیل دهخدا، چگونگی گرایشش به روزنامه‌نگاری و ماجرای سفرش به بالکان آمده است. او یکی از دانشجویان ایرانی بود که با دانش و هوش خود توانست بورس تحصیلی فرانسه را دریافت کند. از روزهای تحصیل دهخدا در پاریس اطلاعات چندانی نیامده است، اما حکایت او پس از بازگشت به ایران نشان از آن دارد که وی در فرانسه نیز دانشجویی ممتاز بوده است.

دهخدا، پس از بازگشت در روزنامه «صور اسرافیل» مشغول نوشتن شد و کمی بعد عنوان «دخو» را برای خود برگزید. در ادامه، دیگر حکایت‌هایی که بر این ادیب معاصر رفته، آمده است این فصل‌ها «نقشه قتل»، «نخود هر آش»، «نقش‌رهایی»، «غربت»، «بار دیگر، وطن»، «شهر بی‌سحنه»، «بازگشت»، «کنج عزلت»، «آزادی خیال توست»، «ایرانی»، «بازجویی» و «لغت‌هایی که تنها ماندند» نام گرفته‌اند. خواندن این فصول نشان می‌دهد که مولف لغت‌نامه «دهخدا» چه رنج‌هایی را از سر گذرانیده است. «مسافر روشنی» توسط میترا بیات در شمارگان ۲ هزار نسخه و قیمت ۱۸۰۰ تومان منتشر شده است. چاپ دوم این کتاب در نمایشگاه کتاب تهران عرضه خواهد شد.

گفت و گو با نویسنده کتاب «چشم اندازهای آرمان شهر در شعر فارسی»

شهری با کلمات شاعرانه

نمی توان این نسل را عاری از آرمان گرایی متصور شد، اما آرمان شهر و آرمان خواهی نسل معاصر به الگوهای تازه ای نیاز دارد و در نتیجه بررسی دقیق تری را می طلبد.

این آرمان شهر در شعر امروز چه شکل و شمایل دارد؟

این تغییر شکل آرمان شهر به تغییر ذائقه و خواسته انسان امروز برمی گردد. در اتفاقات روزمره اطرافمان با نوعی تغییر دیدگاه بنیادین روبه رو هستیم. در گذشته نگاه آرمان شهری با نوعی دیگر خواهی و توجه به دیگران همراه بود، اما آرمان شهر انسان امروز یک آرمان شهر فردگرایانه و گاه جاه طلبانه، یعنی عاری از تلاش و توأم با نوعی فردیت و خودخواهی است. این به نویسنده جوان ایرانی محدود نمی شود و همه نسل امروز دنیا به یک سری آزادی های سطحی و راحت طلبی گرایش یافته اند. بنابراین این در خواست ها و اندیشه های این نسل، یک آرمان شهر واقعی را نمی توان یافت.

روند کاری تان به چه نحو است؟ آیا همچنان جامعه شناسی ادبیات را دنبال می کنید؟ یا شاهد انتشار رمان یا آثار ادبی دیگری از شما خواهیم بود؟

دغدغه اصلی ام مسائل اجتماعی است. بنابراین کارهای تحقیقی در این عرصه ادامه می دهد. اما نگارش شعر و رمان هم از دغدغه هایی به حساب می آید که به آنها می پردازم. اکنون رمانی در دست نگارش و مجموعه شعری آماده چاپ دارم که در رمانم به ماجرای ۲۸ مرداد و وقایع پس از آن پرداخته ام.

اغلب رمان هایی که در چند سال اخیر منتشر شده اند در هر رده و جایگاهی این دوره را مد نظر دارند. علت این تمایل را در چه می دانید؟

دوره ۲۸ مرداد ۳۲ تا ۲۲ بهمن ۵۷ دوره ای خاص در تاریخ ما به حساب می آید که آستان اتفاق ها و مسائل مختلفی است و به اندازه کافی فضای دراماتیک برای نگارش رمان ایجاد می کند. تعدد موضوعات در این دوره پتانسیل نگارش هزاران کتاب را داد. ضمن این که با وجود منابع و مطابق بسیاری که مختص این دوره است، منابع کافی برای نوشتن داستان در دست هست. پس از انقلاب نیز ما اتفاقات مختلفی را از سر گذرانده ایم و با توجه به این که بسیاری از نویسندگان این دوره ها را تجربه کرده اند به راحتی می توانند موضوعاتی پیدا کنند و در ارتباط با آنها رمانشان را بنویسند، ولی ما کمتر با چنین رمان هایی روبه رو هستیم؛ چراکه انقلاب ما رویدادی ویژه در تاریخ معاصر به حساب می آید و به همین دلیل مسائل پیرامون آن بسیار بکر و قابل پرداخت است.

است. با توجه به این که چهار شاعر را مد نظر قرار داده اید ولی می بینم نقیبی هم به شعر معاصر زده اید. در شعر معاصر آیا می توان رد پای آرمان شهر را در شکل کلاسیک آن ردیابی کرد؟

در کتاب به شعر چندین شاعر که به آرمان شهر اشاره کرده اند پرداخته ام. یعنی بر آرمان شهری که در شعرهای اخوان ثالث، سپهری و دیگران وجود دارد گذری داشته ام. به عنوان مثال «خانه دوست کجاست؟» سهراب به روشنی به آرمان شهر اشاره دارد. آرمان شهر خواه ناخواه در اغلب شهرهای شعرا قابل ردیابی است، زیرا دغدغه آنها آرمان شهر است و ناگزیر به آن پرداخته اند؛ چراکه شاعر همواره به شهری آرمانی می اندیشد و می خواهد تا در آن شهر خیالی، همه چیز به شکلی درست و قابل تأمل پیش برود. اما مشکل کار در مورد تحقیق در شعر معاصر آن است که به سختی می توان در عصری که در آن قرار داریم به تحقیق بپردازیم و ارزیابی دقیقی از آن ارائه دهیم.

برده اید به آرمان شهر پرداخته اند یا این انتخاب بر اساس طبقه بندی شما بوده است؟

در شعر اغلب شعرا ایرانی، دست کم در یک تک بیت، نشانی از تفکرات آرمان شهری می بینیم؛ اما این چهار شاعر به صورت ویژه آرمان شهر را محور اصلی شعرهایشان قرار داده اند و در اغلب شعرهای آنها می توان ویژگی های آرمان شهر را یافت.

قلبی که برای کتابتان در نظر گرفته اید، قالب تحقیقی و کلاسیکی است. با توجه به این که این تحقیق پایان نامه تان نیز محسوب می شود، نمی خواهد آن را به شکل متفاوت ارائه بدهید؟ جامعه شناسی ادبیات قالب تحقیقی خاص خودش را می طلبد و نباید این تحقیق را نیز مانند دیگر کتاب هایی که در این طبقه رده بندی می شوند در قالب تحقیقی ارائه داد. ضمن این که این کتاب با توجه به موضوعش و طبقه ای که در آن قرار گرفته یک منبع دانشگاهی محسوب می شود و منبع دانشگاهی نیز به فراخور مخاطب خاص خود، عاری از جذابیت های ادبی متداول

فاطمه حیدری در کتاب «چشم اندازهای آرمان شهر در شعر فارسی» این مقوله مهم فلسفی را در شعر فارسی مورد بررسی قرار داده است و تلاش داشته تا کمبود منابع را در این زمینه جبران کند و منبع درسی و دانشگاهی مناسبی برای دیگر دانشجویان ادبیات فارسی و علاقه مندان به این مبحث فراهم کند.

حیدری چنانچه در این کتاب نشان می دهد، پژوهشگری است که برای رسیدن به مسائل بنیادین گام برمی دارد؛ هر چند که نو بودن سوژه، گاه او را از رسیدن به اهداف بلند بازمی دارد.

با آنکه ادیبان را گاه در آرمان شهر جایی نمی دهند، چطور شد شما این نقش را در ادبیات مورد توجه قرار داده اید؟

در ادبیات و به ویژه ادبیات فارسی مباحث اجتماعی به کرات مطرح شده است و شاعران ایرانی نیز در این حیطه آثار متفاوتی ارائه کرده اند. از سوی دیگر برخلاف آن عقیده معروف، ادبیات رانمی توان از مسائل اجتماعی و فلسفی جدا تصور کرد و اصلاً یکی از نقش های ادبیات، حضور در این عرصه است. از همین رو، من این موضوع را به عنوان پایان نامه درسی انتخاب کردم.

چگونه از فلسفه آغاز کردید و به شعر فارسی رسیدید؟ لزوم ارائه پس زمینه ای از آرمان شهر در تفکرات موجود دلیل این امر بود؟

بدون پس زمینه، ورود به این مطلب عقیم می ماند؛ یعنی اگر خواننده بدون آگاهی از تفکرات افلاطون و دیگر فلاسفه و ترسیم حضور آرمان شهر در تفکرات موجود یکسره با این تفکر در شعر فارسی روبه رو می شد، نمی توانست برداشت مناسبی از این امر داشته باشد و دانسته هایش ناقص می ماند، در نتیجه ناگزیر به آغاز بحث با بیان مبانی و تاریخ آن شدم.

در شعر و ادبیات فارسی قبل از ورود تفکرات افلاطون نیز رد پای آرمان شهر خواهی را می توان یافت؟

در کتاب، این مبحث را آورده ام که اساساً اندیشه آرمان شهر از اندیشه های ایرانی وارد اندیشه افلاطون شده است. زمانی که کوروش برای یهودیان، مرکزی به مثابه آرمان شهر تأسیس می کند، افلاطون مجذوب آن می شود. بنابراین مقوله آرمان شهر در اندیشه های ما ریشه دارد و سپس به یونان رفته و بار دیگر از این طریق به اندیشه های فارابی راه یافته است و پس از او شاعران ایرانی به ویژه نظامی، جامی، عطار و سعدی این تفکر را در شعرهایشان محور اصلی قرار داده اند.

تنها همین چهار شاعری که در کتابتان از آنها نام

نگاهی به کتاب «سفید خوانی» شعرهای کوتاه محمد عزیزی

تجربه ای جدید برای عزیزی

سید محمود سجادی: از روزی که یکی از شاعران اصطلاح کاریکلماتور را برای بعضی از نوشته های طنز گونه بسیار کوتاه پرویز شاپور پیشنهاد کرد و به کار برد تاکنون حضور این ژانر نوشتاری را در عرصه نشر و نظم زیاد دیده ایم و خواننده ایم. اینک شعرهای بسیار کوتاهی از ساینندگان ایران می بینیم که در جای خود بسیار خوب و خواندنی اند، مثل برخی کتاب های شعر بسیار کوتاه غلامحسین نصیری پور و چند شاعر دیگر که امیدواریم به صورت یک اپیدمی و عارضه همگانی توسعه نیابد و شاعران به خود اجازه دهند تا کمیت شعرشان هم آنچنان که باید و شاید و در

ذهن و زبان آنها متجلی شده و روی کاغذ یا مانیتور کامپیوتر بیاید، نه این که اصرار داشته باشند شعر بسیار کوتاه بگویند، حتی اگر بیان آن احساس یا تفکر شاعرانه به کلمات و عبارات بیشتری نیاز داشته باشد. به هر حال اخیراً چاپ سوم کتاب «سفید خوانی» مجموعه شعرهای کوتاه کوتاه کوتاه آقای محمد عزیزی توسط نشر روزگار چاپ و منتشر شده و در دست شعرپژوهان و شعر دوستان قرار دارد.

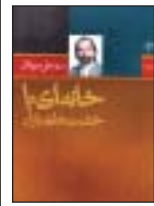
محمد عزیزی (متولد ۱۳۳۵) شاعر، نویسنده و ناشر در این کتاب کوچک و کم حجم، ۳۵۰ شعر بسیار کوتاه خود را بدون عنوان و با ذکر شماره شعر منتشر کرده است. تنها یک ساقی نامه به صورت مثنوی و در ۶۵ بیت که طبق سنت ساقی نامه سرایی صبغی عارفانه و عاشقانه دارد در آخر کتاب آمده که با سنخ و صورت باقی شعرها

کاملاً متفاوت است. پیش تر از محمد عزیزی مجموعه شعرهای «در سایه سار عشق» و «صدای نرم باران» را دیده و خوانده ایم. این هم دو نمونه از اولین و آخرین شعرهای این کتاب: تمام شد/ سر/ بریده/ خورشید/ زیر پا افتاد و شعر ۳۵۰ آخرین شعر کتاب: ما میوه کالیم/ که بر روی درختیم/ می چیندمان دست اجل/ وقت رسیدن

شاعر در این کتاب کوشیده در کمال اختصار و ایجاز و چکیدگی احساس و عاطفه و اندیشه شاعرانه خود را بیان کند و هر شعر در خط آخرش ضرباهنگی تاثیر گذار و شوکه آور- چنان که در رباعی و دوبیتی دیده می شود - داشته باشد.

تأملی در «خانه ای با خشت های باران»
سروده سید علی میربازل

نگاه بومی به شعر

«خانه ای با خشت های باران» گزیده ای از سروده های سید علی میربازل، شاعر صاحب نام شمال کشور با مضمون دفاع مقدس است که از سوی انتشارات فصل پنجم و با حمایت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس در شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و قیمت ۱۱۰۰ تومان منتشر شده است. میربازل، علاوه بر این، مجموعه شعرهای «بشت همین باران»، «بهبشت آواره من است»، «گزیده ادبیات معاصر» و «با اندوهی که عصبی من است» را هم در کارنامه ادبی اش دارد.

در این مجموعه، شاعر لحظه هایی ماندگار از دوران هشت سال دفاع مقدس سرشار از شور و شعور را که برگرفته از فضای فکری و اعتقادی اش است به تصویر کشیده است. «اینجا که ایستاده ام/ نه بارانش/ از آن من است/ نه آفتابش/ و نه آوازهایم/ تا دستی به نیاز بالا می برم/ هزاران پنجره تاریک/ گشوده می شود...»

میربازل در مجموعه «خانه ای با خشت های باران» ظریفی را در ادبیات دفاع مقدس خلق می کند که همواره آمیخته با طبیعت است و به کارگیری واژه های صمیمی و کاربرد واژگان ملموس با نگاهی شاعرانه و عاطفی را می توان از مهم ترین ویژگی های اشعار او برشمرد. شاید بتوان گفت به گونه ای، الهام از جغرافیای بومی و استفاده از واژه های ملموس با این جغرافیا به جای برخی نشانه های کلیشه ای و رایج در شعر دفاع مقدس، نقطه قوت سروده های این شاعر محسوب می شوند، چرا که حاکم شدن چنین نگاهی در شعر دفاع مقدس، در عین حال که مخاطب امروزی را از خوانش کتاب تا حدود زیادی راضی می کند نگاه عامیانه ای نیز به سروده های میربازل می دهد.

«آشیانه ام/ ایه بادی می سپارم/ بال هایم را/ به خاک/ حنجره ام را/ در دست می گیرم/ و به انتظارش بر عریان ترین شاخه ها/ خواب می روم/ باران/ با بوی تو می بارد/ ستاره/ از سمت تو می وزد/ ستاره از سمت تو می وزد/ ناگهان/ بال لرزش دست هایم/ در خواب طلایی/ سنگ می شوم.»

در حقیقت شاعر با اندیشیدن در منطقه جغرافیایی خود به خوبی توانسته از هویتش دفاع کند و مخاطب با خواندن کتاب به خوبی متوجه خواهد شد که شاعر کجایی است و در کجای این جهان پهناور، قصد شهود داشته و انگیزه های شهودی اش چه بوده است.

البته محدود کردن نگاه شاعر به فضای دفاع مقدس، بدون توجه کلان به واژه مقاومت از معیایی است که دست و پای شاعر را برای عرضه این اشعار به سایر کشورهای جهان بسته و آن را در فضای کشور مان محدود کرده است؛ حتی در مواردی شاعر نگاه کاملاً شخصی به سروده ها داشته و آنها را برای شهیدان و رزمندگان مد نظر خود سروده است.

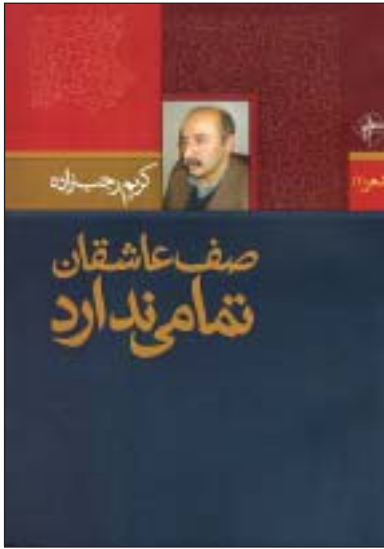
«اولین بار/ در مسجد محله/ تو را دیدم/ و تو را بوسیدم/ مظر بهار و باران گرفتیم/ آن روزها هم/ در کربلای فکه و دوکوهه و مهران و... صدایت را بوسیدم/...»

در مجموع میربازل را باید شاعری معتقد به دفاع مقدس دانست که ارزش های والای انسانی را مورد توجه قرار داده است و همواره سعی دارد به نسل امروز بفهماند که در کجا ایستاده اند و پاسدارانشان دست به چه افتخاراتی زده اند.

با کریم رجب زاده درباره مجموعه «صف عاشقان تمامی ندارد»

نگاه جهانی به پایداری واژه ها

کریم رجب زاده متولد سال ۱۳۲۶ لاهیجان، یکی از شاعران نام آشنایی است که آثاری چون «از شرق خون»، «آوازخوانی بی زبان»، «از زخم زیتون»، «قرارمان پای همین شعر»، «گزیده ادبیات معاصر شماره ۴۴»، «راز غریب ارغوان» و «اردیبهشت و این همه برف» را در کارنامه ادبی اش دارد. «صف عاشقان تمامی ندارد» عنوان تازه ترین مجموعه شعر رجب زاده است که انتشارات فصل پنجم با حمایت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس آن را در شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و قیمت ۱۲۰۰ تومان منتشر کرده است.

این مجموعه مشتمل بر ۶۹ قطعه شعر کوتاه در قالب های متنوع سپید و نیمایی و غزل و دوبیتی است.

اشعار این کتاب محدود به دوره کوتاه چند سال اخیر نمی شود و برهه ای سی ساله از دنیای شعری رجب زاده را دربرمی گیرد. وی در این باره می گوید: «برخی از قطعه های این کتاب را در دوران دفاع مقدس سروده بودم و برخی نیز حس و حال مرا از جنگ در زمان فعلی بازگو می کند که در نهایت گزیده ای از اشعار سروده شده را با مضمون پایداری در کتاب گنجاندم، البته خواننده با خوانش چنین قطعاتی به حال و هوای شعر و زمان سرودن هر یک پی می برد.»

مجموعه شعر «صف عاشقان تمامی ندارد» دارای ویژگی ای است که شاید در بسیاری از کتاب های مشابه کمتر دیده شود و آن اینکه شعرهای این مجموعه تنها درباره دفاع مقدس سروده نشده است، بلکه با نگاهی عامیانه تر، کلیت تمام جنگ ها را دربر گرفته و به سال های صلح پس از جنگ نیز اشاره دارد. راز موفقیت این مجموعه نیز در آن است که همواره حماسه و عاطفه را مورد توجه قرار داده است؛ مسیری که اگر چه بسیاری از شاعران دفاع مقدس سعی در پییمودنش داشتند، اما اغلب از نگرشی جهانی در سروده هایشان برخوردار نبوده و به چنین موفقیتی دست نیافتند.

رجب زاده در این باره می گوید: «در سرودن اشعار سعی داشتم واقعیت های عینی را در اشعارم انعکاس دهم و با چنین نگاهی که آمیخته با حس و عاطفه بوده، هم آینه وطن و هم آینه جهانی را مورد توجه قرار دادم، چراکه معتقدم شاعر امروز باید اندیشه ای جهانی با آرمان های الهی داشته باشد و در کنار وقایع موجود در دوران دفاع مقدس، اتفاقات و رخداد های دیگر کشورهای آزادیخواه جهان نظیر فلسطین، لبنان، افغانستان و رانیز از نظر دور نکند.» شاعر در این مجموعه پا را فراتر از وقایع کشورهای اسلامی و احساس همدردی با مردم مظلوم این کشورها گذاشته و به حادثه یازدهم سپتامبر سال ۲۰۰۱ نیز توجه داشته و به پایان دادن جنایات استکبار جهانی بر مردم مظلوم جهان هشدار داده است.

«یک کنار یک/ سپتامبر دو هزار و یک/ سبب بزرگ افتاد/ و نظم جهان/ فرو ریخت/ هی نسیم آواره/ گفته بودم/ باز یگوشی موقوف/ حالا/ به بهانه «القاعده»/ باران/ بی قاعده/ می بارد.»

توجه به وقایع عینی و ملموس در جنگ ها و پرهیز از نگاه سطحی نسبت به جنگ کشورمان ویژگی است که مجموعه «صف عاشقان تمامی ندارد» را به اثری قابل تامل تبدیل می کند. رجب زاده با تأیید چنین دیدگاهی در تمام سروده هایش در این مجموعه، معتقد

است: «در شرایط کنونی از کلیشه های رایج و منسوخ در شعر دفاع مقدس فاصله گرفته ایم و فضایی خالی از تنش و هیجانات ژورنالیستی و آماده برای آفرینش های هنری در سایه اندیشه ای فارغ از ملاحظات سیاسی و اجتماعی ایجاد شده است و زمان آن رسیده که چهره واقعی شعر دفاع مقدس ترسیم شود. به اعتقاد او، جنگ اساساً پدیده زیبایی نیست، اما زمانی که این جنگ به دفاع در مقابل هجوم دشمن مبدل می شود، پایداری و مقاومت انسانی به اوج خود رسیده و چهره زیبایی را از جنگ نمایان می کند.»

رجب زاده بر این باور است که موضوعات بکر و تازه زیادی در لابه لای خاطرات و دستنوشته های بر جای مانده از شهدا و رزمندگان موجود است که شناسایی، مطالعه و به کارگیری هر یک از این سوژه ها توسط شاعران دفاع مقدس بر غنای کار آنها می افزاید و در حقیقت با چنین شناختی، شعر دفاع مقدس از نگاه سطحی و پوسته ظاهری خود بیرون آمده و مکاشفه های تازه ای را پیش روی مخاطب قرار می دهد که آن را به ماندگاری می رساند. به باور او چنین شعری قابلیت ترجمه و عرضه به سایر کشورهای جهان را پیدای می کند، زیرا از زبانی مشترک و همه فهم برای مخاطبان سراسر دنیا برخوردار است. «خون/ از گلولی تو/ چکید/ دانستم/ بیداری/ زبان خاموش تمام ستاره هاست/ فراموشی؟ /هرگز/ به خاطر تو/ پای تمام گهواره ها/ شعر/ می ریزم.»

گرچه اغلب قطعه های مجموعه شعر «صف عاشقان تمامی ندارد» در قالب سپید و نیمایی (شعر نو) سروده شده اند، اما شاعر با وفاداری نسبت به شعر کلاسیک، چند قطعه را نیز در قالب غزل و

شعرهای این مجموعه تنها درباره جنگ تحمیلی سروده نشده، بلکه با نگاهی عامیانه تر، کلیت تمام جنگ ها را دربر گرفته و به سال های صلح نیز اشاره دارد

دوبیتی سروده است که نشان از اهتمام کامل رجب زاده به شعر نو و کلاسیک دارد. او تسلط بر شعر کلاسیک را لازمه سرودن شعر نو برشمرده و می گوید: برخی شاعران بدون تسلط کافی بر شعر کلاسیک به ظاهر شعر نو می سرایند، حال آن که بدون شناخت دقیق شعر کلاسیک و ساختار آن، موفقیت چندانی در سرودن شعر نو حاصل نخواهد شد.

به گفته رجب زاده، شعر سپید ظرفیت های بالایی دارد که شعر کلاسیک از آن بی بهره است. البته سرودن شعر سپید از آنجا که از قواعد و وزن خاصی تبعیت نمی کند، دشوارتر از شعر کلاسیک است. من نیز برای ملموس شدن مخاطب با شعر کلاسیک، اشعاری را که در این مجموعه در قالب کلاسیک سرودم، با شیوه نوشتاری پلکانی و نگاه امروزی مطابقت دادم. «ای عشق به جرعه ای خرابم کردی/ آگاه ز مشرب شرابم کردی/ در گستره ظلمت بی صبح و سرود/ مفهوم بلند آفتابم کردی.»

بسیاری از شاعران بر این باورند که شعر دفاع مقدس برای ماندگاری و حفظ هویت خود نیازمند تعادل بین فرم و محتواست. رجب زاده با تأیید این باور، معتقد است: فرم و محتوا هر دو به یک اندازه، در شعر دفاع مقدس نقش دارند و نمی توان قالب مشخصی را برایش تعریف کرد، اما در مفهوم کلی، این مضمون و محتوای شعر است که قالب خود را پیدا می کند.

وی که سروده های خود در مجموعه «صف عاشقان تمامی ندارد» و مجموعه های پیشین را از ایده ذهن شاعرانه اش می داند، سفارش نویسی را بزرگ ترین آفت در ایجاد رکود شعر دفاع مقدس می داند و معتقد است: «با توجه به این که شعر و ادبیات از ذهنیات شاعرانه و سلیقه هر شاعر برمی آید، سفارش پذیر نیست و زمانی که در این ورطه گرفتار شود، قطعاً به ماندگاری اش لطمه می خورد.»

به باور رجب زاده شعر دفاع مقدس ظرفیت بالایی برای جهانی شدن از طریق ترجمه به زبان های دیگر دنیا دارد، زیرا حوادث و لحظات بکر موجود در دوران هشت سال دفاع مقدس به قدری آشکار و عظیم است که انعکاس آن با زبان شاعرانه و بر اساس واقعیت های عینی، شعر دفاع مقدس را برای هر قشر و فرهنگی با هر زبان، قابل درک و لمس می کند، به شرطی که از جهان بینی کلان برخوردار باشد.

دکتر کریم مجتهدی از جدیدترین اثرش: «فلسفه در آلمان» می گوید

فلسفه می تواند تاریخ را دگرگون کند

سرنوشت ساز بود، از جمله در آلمان. این بحث از این دیدگاه مطرح شده تا عکس این حالت انزوایی و انتزاعی فلسفه هم نشان داده شود، یعنی نمی گویم کاربرد، چون کاربرد، واژه درستی در این باره نیست، بلکه منظور تعمق بیشتر و قدری موضع گیری در مقابل سطحی اندیشی و شتابزدگی و نوعی کوشش - اقل در حد کوشش - برای ایجاد اندکی تعمق بیشتر و تفکر عمیق تر است.»

با صحبت های دکتر مجتهدی پرسش دیگری پیش می آید و آن اینکه: آیا می توان از پیوند فلسفه با اجتماع - همچنان که اشاره شد برای ایجاد تعمق و تفکر بیشتر - سخن گفت بی آن که هیچ برخوردی با سیاست داشته باشد؟

مجتهدی این گونه پاسخ می دهد: «در این باره باید عقیده شخصی ام را بگویم، بله می شود. یعنی فلسفه الزاما سیاست زده نیست. تاکید می کنم الزاما نیست و از این جهت مثل علم است. برای مثال وقتی یک فیزیکدان در آزمایشگاهش کار و تحقیق می کند ممکن است از نتایج کار او بهره برداری سیاسی هم بشود - که معمولا هم می شود - ولی تکلیف خود او چیست؟ تکلیفش انجام همان تحقیق است.

من نظر شخصی ام را می گویم، اما حالا شما ممکن است بگویید عملا این طور نیست و من در پاسخ شما البته نخواهم گفت که هست و کاری به آن ندارم. شما وقتی یک تحقیق درستی را انجام می دهید، قاعدتاً رشوه ای به کسی نمی دهید و کاری با کسی ندارید، چرا که کارتان صرفاً یک تحقیق علمی است. اما این که چگونه از این کار بهره برداری شود، دیگر در آن صورت وضعیت فرق می کند. اما آنچه مسلم است در ذات فلسفه، سوءاستفاده وجود ندارد همچنان که در ذات علم هم سوءاستفاده وجود ندارد، اما بعداً می تواند بر آن سوار شود و عده ای از آن به اشکال دیگری استفاده کنند. علم و فکر و حقیقت جویی به معنای واقعی آن، آزاد است و اگر غیر از این باشد - چه در علم و چه در فلسفه - این نشان می دهد که خواسته اند آن را در جهتی نادرست سوق دهند، ولی به هر صورت در ذات آن، انحرافی وجود ندارد.»

اجتماعی - سیاسی آلمان؛ یعنی بیشتر زیربنای فرهنگی برنامه ریزی هایی است که می خواهد برای پیشرفت آلمان انجام دهد.»

دکتر مجتهدی در پاسخ به پرسش دیگر مبنی بر این که آیا از رهگذر چنین رویکردی، تفکری بدیع در این حوزه شکل گرفته است؟ اظهار داشت: «نمی گویم خیلی بدیع است. بلکه به گمانم تاکید بر روشنگری خاصی است که در انگلستان و فرانسه رایج بوده و اینها می خواهند آن روشنگری و سیادت علمی را با جامعه تا حدی آشوب گرفته آلمان آن روز وفق بدهند. یعنی بیشتر برای علوم جدید و فکر روشنگری قرن هجدهم است که کمابیش همه جا رایج است، همچنان که در اوایل قرن هجدهم در روسیه هم بطور کبیر خواست همان کار را بکنند.»

نویسنده کتاب «فلسفه و تجدد» همچنین تاکید کرد: «به عبارتی در این کتاب خواسته ام بگویم فلسفه فقط اختصاص به یادآوری چند اصطلاح صوری ندارد و صرفاً به ذهنیات نمی پردازد. بلکه نمونه هایی از آن در تاریخ دیده می شود که کاملاً ملموس و

زیادی در اروپا دارد و از طرفی درگیر جنگ - چه با اتریش و چه با فرانسه - هم هست به این فکر می افتد که برای اعتلای مملکتش باید تعلیمات فلسفی به جد گرفته شود و بعد کارهای دانشگاهی را به دست آن فیلسوف رسمی که زیر نظر خود فردریک کار می کند، یعنی کریستین وولف، می دهد و در واقع به نوعی یک نظام رسمی فکری را برای ارتقای وضع اجتماعی آلمان ترسیم می کند و به غیر از این، نزدیکی برنامه ریزی سیاسی با برنامه ریزی فلسفی هم در آن عصر خیلی علنی است.

استاد فلسفه دانشگاه تهران در ادامه، در پاسخ به این سوال که آیا این نوعی بهره گیری سیاسی از فلسفه است گفت: «نه، این الزاما سیاست نیست، بلکه یک برنامه ریزی فرهنگی است که می تواند از لحاظ سیاسی هم قابل بهره برداری برای ارتقای جامعه باشد. یعنی فردریک دوم دنبال نوعی پیشرفت است برای این که فکر می کند آلمان آن روز نسبت به فرانسه و انگلستان عقب افتاده است؛ به عبارتی، نوعی بهره برداری فرهنگی است برای بهبود وضع

«فلسفه در آلمان» عنوان جدیدترین اثر دکتر کریم مجتهدی است که به تعبیر خود از مهم ترین آثارش نیز محسوب می شود. این اثر در حال گذراندن مراحل نهایی چاپ است تا به بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران برسد. دکتر مجتهدی در گفت و گو با کتاب هفته، در همان ابتدای سخنش با این جمله که: «نگرانم این کتاب به نمایشگاه نرسد» تا حد زیادی نظر مارا به علاقه اش به کتاب و بالطبع، اهمیت آن جلب کرد. این چهره ماندگار حوزه فلسفه غرب که پیش از این با نگارش کتاب «آشنایی ایرانیان با فلسفه های جدید غرب» نام خود را به عنوان یکی از پیشگامان عرصه آشناسازی ایرانیان با آراء فلاسفه غربی به ثبت رسانده است این بار نیز با نگارش کتاب «فلسفه در آلمان» بر آن است تا تکمله ای بر آثار پیشین خود نظیر کانت، هگل و دیگر فیلسوفانی که درباره شان نوشته است، ارائه دهد. او خود در این باره می گوید: «این اثر بیشتر به متفکران بزرگ آلمانی از قرن شانزدهم تا قرن نوزدهم، یعنی عصر جدید اختصاص داده شده است و در این کتاب که در واقع مکمل آثار قبلی من است به بحث هایی پرداخته ام که در رساله های قبلی فقط به صورت اشاره آمده بود، برای مثال در این کتاب حدود ۱۰۰ صفحه به لایبنیتس اختصاص داده ام که قبلاً درباره اش خیلی کم صحبت کرده ام. همچنین راجع به «فیخته» در آثار قبلی ام کمتر صحبت شده بود که در این اثر قدری کامل تر است.

عضو موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در ادامه یادآور شد: «در بخش دیگری از این کتاب به گزارشی درباره جریانات تاریخی پرداخته ام که در کتاب های قبلی ام نبود یعنی شاید بتوان گفت «فلسفه در آلمان» در عین حال به نحوی از انحا تاریخ عصر جدید در آلمان نیز هست.»

دکتر مجتهدی در پاسخ به این سوال که آیا این کتاب را باید نوعی تاریخ فلسفه بدانیم، گفت: «نه صرفاً تاریخ فلسفه؛ علاوه بر تاریخ فلسفه، به نحوی تاریخ اجتماعی - سیاسی هم هست برای این که نشان داده ام که در قرن هجدهم، فردریک دوم که رقبای

یادداشت

سیاوش جمادی

تحولات فرهنگی

کتاب هایی که در سال های اخیر در حوزه فلسفه غرب چاپ شده تا حدودی افق امیدوارکننده ای - به ویژه در ترجمه - فرمایش می نهند. ترجمه های آثاری از هگل، یاسپرس، دریدا، هایدگر، هوسرل و ... در چند سال اخیر گام های اولیه ای است که البته کافی و بسنده نیست این ترجمه ها الزاماً به مفهوم پیروی بی قید و شرط و کپی برداری از تفکر متفکران غرب نیست بلکه راه تفکر را فارغ از وضعیت های عصری و ایدئولوژیک می گشایند. البته بیشتر آثار ترجمه شده به همت فردی مترجمانی انجام گرفته اند که شخصاً دغدغه تفکر در جهات خاصی داشته اند. از جمله می توانیم ترجمه هایی از آثار هگل را مثال بزنیم که یکی از نقاط عطف در فلسفه قاره ای و آلمانی است. البته فلسفه منحصر به فلسفه قاره ای نیست همچنان که محدود به فلسفه تحلیلی هم نمی شود، اما شناخت فلسفه قاره ای در کنار فلسفه تحلیلی، شناختی واقعی تر و انضمامی تر است.

درباره فلسفه آلمان در ایران گویا علاقه بیشتری وجود داشته است، اما این علاقه به صورت جدی و متفکرانه پیگیری نشده است. مقصود

ضروری که بدون آن هیچ چیز در جامعه اعم از پدیدارهای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... قوام نمی گیرد. جامعه ما نیز از صدر مشروطه به بعد با وضعیتی که در نسبت با جهان مدرن پیدا کرده نیاز به پیدا کردن راه درست را به گونه ای که هم پایه های سنت خودمان را از دست ندهیم و هم از جهان مدرن عقب نیفتیم همچنان احساس می کند. بعضی دوستان تصور می کنند صرف چیزی به نام تاریخ اندیشه مستقلاً می تواند وجود داشته باشد یا ما می توانیم موجد چیزی به نام تاریخ اندیشه باشیم، اما اعتقاد من بر این است تاریخ اندیشه ای وجود ندارد، تاریخ گزارش رخدادهاست و اندیشه هایی که به صورت مکتوب در آثار متفکران بیان شده اند ارتباط مستقیمی با تحولات اقتصادی و اجتماعی که در آن جامعه رخ داده دارند. تفکر غرب را باید در زمینه، زمانه و شرایط برآمدن و زایش و بالندگی اش دریافت و این تصور که الان می توانیم قرن هجده اروپا را در ایران فعلیت بخشیم توهمی بیش نیست. اما لازم است که فرآیند این تحولات را به درستی درک کنیم، چون ما جدا از کل جهان و جهان مدرن نیستیم. مدرنیته چیزی نیست که جلو ما باشد و ما قدرت انتخاب داشته باشیم ما درون آن هستیم و با همه زندگی ما پیوند خورده است از این رو باید این جهان مدرن را که چگونه زاده شده، چگونه رشد کرده و با چه بحران هایی مواجه شده را بشناسیم. آثاری هم که در این زمینه تا کنون نگاشته شده بارقه امید است که البته در ادامه، کار دراز مدتی را می طلبد، چرا که تحولات فرهنگی اساساً فرسایشی و درازمدت هستند.

از پیگیری جدی، خوانش دقیق متون و تحلیل و نقد آنها در زمینه گفتمان و سنتی است که خود ما در آن به سر می بریم. یکی از اثرات مثبت ترجمه به ویژه ترجمه آثار دشوار فلسفی به حرکت درآوردن زبان فارسی برای بیان مفاهیم و تفکراتی است که در جامعه ایران همتای آنها را سراغ نداریم. در این زمینه می توانم به ترجمه های استاد میر شمس الدین ادیب سلطانی اشاره کنم که زبان فارسی را در رویارویی با تفکر متفکران جهان و فرهنگی دیگر به چالش و کشمکش واداشته است. این تلاش البته امیدوارکننده است، ولی برای آنچه در انگیزش تفکر منتقدانه درباره سنت و گذشته خود ما لازم و حیاتی است هنوز گام های کوچکی به شمار می آیند. وضع مطلوب برای شکوفایی تفکر، به دست این یا آن فرد حاصل نمی آید، بلکه مترجمان هر یک به سهم خود فروتنانه کار می کنند، به امید رسیدن به وضع مطلوب.

در میان آثار تالیفی این حوزه نیز، تالیفات دکتر کریم مجتهدی را باید جزو آثار بسیار آموزنده به شمار آورد. ایشان با اطلاع و بدون فضل فروشی و شفاف و روشن مسائل فلسفی را برای دانشجویان تحلیل کرده اند و درباره این استاد گرانقدر و پیشکسوت چیزی نمی توانم بگویم جز این که ادای سپاس کنم.

دکتر مجتهدی توانسته اند مسائل دشواری را از جمله در فلسفه کانت و هگل به نحوی ساده و در عین حال به گونه ای که خدشه ای در این ساده سازی وارد نشود به نحو شفاف بیان و انگیزه های اولیه را برای تفکر در دانشجویان ایجاد کنند، چه، تفکر امری است واقعا

پیشنهاد چند ناشر ورزشی به برپاکنندگان بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

اجرای برنامه‌های فرهنگی - ورزشی در سالن جنبی

این روزها در اکثر محافل فرهنگی کشورمان بحث‌هایی درباره بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران شنیده می‌شود. بسیاری از اهالی ورزش، ناشران، کتابفروشان و علاقه‌مندان به مکتوبات ورزشی نیز روزشماری می‌کنند تا هر چه زودتر زمان برگزاری این نمایشگاه (۱۶ تا ۲۶ اردیبهشت ماه جاری) فرابرسد و آنها به مصلاهی بزرگ امام خمینی (ره) تهران بیایند و با تازه‌ترین کتاب‌های ورزشی از نزدیک آشنا شوند.

در این میان دانشجویان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی مشتاقانه منتظرند با حضور در این نمایشگاه که عملاً بزرگ‌ترین فروشگاه کتاب ایران نیز به حساب می‌آید، نیازهای مطالعاتی خود را آن هم با تخفیفات ویژه تهیه کنند.

پراکنندگی سردرگمی

تجربه دو دوره قبلی برپایی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران ثابت کرد کتاب‌های ورزشی به ویژه آنها که در غرفه ناشران تخصصی این حوزه در معرض نمایش و فروش قرار می‌گیرد، طرفداران و مشتاقان فراوانی دارد.

تاکنون روال بر این بود که غرفه ناشران کتاب‌های ورزشی در دو بخش از شبستان مصلا قرار داشت، به این صورت که دو ناشر تخصصی ورزشی به نام‌های «بامداد کتاب» و «علم و حرکت» در بخش ناشران دانشگاهی حضور داشتند و غرفه بقیه ناشران ورزشی نیز در چینش الفبایی سایر غرفه‌ها قرار می‌گرفت.

اگرچه پیشین‌غرفه‌ها به صورت الفبایی، راهکاری راهبردی و موثر برای چیدمان غرفه‌ها در شبستان مصلا به حساب می‌آید، اما تعداد محدود ناشران تخصصی ورزشی از یک طرف و سیل فراوان مخاطبان و علاقه‌مندان به این آثار از طرف دیگر باعث می‌شود طرح «تجمع این ناشران در یک مکان مشخص» در ذهن متبادر شود تا به این وسیله دست کم سردرگمی مخاطبان کتاب‌های ورزشی کاهش یابد.

در این راستا عده‌ای از ناشران ورزشی به حضور مجتمعی همکارانشان در نمایشگاه بین‌المللی اعتقاد دارند، از این رو دو نفر از مدیران مسئول نشر تخصصی ورزش به نام‌های مهدی صادقی (بامداد کتاب) و عباس تارانتاش (دستان) طرح «اجرای برنامه‌های فرهنگی - ورزشی در سالن جنبی بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران» را به مسئولان مربوطه در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه داده‌اند تا شرایطی فراهم شود که ناشران ورزشی با ارائه آثارشان در یک مکان مشخص به صورت مجتمع در سالن جنبی نمایشگاه، علاوه بر جذب آسان مخاطب و جلوگیری از سردرگمی علاقه‌مندان و مخاطبان کتاب‌های حوزه تربیت بدنی و ورزش، به انجام برخی برنامه‌های ویژه بپردازند، کارهایی که هرگز در دوره‌های گذشته امکان‌پذیر نبوده است.

«گسترش فرهنگ کتاب و کتابخوانی ورزشی در بین ورزشکاران و متولیان امر ورزش کشور عزیزمان یکی از مهم‌ترین مسائلی است که باید به آن پرداخته شود. کتابخوانی باید به صورت یک الگوی فرهنگی در جامعه ورزشی ایران نهادینه شود. در این راستا مهم است که ورزشکاران و عموم مردم، مطالعه کنند تا این موضوع به صورت عادی شایسته درآمده و اجرای آن بیان شده است.

در بخشی از طرح ارائه شده آمده است: «ناشران ورزشی در راستای گسترش فرهنگ کتاب و کتابخوانی مردم و به ویژه جامعه ورزشی، بر آن هستند که با توجه به پیشنهاد موسسه خانه کتاب، نسبت به برگزاری برنامه‌های فرهنگی - ورزشی در سالن جنبی بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب اقدام کنند.

گسترش فرهنگ کتاب، کتابخوانی و ترویج برنامه مطالعه روزانه در بین ورزشکاران و متولیان امر ورزش کشور عزیزمان یکی از مهم‌ترین مسائلی است که باید به آن پرداخته شود. کتابخوانی باید به صورت یک الگوی فرهنگی در جامعه ورزشی ایران نهادینه شود. در این راستا مهم است که ورزشکاران و عموم مردم، مطالعه کنند تا این موضوع به صورت عادی شایسته درآمده و

نهادینه شود. از رئوس برنامه‌های این طرح می‌توان به برگزاری مسابقات کتابخوانی ورزشی، برگزاری نشست‌های تخصصی برای بررسی موضوعات گوناگون کتاب‌های ورزشی بر حسب مخاطبان مختلف و تولید و توزیع کتاب‌های ورزشی، دعوت از قهرمانان ملی برای کتابخوانی آنها در جمع مدعوین و... اشاره کرد.

به طور یقین آنچه در برنامه ارائه شده توسط پیشنهاددهندگان یک طرح مطرح می‌شود، با آنچه به مرحله عمل درمی‌آید، ممکن است تفاوت‌هایی وجود داشته باشد، به ویژه آن که اگر اولین سال برگزاری چنین برنامه‌هایی باشد. اما اولاً انجام چنین طرحی می‌تواند به گسترش فرهنگ کتابخوانی بین اهالی ورزش و همچنین علاقه‌مندی و آشنایی عموم کتابخوانان با آثار مکتوب ورزشی منجر شود و ثانیاً از آنجا که جذابیت در روح تمامی برنامه‌های ورزشی قرار دارد، اجرای چنین طرح‌هایی می‌تواند به هر چه جذاب‌تر شدن نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران کمک کند.

این در حالی است که طرح‌هایی مشابه آن تاکنون در نمایشگاه‌های بزرگ کتاب جهان به اجرا درآمده است. مثلاً هنگامی که «پله» اسطوره فراموش نشدنی فوتبال جهان و کشور برزیل به نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت آلمان آمد، شور و حال عجیبی به محیط نمایشگاه بخشیده شد و علاقه‌مندان بسیاری به خاطر حضور او به نمایشگاه آمدند.

واقعیت این است که دو حوزه ورزش و هنر علاوه بر این که بار علمی و فرهنگی زیادی دارند، همواره در عرصه‌های گوناگون توانسته‌اند در کنار هم بیشتر بر طیف وسیعی از جامعه تاثیر بگذارند و بر زیبایی و کیفیت یک طرح یا برنامه بیفزایند.

بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از ۱۶ تا ۲۶ اردیبهشت ماه جاری با حضور ناشران داخلی و خارجی در مصلاهی بزرگ امام خمینی (ره) برگزار خواهد شد.

نگاهی اجمالی به کتاب «ورزش سالمندان»

خط به خط تا سلامتی همه سالمندان

این کتاب توسط ژاله باقری و سمانه شوندی به زبان فارسی برگردانده شده است. دکتر «پاتریشیا ای بریل» به خاطر تلاش‌هایش در زمینه بهبود سلامتی سالمندان، جوایزی را در سال‌های ۱۹۹۷، ۱۹۹۸ و ۲۰۰۱ دریافت کرده است. وی بیش از ۲۵ مقاله تحقیقی منتشر کرده و در بیش از ۱۵ کنفرانس ملی نیز مقاله‌هایی ارائه داده است.

کتاب ورزش سالمندان سه بخش دارد. در بخش اول راهکارهایی برای بهبود توانایی سالمندان، چگونگی انتخاب برنامه تمرینی مناسب، نکات ایمنی لازم و همچنین مواردی برای تشویق و ترغیب سالمندان به ورزش ارائه شده است.

بخش دوم، شامل سه برنامه تمرینی قدرتی پایه‌ای و پنج برنامه تخصصی برای سالمندان بانایزهای متنوع پانائون و همچنین برنامه پیاده‌روی برای بهبود استقامت افراد است. در بخش سوم نیز دستورالعمل و تمرینات وی را با اجبار به سمت ورزش کردن ببرند، درحالی که خیلی طبیعی به نظر می‌رسد یک فرد سالمند ابتدا به ساکن در برابر هر تغییر رفتار و موقعیتی مقاومت کند و اجبار نیز می‌تواند او را

آزرده خاطر کند. کیفیت زندگی، اثرات مثبت توانایی عملکردی و عضلات درگیر در فعالیت‌های روزمره زندگی، موضوعات گوناگون فصل اول این بخش کتاب را تشکیل می‌دهند.

از آنجا که انجام فعالیت بدنی و ورزش بدون برنامه‌ریزی صحیح حتی ممکن است به ورزشکار صدمه بزند، نویسنده، فصل دوم این بخش کتاب را به برنامه‌ریزی فعالیت بدنی برای سالمندان اختصاص داده است.

تعیین نیازها، انتخاب برنامه مناسب، تضمین اثربخشی و ایمنی تمرینات ورزشی، عضویت در گروه‌های ورزشی، ایجاد انگیزه در سالمندان برای ادامه مشارکت در کلاس‌های ورزشی و تعیین اهداف و ارزیابی آنها به عنوان عوامل انگیزشی، عناوین گوناگون این فصل را تشکیل می‌دهند.

فصل سوم بخش اول کتاب نیز به ارائه راهنمایی‌های ورزشی برای افراد مبتلا به بیماری‌های مزمن می‌پردازد. برنامه‌هایی برای بهبود توانایی عملکردی و دستورالعمل و راهنمای انجام تمرینات، بخش‌های دوم و سوم این کتاب را تشکیل می‌دهند.

چاپ اول کتاب ورزش سالمندان در شمارگان ۱۰۰۰ نسخه، ۲۰۸ صفحه و بهای ۴۰ هزار ریال از سوی نشر بامداد کتاب عرضه شده است.

سالمندی چه دوره از زندگی است؟ در دوران سالمندی روزها چگونه می‌گذرد و جسم و روح انسان که جای پای گذر زمان را در خود دارد، در آن روزها چه اوضاعی دارد؟

متأسفانه در بسیاری از موارد، نحوه کار، زندگی و حتی تغذیه افراد در دوران مختلف کودکی، نوجوانی، جوانی و بزرگسالی به گونه‌ای است که آنها در دوران سالمندی از سلامت لازم برخوردار نیستند و علاوه بر اینکه خودشان روزگار خوشی را سپری نمی‌کنند، مشکلات متعددی را نیز برای اطرافیان و حتی از نظر هزینه برای بخش درمان و بهداشت یک کشور ایجاد می‌کنند.

پرسش مهم این است که چگونه سلامتی یک انسان سالمند حفظ می‌شود تا او در دوران سالمندی نیز بتواند با استقلال کامل به حیات پرنشاطش ادامه دهد؟

پژوهش‌ها و تحقیقات انجام شده در دنیا نشان می‌دهد ورزش و انجام فعالیت‌های بدنی حساب شده می‌تواند تا اندازه بسیار زیادی به سلامتی یک فرد سالمند و شادابی زندگی او در دوران سالمندی کمک کند.

دکتر «پاتریشیا ای بریل» که تحقیقات زیادی در این باره انجام داده و شرکت مشاوره بهبود توانایی عملکردی را هم تاسیس کرده در کتاب «ورزش سالمندان» نتیجه این تحقیقات را ارائه کرده است.

ناشران از راهکارهای اصلاح الگوی مصرف در نمایشگاه بین المللی کتاب می گویند

مدیریت کارشناسانه؛ راهی برای اصلاح الگوی مصرف

الگوی مصرف بسیار متنوع شود؛ چرا که این بخش تاکنون چنان که باید و شاید مورد توجه قرار نمی گرفته و آنچنان که در خور آن است قدر نمی دیده و اگر بخواهیم به سوی الگوی صحیح مصرف حرکت کنیم، باید از اتلاف سرمایه در بخش های دیگر جلوگیری و این سرمایه ها را روانه بخش های فرهنگی، مانند حوزه نشر کنیم.

قدیانی از این مقدمات این گونه نتیجه می گیرد که اصلاح الگوی مصرف در نمایشگاه تنها می تواند در مدیریت صحیح و جابه جایی سرمایه تحقق یابد.

اما او برخلاف جریزه دار و کیان افراز معتقد است که نمی توان برای نبل به اصلاح الگوی مصرف یک سیستم ارزشیابی برای قضاوت در مورد ناشران بنا کرد. مدیر نشر قدیانی این گونه استدلال می کند که از آنجا که وزارت ارشاد به طور کلی بر حوزه نشر و کتاب اشراف دارد، در شأن این وزارتخانه نیست که برای حضور داشتن یا حضور نداشتن ناشران به طرقی چون ارزشیابی، میان ناشران تفاوت قائل شود. هر چند می توان چنین قضاوتی را درباره نحوه حضور داشتن یا نداشتن ناشران در نمایشگاه کتاب انجام داد.

در این میان محسن مهرآبادی مدیر مسئول انتشارات فرهنگ گستر که با حدود ۲۰۰ عنوان کتاب در بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب مشارکت خواهد داشت، یادآور شد که نباید با نگاه سطحی به فرمایشات مقام معظم رهبری به عرصه های فرهنگی کم توجهی شود. وی در باره پیام نوروزی مقام معظم رهبری گفت: یکی از بهترین دوران حیات فرهنگی کشور ما، زمان ریاست جمهوری مقام معظم رهبری بود که ایشان مسئولیت اجرایی داشتند و همیشه رسیدگی به امور فرهنگی در صدر کارها بود.

مهرآبادی نیز مانند نادر قدیانی اعتقاد دارد که با توجه به اهمیت انکار ناپذیر حوزه های فرهنگی، اگر بخواهیم تعبیر درستی از اصلاح الگوی مصرف داشته باشیم، باید از تخصیص سرمایه در بخش های دیگر بکاهیم و این سرمایه ها را وارد حوزه های فرهنگی کنیم.

مهرآبادی در ادامه به ماهیت نمایشگاه بین المللی کتاب در ایران و نسبت آن با اصلاح الگوی مصرف کالای فرهنگی پرداخت. به نظر او ناشران نباید به نمایشگاه به عنوان یک منبع درآمد و فرصتی برای فروش بنگرند و در عوض باید نمایشگاه فرصتی برای نشست های فرهنگی، تعامل ناشران با یکدیگر، اطلاع از خواسته های جامعه فرهنگی و مخاطبان کتاب، گفت و گو برای انعقاد قرارداد و شرکت در کارگاه های آموزشی باشد.

مدیر انتشارات فرهنگ گستر در توضیحاتی بیشتر می گوید: «نمایشگاه های کتاب در سراسر دنیا مانند یک ویترین هستند و نه فروشگاه. در واقع، این نمایشگاه ها با معرفی ناشران و کتاب ها و انواع قراردادهایی که در نمایشگاه فرصت انعقادشان پیش می آید، بستر و زمینه رونق بازار کتاب را فراهم می کنند.»

او این بحث خود را در پیوند با اصلاح الگوی مصرف در حوزه کتاب و به ویژه نمایشگاه بین المللی کتاب می داند؛ چرا که معتقد است در چنین شرایطی می توان به نهایت بهره وری از نمایشگاه رسید. مهرآبادی توضیح می دهد که ناشران در شرایط فعلی بیش از آن که به کسب تجربه و شرکت در کارگاه های آموزشی بپردازند، صرفاً دغدغه فروش دارند و نمایشگاه به جای آن که بستر فروش یکساله را فراهم کند، خود فرصتی برای فروشی یک هفته ای است.

ناشرانی که تمام سرمایه خود را صرف تولید آثار مفید و سازنده کرده اند بیشتر فراهم می شود؛ در نتیجه بیشتر، آثار پرمايه و وزین چاپ می شود تا آثار سطحی. کیان افراز نتیجه می گیرد که با اتخاذ چنین رویکردی به سمت طراحی یک الگوی مصرف سر و سامان یافته تر به نمایشگاه خواهیم رفت. علاوه بر این، ناشری که آثار فاخر تولید می کند، هنگامی که امکان فروش بهتری در نمایشگاه داشته باشد، به فعالیت فرهنگی مثبت خود و چاپ آثار ارزشمند ادامه می دهد و الگوی مصرف کالایی فرهنگی چون کتاب، در فضاهای فکری و فرهنگی نیز اصلاح می شود.

کیان افراز در ادامه می گوید: «انتشارات افراز سال بسیار پرکاری را پشت سر گذاشته است. ما امسال با هفتاد و پنج اثر چاپ اول در نمایشگاه شرکت می کنیم و از نظر کمی آمار بسیار بالایی داریم؛ اما نمی توان از حق گذشت که تنها تعداد عناوین کتاب نمی تواند معیار و ملاک مناسبی برای اختصاص فضا به انتشاراتی ها باشد.»

مدیر انتشارات افراز که دارای آثاری تالیفی چون «تئاتر در گذر زمان» و «جادوی صحنه» است، در این زمینه به وزارت ارشاد و معاونت فرهنگی پیشنهاد می دهد که این معاونت به عنوان مسئول برگزاری نمایشگاه می تواند تیم هایی تخصصی در زمینه های مختلف چون ادبیات، تاریخ و دیگر حوزه ها تشکیل دهد که این تیم ها وظیفه ارزشگذاری آثار مختلف را داشته باشند و بر مبنای نظر کارشناسی، فضایی در خور آثار هر انتشاراتی را در اختیار آن قرار دهند.

به گمان نادر قدیانی مدیر انتشارات قدیانی باید به مسئله اصلاح الگوی مصرف در سطحی کلان نگریست. او در ابتدا به آسیب شناسی مشکلات نبود نگاه کلان در بحث اصلاح الگوی مصرف می پردازد و می گوید: «برخی تصور می کنند که اصلاح الگوی مصرف، تنها به معنی صرفه جویی است. اگر این دیدگاه را کنار بخشی نگرانی قرار دهیم، می بینیم که بخش های ضعیف چقدر در معرض خطر قرار می گیرند. فرض کنید که بخشی همیشه دچار کم توجهی بوده است؛ حال اگر بخواهیم در همین بخشی که پیش از این هم سرمایه ای را که مستحق آن بوده دریافت نمی کرده صرفه جویی کنیم، این بخش دچار مشکل می شود. به این ترتیب، اصلاح الگوی مصرف به شرطی رعایت می شود که سهم هر بخش، چنان که حق آن است، ادا شود.»

به نظر مدیر انتشارات قدیانی که امسال با ۱۳۰ اثر جدید در نمایشگاه شرکت خواهد کرد؛ بخش کتاب و نشر از حوزه هایی است که می تواند از اصلاح

الگوی مصرف در همه زمینه ها می داند.

اما او مهم ترین شاخص رعایت الگوی مصرف صحیح در نمایشگاه بین المللی کتاب را جایگزین شدن کیفیت به جای کمیت توصیف می کند و می گوید: «باید در تمام ابعاد برگزاری نمایشگاه از گزارش های پر از عدد و رقم به سمت ارتقای کیفیت برویم و سعی کنیم تا معیارمان برای اختصاص انواع تسهیلات به موسسات نشر مختلف، کیفیت کار آنها باشد. به عنوان مثال، این که در مورد تخصیص فضا به ناشران، تنها عنوان ها را در نظر بگیریم کافی نیست و باید به طرق مختلف و با ابزارهایی علمی، بدون هیچ جهت گیری خاصی، کیفیت آثار ناشران را هم در میزان فضایی که به آنها اختصاص می دهیم، لحاظ کنیم.»

عبدالکریم جریزه دار از اقدام امسال معاونت فرهنگی که به جز تعداد عناوین منتشر شده توسط ناشران، ملاک های دیگری چون تعداد صفحات کتاب و تعداد آثار برگزیده هر انتشاراتی در جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی را نیز در تخصیص غرفه لحاظ کرده است، تقدیر کرد و این شیوه را در جهت رعایت انصاف و حقوق ناشران مفید و ثمربخش دانست.

مدیر انتشارات افراز نیز درباره لحاظ کردن کیفیت کتاب ها علاوه بر تعداد آنها نظری مشابه عبدالکریم جریزه دار دارد و معتقد است که با این رویکرد به سمت احیای اصلاح الگوی مصرف کالای فرهنگی پیش خواهیم رفت.

اعظم کیان افراز توضیح می دهد که اساسا اگر تنها کیفیت علمی و ارزش محتوایی کتاب های هر انتشاراتی ملاک تخصیص فضا به ناشران باشد، از اتلاف سرمایه جلوگیری خواهد شد؛ چرا که در این صورت کتاب های سطحی و انتشاراتی هایی که بیشتر فعالیت شان را معطوف به چاپ گردآوری ها یا کتابسازی ها کرده اند، فرصت حضور در نمایشگاه را نخواهند یافت و امکان حضور پررنگ تر برای

طی شماره های پیشین کتاب هفته، به بررسی ابعاد مختلف اصلاح الگوی مصرف در حوزه های فرهنگی و به ویژه حوزه کتاب و نشر از دیدگاه نویسندگان، اساتید دانشگاه، اصحاب رسانه و تکاپوگران عرصه های فرهنگی پرداختیم. عموم این صاحب نظران عقیده داشتند که بسامان کردن الگوی مصرف، علاوه بر این که امری بسیار ضروری است، باید به صورت یک فرهنگ نیز درآید؛ به این معنی که نباید این مفهوم را تنها به زمینه ای خاص محدود کرد و الگوی مصرف ما ایرانیان باید در همه شئون زندگی تغییر کند. البته بنا به نظر این کارشناسان، اصلاح الگوی مصرف همیشه به معنی صرفه جویی نیست، بلکه در بسیاری از موارد باید تمرکز سرمایه ها از بخشی به بخش دیگر منتقل شود. به این ترتیب و با در نظر گرفتن این دیدگاه کارشناسی که ما در همه فعالیت هایمان احتیاج به یک بازنگری، با توجه به یک الگوی مصرف صحیح داریم، در این گزارش سراغ عده ای از ناشران رفته ایم تا ضمن اطلاع از نحوه حضور آنها در بیست و دومین دوره نمایشگاه بین المللی کتاب، نظرات ایشان را نیز در مورد شیوه هایی که می توان از طریق آنها از اتلاف وقت، سرمایه و انرژی جلوگیری کرد جویا شویم.

انتشارات اساطیر امسال با بیش از پانصد عنوان کتاب در نمایشگاه بین المللی شرکت خواهد کرد که بسیاری از این آثار در کتاب هایی مرجع با موضوعات ادبیات فارسی، تاریخ، فلسفه و عرفان ایرانی اسلامی تشکیل می دهند. این انتشارات حدود ۳۰ عنوان کتاب جدید نیز در این نمایشگاه ارائه می کند که به گفته عبدالکریم جریزه دار، دو اثر مهم در این میان، دوره پنج جلدی مجله یادگار (از سال ۱۳۲۳ تا ۱۳۲۸) به کوشش عباس اقبال آشتیانی و دایرة المعارف بزرگ ایران شناسی در ۵ جلد و ۴۴۰۰ صفحه است.

مدیر انتشارات اساطیر پس از این اشاره کوتاه درباره چگونگی حضور نشر اساطیر در نمایشگاه کتاب، به موضوع اصلی بحث، یعنی اصلاح الگوی مصرف در نمایشگاه امسال می پردازد. او بر خورد کارشناسانه معاونت فرهنگی و مدیران نمایشگاه را در سال جاری نشان دهنده عزم آنان برای رسیدن به نهایت بهره وری می داند و می گوید: «می توان پیش بینی کرد که امسال یک گام مثبت در برگزاری نمایشگاه برداشته خواهد شد. این را می توان از مقدمات برگزاری نمایشگاه دریافت. پس از نمایشگاه سال گذشته، جلسه ای از سوی معاونت فرهنگی وزارت ارشاد برگزار شد که طی آن از ناشران خواستند همه نظرات انتقادی و پیشنهادی خود را مطرح کنند. ناشران نیز کاستی ها را گفتند و مدیران از این نظرات در برگزاری نمایشگاه امسال بسیار سود جستند.»

به زعم جریزه دار استفاده از این نظرات موجب می شود که از بسیاری از دوباره کاری ها و اتلاف سرمایه و انرژی در بخش های غیر ضروری جلوگیری شود و این سرمایه ها در بخش هایی دیگر متمرکز شود که این نوع مدیریت خود، به اصلاح الگوی مصرف می انجامد.

اما مدیر نشر اساطیر یکی دیگر از مصداق های حرکت به سمت بسامان شدن شیوه برگزاری نمایشگاه را تثبیت مدیران نمایشگاه می داند. به باور او تثبیت مدیران در جایگاه های پیشین خود سبب شده است تا آنها از تجربه سال گذشته در برنامه ریزی های امسال بهره ببرند و برای رفع تنگناها گام بردارند. به ویژه که این مدیران تا یک ماه پس از نمایشگاه سال پیش، تحقیقاتی کارشناسی برای رفع مشکلات انجام داده اند. این ناشر برگزیده کشورمان چنین برخورد علمی و دقیقی را یکی از عوامل تحقق

یکی از بهترین دوران حیات فرهنگی کشور ما زمان ریاست جمهوری مقام معظم رهبری بود که ایشان مسئولیت اجرایی داشتند و رسیدگی به امور فرهنگی در صدر کارها بود

میشم رحیمی

گفت و گو با میشل بوتور، نویسنده فرانسوی

«ساروت» را دوست داشتم، از «رب‌گریه» خوشم نمی‌آمد

یک کتاب، کتاب بعدی را شروع می‌کردم، اما بعضی طرح‌ها ۱۰ سال وقت مرا می‌گرفت تا تحقق پیدا کند. هر چه از عمرم می‌گذرد، این کار وقت بیشتری می‌گیرد. اکنون روی کتاب‌هایی کار می‌کنم که سی سال از تاریخ طرح اولیه آنها می‌گذرد. بوتور یکی از نویسندگان مهم جنبش «رمان نو» ادبیات فرانسه به‌شمار می‌آید. وی در این باره می‌گوید: «رمان نو تلاقی افرادی بود از گروه‌های مختلف با تحصیلات مختلف که سن و سال متفاوتی داشتند. اما همگی آنها برای ساختن چیزهایی که از جهاتی به هم شباهت داشت، نسبت به برخی چشم اندازهای واقعیت معاصر حساس و به شکلی از دیگران متمایز بودند. اما هیچ شباهتی به گروه سوررئالیست‌ها نداشتند.» وی می‌افزاید: «می‌دانید که سوررئالیست‌ها هر روز دور هم جمع می‌شدند، اما رمان نویی‌ها یکدیگر را نمی‌شناختند. البته بعد از مدتی این افراد یکدیگر را شناختند، اما نه به آن صورت که گروهی منسجم و فشرده تشکیل دهند. رمان نو مکتب هم نبود، زیرا برای آن که مکتبی وجود داشته باشد، به یک استاد و تعدادی شاگرد نیاز است. به هر صورت من جای دیگری و در حال مسافرت بودم.» بوتور در ادامه می‌گوید: «البته که گاه به پاریس بازمی‌گشتم و مشتاق دیدار دیگر نویسندگان بودم. از رب‌گریه زیاد خوشم نمی‌آمد، اما به ناتالی ساروت علاقه داشتم. او را بسیار تحسین می‌کنم. همه رمان نویی‌ها را می‌شناسم، اما مدت هاست که بیشترشان را ندیده‌ام.»

بوتور با بیان این که دیگر خیلی کم فلسفه می‌خواند می‌گوید: «گاهی آثار فیلسوفان را می‌خوانم، اما به عنوان نویسنده آنچه در آثار این نویسندگان برایم جالب است، شیوه نگارش و تخیل آنهاست.» وی به طور کلی ترجیح می‌دهد که نوشته‌های نویسندگان معاصر را نخواند و به جای آن گاه‌گاهی سری به کتب کلاسیک فلسفه بزند. وی یکی از نویسندگانی است که در دل گونه‌های مختلف ادبیات فرانسه رشد و نمو کرده است. به عنوان نمونه آشنایی بوتور با سوررئالیسم از طریق کتاب‌هایی آغاز شد که در زمان جنگ مخفیانه به دستش می‌رسید. وی همچنین با چهره‌هایی دمخور بود که با گروه سوررئالیست‌ها آشنایی داشتند، اما هرگز جزو سوررئالیست‌ها نشد. وی در پاسخ به این پرسش که نوشتن را چگونه آغاز کرده است، می‌گوید: «از آن روزی که نوشتن را یاد گرفتم، همواره می‌نوشتم. بسیار می‌نوشتم، اما در نوشتن آنچه نوشته‌ام با مشکلات زیادی روبه‌رو بودم. گاهی به کتاب‌هایی که نوشته‌ام نشان می‌دهد که شخصیت‌ها به سادگی سخن می‌گویند. مطمئناً در اصل، نوعی سادگی وجود داشته است؛ به عبارت دیگر، من بسیار صحبت می‌کنم و کلماتی به کار می‌برم که با حالت من نزدیکند.» وی می‌افزاید: «اکنون نیز دشواری‌های بسیاری دارم و روی نوشته‌هایم زیاد کار می‌کنم و این دقیقاً به دلیل مشکلاتی است که لحن گفتار به وجود می‌آورد. به تکنیک‌های اندکی

شبیبه به تکنیک‌های شعر قدیم احتیاج دارم که به من کمک کند بنویسم و تصور خود را به کار گیرم. به همین دلیل برای نوشته‌هایم زمان زیادی صرف می‌کنم، آنها را زیاد اصلاح و ویرایش می‌کنم؛ همیشه همین‌طور بوده است.» به عقیده بوتور این نکته یکی از مسائلی است که بین وی و سوررئالیسم فاصله انداخته است. وی درباره‌چگونگی نوشتن و کار روی کتاب‌هایش می‌گوید: «در نخستین کتاب‌هایم به محض تمام شدن

میشل بوتور، نویسنده و پایه گذار جریان رمان نو، سال ۱۹۲۶ در مون-آن-بارو در شمال فرانسه به دنیا آمد. سال ۱۹۲۹ به پاریس رفت و با آغاز جنگ جهانی دوم مجبور به ترک آن شهر شد. در ۱۹۴۰ دوباره به پاریس بازگشت و پس از پایان دوره دبیرستان تصمیم به ادامه تحصیل گرفت، ولی پیشرفتی در این زمینه نداشت. در نهایت استعداد خود را در رشته فلسفه یافت و پس از اخذ مدرک در این رشته، به تدریس پرداخت. نخستین رمان او با عنوان «پاساژ میلان» در سال ۱۹۵۴ چاپ شد. پس از آن به ترتیب «صرف وقت»، «دگرگونی»، «درجات» و... را منتشر کرد. در گفت‌وگویی که در ادامه می‌آید، این نویسنده به شرح نویسندگی خود و تأثیرپذیری اش از محیط اطراف می‌پردازد. وی درباره استادانی که در طول تحصیل داشته است می‌گوید: «استادان زیادی داشتم، اما دو نفر از آنها بر من بسیار تأثیر گذاشتند. یکی گاستون باشلار و دیگری ژان وال. باشلار که در سوربن استاد فلسفه علم بود. برای ژان وال اهمیت زیادی قائل بودم. او از من خواست به کالج فلسفه بروم. در آغاز منشی این کالج بودم و سپس فعالیت‌هایم بیشتر شد.» وی درباره کالج فلسفه می‌افزاید: «این مؤسسه در آغاز کالج فلسفه نامیده می‌شد، اما پس از مداخله وزیر آموزش و پرورش، نام آن به سمینارهای فلسفی تغییر کرد. درمردتی که منشی آن کالج بودم، در همه کنفرانس‌ها شرکت می‌کردم و با افراد جالبی از هر گروه آشنا شدم که چیزهای زیادی به من آموختند.»

در هفته گذشته از نظر انتشار کتاب‌های چاپ اول- انتشارات کلون فرهنگی آموزش با چهارده عنوان کتاب برگزیده‌ترین ناشر؛ منصور فلاهی با چهار عنوان برگزیده‌ترین مؤلف؛ و بهرنگ رحیمی با سه عنوان برگزیده‌ترین مترجم بوده‌اند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های بزرگسال

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتابها
بزرگترین کتاب و بیشترین شمارگان	۱۰۰۰ ریل ۳۰۰۰۰۰ نسخه	روحانه رسول الله (ص) حضرت امام حسن مجتبی (ع) اقتباس از مقدمه‌ای در اصول دین، وحید طرابلسی، ناشر: مدرسه باقر العلوم (ع)، چاپ ۳۶٫۴ صفحه
گزارشگران کتاب	۳۶۰۰۰۰ ریل	دیوان دوازده پروین انجمنی، مهدی افشار، ناشر: واژه‌آرا، چاپ ۱۰، ۶۸۰ صفحه، ۴۵۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۷۲ مرتبه	حکایت دولت و فزونی، مارگ فیشر، گیتی خوشدل، ناشر: قطره، ۱۲۰ صفحه، ۸۰۰۰ نسخه، ۱۸۰۰۰ ریل
کمترین شمارگان	۱۵۰ نسخه	نعلی اندیشه ایرانی در ادبیات عباسی، سیدمحمد موسوی طریقی، ناشر: دانشگاه سمنان، چاپ ۲۵۲٫۱ صفحه، ۴۵۰۰۰ ریل
بیشترین صفحه	۱۵۴۰ صفحه	جسوه قوانین و مقررات حقوقی همراه با آراء وحدت رویه، نظریات نظریات تسویتی، نظریات اداره حقوقی و تدوین قوانین فقه فقهائیه نظریات مجمع... ناشر: دوران، چاپ ۱۷، ۳۰۰۰۰ نسخه، ۲۰۰۰۰ ریل
کمترین صفحه	۱۶ صفحه	یا بریم نولد شب پر ستاره (امادشنامه) جان پاریکشت، بهرنگ رحیمی، ناشر: لیلایا، چاپ ۱، ۲۲۰۰ نسخه، ۵۰۰۰ ریل

شاخص‌های آماری کتاب‌های کمگرددترین

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتابها
بزرگترین کتاب	۸۶۰۰ ریل	کتاب کار تعلیمات اجتماعی چهارم دبستان، پرستو خدادادی نولد، ناشر: برای دانش، چاپ ۷۲٫۳ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه
گزارشگران کتاب	۱۱۰۰۰۰ ریل	رباعیات و کاربرد آن در مدیریت (۱ و ۲) همراه با سوالات کنکور کارشناسی ارشد برای دانشجویان رشته‌های مدیریت (استثنی، بازرگانی، دولتی، پسته، جهادگرایی) - (اسم) ابراهیمی، ناشر: هستان، چاپ ۱۲، ۶۸۸ صفحه، ۱۵۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۵۶ مرتبه	بررسی‌های چهارگانه‌های شیمی (۱، ۲) بهمن بازرگانی، ناشر: ستارگان، ۲۴۴ صفحه، ۴۰۰۰ نسخه، ۶۸۰۰۰ ریل
بیشترین شمارگان	۱۰۰۰۰ نسخه	کتاب کار تعلیمات اجتماعی چهارم دبستان، پرستو خدادادی نولد، ناشر: برای دانش، چاپ ۷۲٫۳ صفحه، ۸۶۰۰۰ ریل
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	کارنامه ازبون کارگانی به کارشناسی ناپوسته سال ۱۳۸۷، ناشر: سازمان سنجش آموزش کشور، مرکز انتشارات، چاپ ۶۰، ۱۰۰۰۰ ریل

تعداد ناشران در این هفته	تعداد کتاب‌های بدون قیمت	تعداد پدیدآورندگان			
		مؤلف *		مترجم	
		زن	مرد	زن	مرد
۲۸۲	۱۰۶	۱۳۰	۷۶۱	۵۳	۱۷۶

* مؤلف: تمامی پدیدآورندگان شده هستند. نام: گریلر، سند، مصحح: و... به جز مترجم

گزارش آماری هفته

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش کتابداری و اطلاع‌رسانی خانه کتاب و بر اساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این مؤسسه ارائه می‌شود. از شنبه ۸/۱۳/۲۴ تا چهارشنبه ۱۰/۱۳/۲۴. عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب‌ها در موضوع علوم عملی و سپس آموزشی و کمگرددترین بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات دین، ادبیات، علوم اجتماعی و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب‌های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تألیف *	ترجمه	چاپ اول	بازچاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	صفحه متوسط
۱	کلیات	۲۲	۲۰	۱۲	۱۶	۱۶	۲۱	۱	۳۱۵۸	۳۹۸
۲	فلسفه و روانشناسی	۵۰	۲۵	۲۵	۱۹	۲۱	۴۲	۸	۲۷۴۷	۲۲۴
۳	دین	۱۵۰	۱۳۵	۱۵	۶۷	۸۳	۹۲	۵۸	۲۲۶۴	۲۴۶
۴	علوم اجتماعی	۱۰۵	۸۹	۱۶	۴۴	۶۱	۱۰۲	۳	۲۵۷۱	۳۰۷
۵	زبان	۴۱	۳۲	۸	۲۳	۱۸	۲۹	۲	۲۷۲۴	۲۴۷
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۳۶	۲۴	۱۲	۱۴	۲۴	۳۶	۰	۲۶۲۲	۲۸۸
۷	علوم محلی	۱۶۲	۱۰۱	۶۱	۷۶	۸۶	۱۵۲	۱۰	۲۵۱۶	۳۰۱
۸	هنر	۲۱	۹	۱۲	۱۳	۸	۲۱	۰	۱۹۰۷	۲۲۰
۹	ادبیات	۱۴۷	۱۱۴	۳۳	۹۴	۵۴	۱۲۸	۹	۲۲۲۲	۲۴۶
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۲۸	۲۴	۴	۱۵	۱۳	۲۶	۲	۲۴۸۰	۲۵۹
۱۱	آموزشی و کمک درسی **	۱۵۸	۱۵۴	۴	۱۵۴	۲۴	۱۵۴	۱	۳۱۱۵	۲۴۵
۱۲	کودک و نوجوان	۸۲	۵۵	۲۷	۱۷	۶۸	۷۶	۶	۳۶۰۵	۶۲
جمع بندی		۷۸۲	۳۳۰	۴۲۰	۹۲	۱۱۲	۱۰۰	۳۰۰	۳۰۰	۳۶۰

* «تألیف» به تمامی آثاری اطلاق می‌شود که ترجمه ندارند. آثاری چون تصحیح، تدوین، گردآوری، تحقیق، شعر و نظائر آن. ** «کودک و نوجوان» به موضوع آموزشی و کمک درسی، کتاب‌هایی است که به نوعی با مواد درسی و برنامه‌های آموزشی تمام طبقه تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان مربوط هستند و مخاطبان آنها دانش‌آموزان از پیش‌ابتدایی تا دبیرستان هستند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کودک و نوجوان

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتابها
بزرگترین کتاب	۲۵۰۰۰۰ ریل	دایره المعارف اینترنتی، رامین کرود، منوچهر اکبر لو، ناشر: محراب قفس، چاپ ۰٫۱ صفحه، ۲۳۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۱۶ مرتبه	راهنمای محاسبه میزبانی آموزش تطبیقی و سواد دانش آموزان پیش از دوره ریاضی و راهنمای تحصیلی، سهیلا پریمی، ناشر: ایوه‌ما، ۱۰۴ صفحه، ۳۰۰۰۰ نسخه، ۲۰۰۰۰ ریل
بیشترین شمارگان	۱۵۰۰۰ نسخه	جنگل، سوزنیان نادر، ناشر: سورا، چاپ ۰٫۴ صفحه، ۱۲۰۰۰ ریل
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	داستان‌های نامتعارف، رویه نالد، گیتی گزگانی، ناشر: کاروان، چاپ ۰٫۴ صفحه، ۳۶۸، ۵۵۰۰۰ ریل
بیشترین صفحه	۵۲۸ صفحه	دایره المعارف مدرسه ویژه کودک و نوجوان، امیر صالحی طاقانی، ناشر: محراب قفس، کتاب‌های بوقتاب، چاپ ۵۰، ۳۳۰۰۰ نسخه، ۳۰۰۰۰۰ ریل

جیمز گراهام، درک ویلر و ... درگذشتند

هفته درگذشتگان

و از ۱۸ سالگی با چاپ مقاله در روزنامه‌ها و مجلات ادبی، فعالیت خود را در حوزه ادبیات آغاز کرد. وی همچنین مدتی عهده‌دار وزارت فرهنگ فرانسه بود. جیمز دی هاستون نویسنده کانادایی که در کارنامه ادبی اش آثار متعددی در ژانر رمان، مجموعه داستان کوتاه و مجموعه مقالات ادبی به چشم می‌خورد، از جمله دیگر نویسندگان درگذشته هفته گذشته بود. وی هنگام مرگ ۷۵ سال داشت. هاستون ۹ رمان مثل «گذر از کوهستان برفی»، «پرنده‌ای از بهشت»، «آخرین بهشت»، «شوخی» و ... را به رشته تحریر درآورده جوایز ادبی معتبری چون جایزه ادبی کتاب سال آمریکا، جایزه ادبی انجمن کتابخانه‌ها و انجمن قلم آمریکا، جایزه ادبی کری مک ویلیام و ... را از آن خود کرده است.

هاستون علاوه بر نوشتن، به موسیقی نیز علاقه‌مند بود و نواختن ساز یکی از دلمشغولی‌های دو دهه پایانی زندگی او محسوب می‌شد. وی در سال‌های پایان عمرش علاوه بر تدریس شیوه‌های داستان‌نویسی به شاگردانش، به آموزش موسیقی نیز می‌پرداخت. هاستون علاوه بر نوشتن رمان و آثار غیرادبی اش، مجموعه مقالات خواندنی و داستان‌های کوتاهی دارد که فرصت گردآوری و انتشار آنها را به دست نیاورد. او یادداشت‌ها و داستان‌های مختلفی را در روزنامه‌های نیویورک تایمز، رولینگ استون، اتن ریدر، هفته‌نامه لس آنجلس تایمز و ... تا امروز منتشر کرده است.

مارگارت داربل نویسنده ۶۹ ساله انگلیسی نیز هفته گذشته از دنیای نویسندگی خداحافظی کرد. این نویسنده که آثاری چون «فقس تابستانی پرنده»، «بار سنگین»، «ملکه قرمز» و «بانوی دریا» را در کارنامه ادبی اش دارد درباره خداحافظی اش از دنیای نویسندگی می‌گوید: «ابدا دوست ندارم مثل بسیاری از نویسندگان که در آثارشان به تکرار گویی و مرور دوباره خود می‌پردازند، به این مسئله دچار شوم. باید پذیرفت که هر نویسنده‌ای روزی به پایان راه می‌رسد. باید هوشیار بود، پذیرفت و از نوشتن داستان‌های تکراری پرهیز کرد. اتفاقی که ناخواسته و نادانسته برای بسیاری از نویسندگان بروز می‌کند.»

آخرین اثر داربل «بانوی دریا» در سال ۲۰۰۶ جایزه برتر منتقدان ادبی، جایزه برترین زندگینامه ادبی را نیز از آن خود کرد. ناشر آثار این نویسنده معتقد است داربل هنوز توانایی زیادی برای نوشتن دارد و شاید بهتر است بعد از یک دوره کناره‌گیری کوتاه مدت دوباره به دنیای نوشتن بازگردد.

جک دی هانتز خالق «وضعیت آبی» که در این رمان به خوبی حوادث جنگ جهانی اول را به تصویر کشیده

جی جی بالارد، نویسنده رمان‌های «برج»، «امپراتوری خورشید» و «تصادف» و از نویسندگان مطرح ادبیات پست مدرنیستی در سن ۷۸ سالگی در لندن درگذشت.

مارگریت هن بوی، کارگزار وی به رویترز گفت این نویسنده یکشنبه در منزلش در غرب لندن درگذشت. وی از سال‌های ۱۹۶۰ در این خانه زندگی می‌کرد. این نویسنده انگلیسی که از برخی آثار او جمله «تصادف» و «امپراتوری خورشید» اقتباس سینمایی شد، سال‌ها از بیماری سرطان پروستات رنج می‌برد. بالارد را یکی از نویسندگان گونه‌ادبیات پست مدرنیستی نیز می‌دانند. مشهورترین رمان‌های وی در این عرصه «تصادف» و «برج» نام دارند. او در «تصادف» حکایت آدم‌هایی را به تصویر می‌کشد که خوی انسانی خود را فراموش کرده‌اند. اقتباس سینمایی «تصادف» را دیوید کراننبرگ کارگردانی کرد.

جیمز گراهام بالارد (مشهور به جی جی بالارد) ۱۵ نوامبر سال ۱۹۳۰ در شانگهای متولد شد. وی تا سال‌های نوجوانی و جنگ دوم جهانی در این کشور به سر برد و همین نکته دستمایه رمان «امپراتوری خورشید» قرار گرفت که از جمله مهم‌ترین رمان‌های وی به شمار می‌آید. اقتباس سینمایی «امپراتوری خورشید» را استیون اسپیلبرگ کارگردانی کرد که ماجرای آن به آغاز جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۱ برمی‌گردد. این داستان حکایت یک پسر بچه اشراف زاده انگلیسی است که همراه خانواده اش در چین زندگی می‌کند و پس از حمله ژاپن، اسیر می‌شود. از دیگر آثار این نویسنده که همواره محیط خشن و ماشینی زده غرب را به تصویر می‌کشید می‌توان به «صدای زمان و داستان‌های دیگر» (۱۹۶۲)، «بیلینوم» (۱۹۶۲)، «مرد ناممکن» (۱۹۶۶)، «جزیره بتون» (۱۹۷۴) و «شب‌های کوانتین» (۱۹۹۶) اشاره کرد. کتاب‌های «برج»، «منطقه مصیبت زده» و «امپراتوری خورشید» از جمله آثار بالارد به شمار می‌آیند که به فارسی ترجمه شده‌اند. همگی این آثار را علی اصغر بهرامی به فارسی برگردانده است.

در کنار بالارد نویسگانی چون موریس دروئون (خالق تیستوی سبز انگشتی)، جیمز دی هاستون، مارگارت داربل، جک دی هانتز و درک ویلر نیز از جمله دیگر نویسندگانی بودند که هفته گذشته درگذشتند.

موریس دروئون که او را با اثر مطر حش «تیستوی سبز انگشتی» می‌شناسیم، نویسنده و عضو آکادمی فرانسه و برنده جایزه ادبی گنگور سال ۱۹۸۴ در سن ۹۰ سالگی درگذشت. دروئون متولد ۱۹۱۸ پاریس بود

بعد از نظر سنجی مهمی که انجمن کتابخانه‌های آمریکا از شهروندان آمریکایی انجام داد نام ۱۰ رمان پرفروش سال ۲۰۰۸ در فهرست رمان‌های غیراخلاقی قرار گرفت. براساس اظهارات شهروندان، این ۱۰ رمان که نام «بادبادک باز» نیز در آن وجود دارد با بیشترین اعتراض‌ها از جانب مردم مواجه شده‌اند، ارائه مضامین غیراخلاقی، مباحث غیرعرفی، خشونت، ارائه تصاویر درباره تعرض جنسی به ویژه در رمان «بادبادک باز» موجب قرار گرفتن آنها در فهرست رمان‌های نامناسب سال ۲۰۰۸ بوده است.

واکنش اعتراض آمیز به چاپ اشعار یک جنایتکار جنگی نیز توجهات بسیاری را معطوف خود کرد. مجله ادبی اسلوواکیایی به دلیل چاپ اشعار رادوان کاراجیچ رهبر پیشین صرب‌های بوسنی و جنایتکار جنگی و عامل نسل‌کشی مسلمانان بوسنی، مورد اعتراض شدید انجمن پن قرار گرفت. کاراجیچ در ماه جولای سال گذشته پس از ۱۲ سال زندگی در اختفا دستگیر و به دلیل نسل‌کشی و رفتارهای ضد بشری محاکمه شد.

میروسلاو لاجک وزیر امور خارجه اسلوواکی نیز طی گفت‌وگویی ضمن انتقاد از این امر، اعلام کرده که انتشار این اشعار در یک مجله اسلوواکیایی به هیچ وجه مبین اعتقاد و باورهای سردمداران این کشور درباره رادوان کاراجیچ نیست.

کاراجیچ به طراحی قتل‌های دهه ۹۰ در بوسنی و هرزگوین متهم است. او در سال‌هایی که فراری بود (۱۹۹۵-۲۰۰۸)، در مناطق صرب‌نشین بوسنی و صربستان به صورت زیرزمینی زندگی می‌کرده است. کاراجیچ توسط دیوان بین‌المللی بررسی جنایت‌های یوگسلاوی سابق به عنوان جنایتکار جنگی شناخته شد.

در این هفته همچنین دستنوشته‌های گوستاو فلوربر درباره رمان معروفش «امادام‌بواری» و همچنین ازدواج ناموفق او، برای اولین بار به صورت آنلاین در اختیار عموم قرار گرفت. این دستنوشته‌ها که توسط ۶۵۰ داوطلب از سراسر جهان از روز نسخه‌های خطی متعلق به فلوربر در موزه رونن در شمال غربی فرانسه تهیه و گردآوری شده برای اولین بار به صورت آنلاین در اختیار مخاطبان قرار گرفته است.

بود در سال ۸۷ سالگی درگذشت. این نویسنده که در سال‌های پایان زندگی اش از سرطان رنج می‌برد پس از تحمل یک دوره درمان بلندمدت، در منزل شخصی اش چشم از جهان فرو بست.

این نویسنده با اولین رمانش با نام «وضعیت آبی» در سال ۱۹۶۴ جایگاه خود را در میان مخاطبان و منتقدان ادبی به دست آورد. سال‌ها بعد با اقتباس از این اثر هانتز، فیلمی داستانی با همین نام با بازی جیمز ماسون و اورسلا آندرسن ساخته شد. هانتز که علاقه بسیاری به نوشتن سوژه‌های مختلف درباره جنگ داشت در آخرین رمانش با نام «تک‌خال» که پاییز گذشته منتشر شد، داستان خلبانی آمریکایی را به تصویر می‌کشد که جنگ جهانی اول شرکت داشت و شاهد حوادث و وقایع مختلفی بود. این نویسنده سال‌ها به عنوان تفسیرگر و گزارشگر در روزنامه‌ها و برنامه‌های مختلف رادیویی حضور داشت اما در آستانه ۴۰ سالگی این پیشینه را ترک کرد و قلم به دست گرفت و مشغول نوشتن شد.

«درک ویلر» نویسنده و ویراستار نشریات ادبی کانادا نیز هفته گذشته در منزل شخصی اش درگذشت. مرگ این منتقد جوان که چهلمین سال زندگی را سپری می‌کرد برای خوانندگان و جامعه ادبی کانادا باور کردنی نبود. به گفته «اسراراموریسون» همسر ویلر، او از سلامت کامل برخوردار بود و علت مرگ وی هنوز مشخص نیست. ویلر که فارغ‌التحصیل رشته زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه واترلو است، ویراستاری کتاب‌ها و مقالات متعددی را در نشریات ادبی مختلف در کانادا بر عهده داشته و از سال ۲۰۰۴ تا امروز به عنوان سر ویراستار نشریات «کاغذ و قلم» تورنتو آثار زیادی را به بازار ادبی کانادا ارائه کرده است.

در کنار اخبار گسترده درگذشت نویسندگان، اعتراض مردمی از انتشار دو کتاب نگاه‌های بسیاری را متوجه خود کرد. نخستین اعتراض مردم آمریکا به توصیفات ضد اخلاقی کتاب «بادبادک باز» نوشته خالد حسینی مربوط می‌شود. انجمن کتابخانه‌های آمریکا رمان «تانگوی ساد نقره» اثر مشترک جاستین ریچاردسون و پتر پارنل، «بادبادک باز» اثر خالد حسینی و سه گانه «مواد سیاه او» فیلیپ پالمن را به ترتیب از جمله چالش‌آمیزترین رمان‌های سال ۲۰۰۸ اعلام کرد.

۱۴ داستان از ونه گات

ناشر آثار کورت ونه گات خبیر از انتشار ۱۴ داستان منتشر نشده از وی را در پاییز امسال داد. این مجموعه داستان که «نگاه به بردی» نام دارد قرار است در ماه نوامبر منتشر شود که شامل تصویرپردازی‌ها و نقاشی‌هایی از خود ونه گات است. همچنین سیدنی اوفیت دوست صمیمی ونه گات نیز مقدمه‌ای بر این کتاب نوشته است.

تمرکز بر هند در نمایشگاه کتاب لندن

نمایشگاه کتاب لندن که هفته قبل و به مدت دو روز فعالیت داشت، امسال با تمرکز بر ناشران و نویسندگان هندی، بازاری متفاوت برای عرضه آثار ادبی و غیرادبی هندوستان فراهم کرد. امسال بالغ بر ۹۰ ناشر و ۵۰ نویسنده هندی در نمایشگاه سه روزه لندن شرکت کردند. ناشران هندی در این نمایشگاه علاوه بر ارائه آثار ادبی و هنری، کتاب‌های دانشگاهی و حوزه کودک و نوجوان را در معرض دید مخاطبان قرار دادند. سال گذشته نمایشگاه سه روزه لندن با تمرکز بر آثار ادبی و غیر ادبی جهان عرب در لندن برگزار شد که بالغ بر ۲۵ هزار ناشر و کتابفروش و آژانس ادبی از کشورهای عربی در این نمایشگاه حضور داشتند.

رتامار برنده جایزه مقاله نویسی ونزوئلا شد

روبرتو فرناندز رتامار شاعر و نویسنده کوبایی، جایزه آلبا را از دست هوگو چاوز دریافت کرد. این شاعر و همچنین جورج سانجینز فیلمساز بولیویایی، برگزیدگان دومین دوره جایزه آلبا بودند. هوگو چاوز، رئیس جمهوری ونزوئلا طی مراسم رسمی در کومانا، واقع در شرق ونزوئلا جایزه آلبا را به این دو هنرمند اهدا کرد. فرناندز رتامار سال ۱۹۳۰ در هاوانا متولد شد و مدرک دکتری خود را از دانشگاه سوربن کسب کرد. او تاکنون جوایزی چون جایزه شعر آمریکای لاتین، جایزه بین‌المللی شعر نیکولا واپتساروف بلغارستان از آن خود کرده است. این جایزه برای هنرمندانی که در راستای حفظ و بسط میراث فرهنگی و همچنین هنر آمریکای لاتین و کشورهای کارائیب تلاش می‌کنند در نظر گرفته شده است.

ترجمه روشنگر قرآن

کریم زمانی؛ قرآن پژوه

«ترجمه روشنگر قرآن» عنوان کتابی است که طی ماه‌های آینده به صورت مشترک از سوی نشر قطره و نامک روانه بازار کتاب می‌شود. این کتاب علاوه بر ترجمه کامل قرآن کریم، کل آیات را همراه توضیحات تفسیری مفسران معتبر اسلامی نظیر شیخ طبرسی و شیخ طوسی ارائه کرده و حدود ۲۰ تفسیر معتبر عربی و فارسی را مورد بررسی قرار داده است. در کتاب حاضر که تحقیق و پژوهش درباره آن زمان زیادی را به خود اختصاص داده است، پس از ترجمه هر آیه به صورت مستقل، توضیحات لازم تفسیری به همراه مقایسه‌ای میان اقوال مفسران در برخی از آیات ارائه شده است که در مجموع حجمی حدود ۱۳۰۰ صفحه را در قطع رحلی دربر خواهد گرفت.

تاریخ زبان‌های ایرانی

دکتر حسن رضایی باغبیدی؛ زبان‌شناس

«تاریخ زبان‌های ایرانی» عنوان کتابی است که به تازگی از سوی انتشارات مرکز پژوهش زبان‌های دنیا، وابسته به دانشگاه اوساکا ژاپن به بازار جهانی عرضه شده است. این کتاب در حقیقت شرحی بر تمام زبان‌های ایرانی از قدیم تا امروز مشتمل بر زبان‌های ایرانی باستان، میانه و جدید است که برای نخستین بار در جهان منتشر شد و بر اساس آخرین تحقیقات و منابع جدید و قدیم تدوین شد و در نگارش آن بالغ بر ۱۰۰ منبع استفاده شده است. اگرچه کتاب حاضر حجمی حدود ۲۲۰ صفحه را دربر می‌گیرد، اما بیش از هشت سال از وقت مرا به طور ناپیوسته به خود اختصاص داده است و به عنوان منبع درسی برای دانشجویان رشته ادبیات و زبان‌های خارجی در دانشگاه و نیز ایتالیا تالیف شده و این احتمال وجود دارد که کتاب بعدها در ایران هم منتشر شود.

چندی پیش، جلد اول کتاب «مقدمت زبان سنسکریت» به بازار عرضه شد و این روزها نگارش جلد دوم این کتاب را به پایان رسانده‌ام و تا ماه‌های نه‌چندان دور مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی در تدارک عرضه آن به بازار برمی‌آید. در جلد دوم که جلد پایانی بر زبان سنسکریت است، طی ۱۲ درس آموزش این زبان را که به عنوان قدیمی‌ترین زبان هندی محسوب می‌شود به دانشجویان ارائه کرده‌ام و آموزش را به طور گام به گام پیش برده‌ام تا بتوانم تا اندازه‌ای خلأ موجود را برای دانشجویان برطرف کنم.

رابطه موسیقی و جامعه

دکتر جمال محمدی؛ جامعه‌شناس

نشر چشمه این روزها در تدارک است تا کتابی از من را با عنوان «درباره مطالعات فرهنگی» منتشر کند. این کتاب مشتمل بر مجموعه مقالاتی در عرصه مطالعات فرهنگی است که بیشترین مقالات درباره دوران اول شکل‌گیری مطالعات فرهنگی چون پساستعمار و... ارائه شده است. این کتاب که حجمی حدود ۳۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت مقالاتی را مورد توجه قرار داده است که به بررسی مبانی فکری مطالعات فرهنگی می‌پردازند و در مواردی به مباحث نظری نیز نظر دارد.

کتاب دیگرم که از سوی مرکز پژوهش‌های صداوسیما در آینده‌ای نه‌چندان دور روانه بازار خواهد شد، «موسیقی به مثابه متن اجتماعی» است. موسیقیدانان در شرایط اجتماعی ویژه‌ای متولد و رشد می‌کنند که در این کتاب چگونگی ارتباط اهالی موسیقی با جامعه و زمینه‌های فعالیت آنها، مفهوم موسیقی‌شناسی و بررسی شرایط لازم برای رشد و گسترش موسیقی مورد بررسی قرار می‌گیرد. این کتاب که حدود

۳۵۰ صفحه خواهد بود، به مباحثی چون جامعه‌شناسی موسیقی، رابطه موسیقی و جامعه، انواع جامعه و موسیقی، پیدایش موسیقی در جوامع غربی و... می‌پردازد.

منابع الکترونیک زبان فارسی

دکتر احمد رضی؛ پژوهشگر ادبیات

«آشنایی با روش استفاده از منابع و مراجع ادبیات فارسی» عنوان کتابی است که نگارش آن را با همکاری یکی از استادان رشته ادبیات فارسی تا آینده‌ای نزدیک به پایان خواهیم رساند. این اثر که قرار است از سوی انتشارات سمت منتشر شود، کتابی درسی ویژه دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور است که معیارها و قواعد آن براساس موارد درسی این دانشجویان تهیه شده است. در کتاب حاضر علاوه بر معرفی منابع چاپی، برای نخستین بار منابع الکترونیک و اینترنتی مرتبط با ادبیات فارسی نیز معرفی خواهد شد و در عین حال زمینه آشنایی دانشجویان را با انواع روش‌های تحقیق در رشته زبان و ادبیات فارسی را فراهم می‌کند.

استبداد ناصرالدین شاه

محمود حکیمی؛ پژوهشگر تاریخ، مترجم و نویسنده

دوره طولانی استبداد ناصرالدین شاه، تاثیر بسیاری بر اخلاق و رفتار ایرانیان داشت. درباریان نتوانستند دولت بزرگمردی چون میرزاتقی‌خان امیرکبیر را تحمل کنند، بنابراین او را به شهادت می‌رسانند و بار دیگر بساط چاپلوسی‌ها برای پادشاه خودکامه پهن می‌شود. «تاریخ معاصر ایران در دوره قاجار» عنوان کتابی است که در آن موضوعات بررسی شده است و به تحولات عظیم انقلاب مشروطیت در ایران و ظهور ادبیات آزادخواهانه به عنوان مهم‌ترین دستاورد آن می‌پردازد. این کتاب تازه‌ترین اثر بنده است که نشر نامک در تدارک است تا آن را به احتمال قوی تا نمایشگاه کتاب امسال منتشر کند. جشن‌های ملی در عصر قاجاریه و ظهور ادبیات مردمی از فصل‌های شاخص این کتاب هستند.

کلیات دین برای نوجوانان

سعید روح افزا؛ نویسنده کودک و نوجوان

این روزها انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در تدارک است تا دو مجموعه جدید از مرا طی ماه‌های نه‌چندان دور به بازار عرضه کند. کتاب اول که عنوان «غنچه همان گل است» را روی جلد خواهد داشت، جلد نهم از مجموعه داستانی ۱۴ ستاره را دربر می‌گیرد که هر جلد، قصه زندگی یکی از معصومین (ع) را بازگو می‌کند. تاکنون هشت جلد از این مجموعه به چاپ رسیده است و جلد نهم این مجموعه به مقطعی از زندگی امام جواد (ع) اختصاص دارد که برخی از شیعیان در این برهه خاص به دلیل کم سن و سال بودن آن حضرت در قبول امامت ایشان دچار تردید بودند. از این رودرصد آزمون ایشان برمی‌آیند که این روایت از زبان قصه برای کودکان و نوجوانان بازگو می‌شود. در واقع این قصه از زبان یکی از شخصیت‌های داستان روایت می‌شود که نثر روان توأم با ماجراهای مختلف را می‌توان از ویژگی‌های آن برشمرد.

کتاب دیگرم با عنوان «اول، سلام. آخر، سلام» از مجموعه کتب اندیشه درصدد مطرح کردن عقاید و معارف دینی برای مخاطب نوجوان است که این بار (مجموعه مذکور) به معرفی کلیاتی از دین می‌پردازد، اما این معرفی به شیوه معمول و از طریق تقسیم‌بندی دین به اصول و فروع صورت نمی‌گیرد، بلکه مولف با نگاهی نو و از زاویه محبت مبنایی دین را شرح می‌دهد. همچنین در این کتاب دین به عنوان مجموعه‌ای هماهنگ معرفی می‌شود که تمام انبیا درصدد تعیین آن برآمده و همگی برای رسیدن به یک آرمان تلاش کرده‌اند.

البته این روزها در حال تدوین مجموعه‌ای ۱۰ جلدی با عنوان «درویش» به سفارش کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان نیز هستم که با محوریت اخلاق نوشته خواهد شد و طی ماه‌های نه‌چندان دور نخستین جلد از این مجموعه روانه بازار می‌شود.

تئوری زیبایی‌شناسی

سیاوش جمادی؛ پژوهشگر فلسفه و مترجم

«چه باشد آنچه خواندندش تفکر» عنوان کتابی است که اکنون در مرحله نمونه‌خوانی است و به احتمال زیاد در نمایشگاه کتاب امسال عرضه خواهد شد. این کتاب نوشته نویسنده و فیلسوف آلمانی مارتین هایدگر است که حجمی حدود ۴۵۰ صفحه را دربر خواهد گرفت و تفاوت آن با ترجمه‌ای که پیش از این توسط یکی از مترجمان انجام

گرفته بود، حجم زیاد کتاب به دلیل پرداختن به تمام بخش‌های این اثر هایدگر است. این کتاب مشتمل بر دو دوره درس گفتار است که هایدگر در ترم‌های تابستانی و زمستانی سال‌های ۱۹۵۱ و ۱۹۵۲ آن را در دانشگاه فرایبورگ ارائه می‌کرد. مجموعه اول درس گفتارها شامل ۱۰ بخش و مجموعه دوم شامل ۱۱ درس گفتار است.

مضمون کتاب به قولی متعلق به هانا آرنت یکی از شاگردان شاخص مارتین هایدگر است که مسئولیت نظارت بر چاپ و ترجمه این کتاب به زبان انگلیسی را به عهده داشته است. کتاب حاضر گزارشی شفاف و کامل از تفکر متاخر هایدگر است. البته مباحث آن متمرکز بر جست‌وجوی پاسخ برای پرسش‌های آغازین در کتاب است.

کتاب دیگری که این روزها مراحل بازنگری و نمونه‌خوانی را پشت سر می‌گذارد، عنوان «انکار حضور دیگری» را بر روی پیشانی خواهد داشت. این کتاب مشتمل بر مقدمه‌ای مفصل درباره نظریه رمان و نقد ادبی به همراه نقدهایی درباره آثار ادبی غرب از جمله کيفر آتش از الیاس کانتی، اولیس اثر جیمز جویس، هملت، نوشته شکسپیر، یادداشت‌های زیرزمینی، اثر فئودور داستایفسکی، ترس و لرز اثر کی‌یر کگور و... است که انتشارات خوانش کرمان آنها را منتشر می‌کند. این کتاب ۳۰۰ صفحه‌ای مقدمه‌ای ۱۰۰ صفحه‌ای درباره نظریه رمان و نقد ادبی دارد که در آن سعی کردم بدون تکرار مکررات و ساختارهای رمان به مباحثی چون پیدایش رمان به لحاظ تحول در تاریخ اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در اروپا، جایگاه آن، تحولات و رخدادهای ادبی حاصل از نقد ادبی در اروپا از یونان باستان تا رنسانس اول ایتالیا (قرن چهارم) و از آن دوره تا رنسانس دوم (قرن ۱۶) بپردازم. در ادامه مقدمه به بررسی نقد اومانستی، نگرش‌های تازه درباره قدرت و مناظرات سیاسی در شکل‌گیری فرم جدید ادبی به نام رمان و این که چرا با توجه به غنای ادبیات فارسی، رمان خلق نشده پرداختم و در این باب سیری در شاهنامه فردوسی، نظامی گنجوی و سایر آثار شعرا و نویسندگان بنام ایرانی داشتم. «تئوری زیبایی‌شناسی» عنوان کتاب دیگری نوشته تئودور آدرنو است که بیش از نیمی از ترجمه آن به پایان رسیده و متن آلمانی کتاب نثر بسیار پیچیده‌ای دارد که پس از پایان ترجمه، از سوی فرهنگستان زبان و ادب فارسی به بازار کتاب عرضه خواهد شد.

واژگان فارسی در متون عربی

دکتر سید محمدصادق سجادی؛ دایرةالمعارف پژوه

«واژه‌های فارسی در متون عربی» عنوان کتابی است که نگارش آن در حال پایان است، ولی هنوز با ناشری برای چاپ این کتاب مذاکره نکرده‌ام. این کتاب که حجمی حدود ۳۰۰ صفحه را دربر خواهد داشت، مشتمل بر تعداد زیادی از واژگان فارسی، مربوط به سازمان اداری و مسائل دیوانی به ویژه اصطلاحات پزشکی و داروشناسی است که به زبان عربی راه یافته‌اند؛ البته گرچه این واژگان امروز خیلی کاربرد ندارند، اما در متون زبان عربی به وفور یافت می‌شوند و حتی بسیاری از آنها امروز در متون فارسی هم متروک است. کتاب حاضر که حدود سه هزار واژه را به صورت کلمه و ترکیب دربر می‌گیرد تاکنون زمان زیادی از اوقات مرا به خود اختصاص داده است و جمع‌آوری این واژگان همراه با یک نوع معنای تاریخی در هر دوره، همراه اصطلاحات است و تاکید بر غنای زبان فارسی دارد. در تدوین و گردآوری این مجموعه بیش از ۷۰۰ منبع معتبر را در دوره‌هایی چون عصر خلافت عباسی و سلسله‌های مستقل در ایران به ویژه زمان حکومت سلجوقیان را که دوره گسترش سازمان اداری ایران در دیگر کشورها بوده است مورد مطالعه قرار داده‌ام.

کریم زمانی

سید محمدصادق سجادی